

ДАВАР

ГОДИНА 2000.

БРОЈ 17-18

ЕПАРХИЈА ДАБРОБОСАНСКА - БИЛТЕН МАНАСТИРА ДОБРУНА

СТРАДАЊЕ

Бог допушта страдања зато, да би се људи поправили и опаметили...

Бог може да прекине сва страдања; али Он не прекраћује невоље, док не увиди да смо се ми очистили, док не увиди да се у нама збила промена и наступило покајање чврсто и непоколебљиво. И мајстор златних предмета не вади злато из ватре, док не увиди да се оно добро очистило. Тако и Бог неће да удаљи тај облак, док нас потпуно не поправи. Он који је поступио искушење, Сам зна и време кад ће га прекинути... А ми да живимо побожно и да се молимо - то је наша ствар, а прекинути страдање - Божје је дело. Он хоће да угаси тај огањ, али чека наше спасење...

Страдање у овом животу спасоносно је не само за грешне него и за праведне..

Страдња у овом животу умањују страдања у оном... (Златоуст).

Свети свештеномученик Петар
митрополит дабробосански

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КАНОНСКЕ ПОСЈЕТЕ И СЛУЖЕЊА ЊЕГОВОГ ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА ДАБРОБОСАНСКОГ ГОСПОДИНА НИКОЛАЈА

ФЕБРУАР

6. Примио у Владичанском двору у Сокоцу преосвећеног г. Артемија, Епископа рашко-призренског.
12. Служио Св. литургију у капели Богословије у Србињу - митрополит Амфилохије, и епископ Јоаникије - Св. Три Јерарха.
18. Одржао сједницу ЕУО у канцеларији Владичанског двора у Сокоцу.
19. Примио у Владичанском двору у Сокоцу г. Младена Иванића - одржао сједницу Савјета епархије дабробосанске.
- 24-27. Службено отпутовао у Српску патријаршију у Београд.

МАРТ

15. Служио Св. литургију пређеосвећених дарова у капели Духовне академије и Богословије у Србињу.
17. Присуствовао Св. литургији пређеосвећених дарова у капели богословских школа у Србињу.
18. Служио Св. литургију на Теодорову суботу и причестио професоре, студенте и богослове.
19. Његово високопреосвештенство митрополит г. Николај је од Недеље Православља до петка 24. 3. посјетио Јерусалим, Кедрон, Маслинску Гору, Витлејем, Јерихон, Кумран и Витанију.
20. Његово блаженство патријарх јерусалимски г. Димитрије примео је Митрополита г. Николаја у службену аудијенцију приликом његове посјете Светој Земљи.
26. Служио Св. литургију у манастиру Жичи и посјетио Епископа жичког г. Стефана.
29. У Старој православној цркви у Сарајеву служио Св. литургију пређеосвећених дарова.
30. Служио Св. литургију пређеосвећених дарова у капели богословских школа у Србињу.

АПРИЛ

2. Недеље Крстопоклоне служио Св. литургију у храму Успења Пресвете Богородице у Мокром.
5. Служио Св. литургију у капели богословских школа у Србињу.

6. Присуствовао пријему у хотелу Холидеј Ин поводом посјете председника Италије.
7. На празник Благовести служио Св. литургију у храму Рођења Пресвете Богородице у Зеници и одржао братски састанак са свештенством тог дијела Архиепископског намјесништва сарајевског.
8. Одржао састанак са братством манастира Добруна и одредио братији појединачна годишња послушања.
9. Четврте неђеље поста у храму Вознесења Господњег у Вардишту служио Св. архиепископску литургију и проповиједао.

10. Са члановима Међурелигијског вијећа посјетио Косово и Метохију и боравио од 11. до 15. априла 2000. године.
16. Служио Св. архиепископску литургију у манастиру Милешеви са епископима Филаретом и Лукијаном.
17. У Трнову примио чланове Међурелигијског вијећа.

19. Служио Св. литургију пређеосвећених дарова у капели богословских школа у Србињу.
20. Пријем код амбасадора Краљевине Норвешке.
21. Службено боравио у Српској Патријаршији у Београду.
22. У Србињу осветио капелу у КПД и служио Св. архиепископску литургију - за Врбицу служио вечерње богослужење у храму Св. Василија Острошког у Вељинама - састао се са потпредједником Републике Српске г. Мирком Шаровићем.
23. На празник Цвијети - свечаног уласка Господа Исуса Христа у Јерусалим служио Св. архиепископску литургију у Вељинама.
24. Служио Св. литургију пређеосвећених дарова у капели богословских школа у Србињу.
25. Примио у Владичанском двору у Сарајеву амбасадора Бугарске - дао интервју РТРС.
26. Служио Св. литургију пређеосвећених дарова у манастиру Добруну.
27. Служио Св. архиепископску литургију у храму Св. пророка Илије у Сокоцу - служио бденије у храму Пресвете Богородице у Вишеграду.
28. На Велики петак служио вечерње са изношењем плаштанице у храму Успења Пресвете Богородице у Палама - у 19.00 часова увече служио јутрење са статијама у храму Св. пророка Илије у Сокоцу.
29. На Велику Суботу служио Св. архиепископску литургију у капели Духовне академије, причестио ученике V разреда и студенте академије.
30. На Васкрс служио Св. архиепископску литургију у Саборној цркви у Сарајеву

МАЈ

1. Други дан Васкрса са матурантима богословије Света Три Јерарха из Србиња боравио у тродневном обиласку и поклоњењу светињама и том приликом посјетили - манастир Ваведење под Овчаром

- цркву Св. Ђорђа на Опленцу и Његово Краљевско Височанство принца Томислава Карађорђевића
- манастир Копорин и поклонили се моштима Св. Стевана Лазаревића
- манастир Манасију и поклонили се тамошњим светињама
- манастир Раваницу и поклонили се моштима Св. Кнеза Лазара.
- 2. Трећи дан Васкрса посјетили нову цркву у Крушевцу Св. Георгија и сусрели се са Његовим Преосвештенством епископом нишким Г. Иринејем, посјетили цркву Лазарицу
- манастир Љубостињу поклонили се преподобној мајци Евгенији (царици Милици)
- поклоноли се светињама у манастиру Жичи
- у манастиру Студеници целивали мошти Св. Симеона Мироточивог, преподобне мајке Анастасије и монаха Симона.
- 3. Посјетили манастир Градац задужбину Јелене Анжујске
- Петрову цркву у Новом Пазару
- Манастир Солоћане
- Цркву у Новој Вароши
- У манастиру Милешеву поклонили се гробу Св. Саве и краљу Владиславу, ктитору манастира.
- 5. Примио потпредседника владе Републике Словеније са пратњом
- посјетио амбасадора Републике Грчке у Сарајеву Њ. Е. Прокопиоса Манцураниса

- поводом обиљежавања јубилеја 120 година сарајевске богословије и 385 година богословије Света Три Јерарха дао интервју РТРС о значају ових јубилеја и улози ових двеју школа у Српском народу.
- 6. Служио Св. литургију у цркви Светог великомученика Георгија у Трнову и пресекао славски колач, честитао Крсну славу свештеницима који славе Светог Ђорђа.
- 8. Посјета министра иностраних послова Ватикана Међурелигијског вијећу на њихов захтев.
- 9. Служио Св литургију у храму Св. Василија Острошког у Вељинама поводом прославе 385.г. богословије Света Три Јерарха и 120 г. сарајевске бо-

гословије са преосвећеним Епископима Јефремом, Василијем, Филаретом и Григоријем
- уприличио пријем и свечани ручак у владичанском двору у Сарајеву
- присуствовао Свечаној академији.

- 12. Служио Свету литургију поводом Славе духовне академије у Србији, подјелио награде за написане темате и примио бројне и угледне госте.
- 14. Присуствовао Св. литургији у Саборној цркви у Сарајеву.
- 17-20. Учествовао на редовном засједању Св. Архијерејског Сабора СПЦ.
- 21. Учествовао у храму Св. Саве на Врачару приликом канонизације Св. свештеномученика Петра Митрополита Сарајевског и служио Св. литургију заједно са свим Архијерејима СПЦ.
- 22. Разговор-сусрет са г. Марјаном Шефом, директором ЈСР у Сарајеву.
- 23. Посета Борише Старовића, министра здравља РС и др.
- 24. У Војковићима служио Св. литургију и свечано предао освешћену икону Св. Петра сарајевског на чување у храму који ће бити посвећен овом свештеномученику.
- 26. Присуствовао сједници Међурелигијског вијећа.
- 27. Присуствовао Св. литургији у храму Св. пророка Илије у Сокоцу и проповједао.

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива *Λογος*. Превести то име са *Реч* или *Глагол* значи осиромашити смисао тога израза на грчком који је, уствари, бескрајно богатији. **ДАБАР** - јеврејска реч - је по смислу блиска појму Мудрости, њеног Присуства Божег и које избија у Прологу четвртога Еванђеља као Светлост и Живот.

Гласник СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

СТРАДАЊЕ

Из Христових страдања учимо се да хришћанима следује да у овом свету страдају, да буду исмејани, поругани и унижени, и друга вређања да трпе од љубитеља овог света. Јер треба са главом да страдају и удови, и са господаром да страдају и слуге његове. Хришћани су слуге Христове и духовни удови Христови. Свет, лажом помрачен, мрзео је и гонио Господа, мрзиће и гониће и хришћане, као Христове, који се Христа држе, Христа љубе и за Њим иду. Јер „није слуга већи од господара свога“ (Јов. 15,20). Протерали су Христа Господа; шта да очекују и слуге Његове, осим гоњења? Ово је сам Господ предсказао и у Светом писму записао: „сви ће омрзнути на вас имена мога ради“ (Мат. 10,22). „У свету ћете имати невоље“... (Јов 16,15,18-19). „Сви који хоће побожно да живе у Христу биће гоњени“ (2 Тим. 3,12). „Кроз многе невоље треба да уђемо у царство Божје“ (Дап. 14,22)...

Хришћанима је предсказана невоља, да би се припремили за трпљење невоља. „Сине, ако приступиш да служиш Богу, припреми душу своју за искушење“ (Сирах 2,1). Зато хришћани не треба да маштају о златним данима и да их очекују. Предсказана им је невоља и - то и видимо.

Па од кога хришћани имају да трпе невоље? Мучитељи су нестали, хришћани живе међу хришћанима.

Заиста, нестало је мучитеља, и слава Богу за то. Али није нестало ђавола, правог мучитеља, који не престано подиже гоњења на побожне, по Светом писму: „И разгњеви се змија на жену и оде да се побије са семеном њеним, које држи заповести

Божје и има сведочанство Исуса Христа“ (Откр. 12,17).

Исус Христос Господ наш пострадао је од својих, као што је написано: „Међу своје дође, и своји Га не примише“ (Јов. 1,11). Његови пророци настрадали су од својих саплеменика, као што видимо из Еванђеља (Мат. 13,57; 23,37).

Тако и хришћани страдају од својих хришћана, али лажних. Зао сусед мрзи доброг суседа и гони га; зао муж мрзи и гони добру жену, и зла жена доброг мужа; зао брат и сестра доброг брата и сестру мрзи и гони. „И непријатељи човеку постаће домаћи његови“ (Мат. 10,36). То су хришћански гонитељи - лажни хришћани!

Видиш, дакле, хришћанине, од кога хришћани страдају. Зато очекуј и сам страдања и припремај се за трпљење, ако хоћеш побожно да живиш... (Тихон Задонски).

Ја могу указати осам узрока сваке врсте и облика страдања праведника:

1. Бог попусти страдања, да не би због величине својих заслуга и чудеса пали брзо у гордост.

2. Да други не би о њима мислили више него што је својствено људској природи и не би замишљали да су оно богови а не људи.

3. Да би се сила Божја јављала моћнијом, која побеђује и умножава проповед кроз људе слабе и спутане везама.

4. Да би се јасније пројавило њихово трпљење, као људи који служе Богу не за награду него из љубави према Богу, иако трпе страдања.

5. Да бисмо мислили о васкрсењу. Јер кад видиш да праведан човек, пун великих добродетељи, трпи бескрајна страдања, па тако и одлази из овог света, ти ћеш и нехотице бити принуђен да помислиш о онамошњем суду. Јер ако људи не дозвољавају онима који се за њих труде да оду без награде и плате, то ће још мање Бог хтети да отпусти без награде оне који су се толико потрудили. А ако Он неће да их лиши плате за њихове трудове, онда неопходно треба да постоји неко друго време после овдашње смрти, када ће они примити плату за овдашње трудове.

6. Да би сви који трпе страдања имали довољно утехе и олакшања, гледајући на њих и страдања која они трпе.

7. Да не бисте кад вас позивамо да подражавате њиховој добродетељи и кад сваком од вас говоримо: „подражавај Павлу и труди се заједно са Петром“, због прекомерне висине њихових заслуга, помислили да су они били људи друге природе и одрекли да им подражавате.

8. Да бисмо, кад буде потребно да некога хвалимо и сажаљевамо, знали кога треба сматрати блаженим, а кога јадним и несрећним. (Златоуст)

О ЈЕДНОМ НЕСТОРИЈАНЦУ, КОЈИ ЈЕ ПОДИГНУТ ИЗ МРТВИХ

У Сирији је живео један испосник, који је био врлинаст и свети човек, по имену Партеније. Он је имао обичај да често одлази на Синајску гору да се поклати Неопаливој купини и да размишља о том чуду као праобразу Пресвете Дјеве Марије. Када је ходао поред Црвеног мора, певао је Дамаскинов тропар: „В Чермњем Мори неискусобрачнија невести образ написасја...“ Хођајући тако често, једном му се десило да је покрај мора нашао леш умрлог човека и са сажалењем се молио Богу и Мајци Божјој да несрећнику буде спасена душа. Док се он молио, мртавац оживе, поклати се старцу и рече му: „Много ти благодарим, Божји угодниче. Превелика је твоја љубав према Богу и Пресветој Богородици, јер она не само што теби помаже него и друге ослобађа од душевне смрти, па и мене недостојног избави и оживе ме“. Партеније га упита: „Заклињем те Пречистом Дјевом да ми кажеш ко си ти и шта се са тобом догодило?“ Онда му он одговори: „О. слуго Божји, овај случај треба испричати целој свету, јер највише треба проповедати чуда која твори Пресвета Богородица. Слушај сада:

Ја сам био прелашћени и опчињени верни следбеник Несторијева, и када бих чуо да неко говори о Богородици много сам се љутио и мислио сам да је велики грех називати обичну жену Богородицом. Међутим, кад сам за Јерусалим путовао морем, на броду је био један Божји човек који ме је препознао као несторијанца и саветовао ме да одбацити ту богохулну јерес. Али, ја сам се веома гневио на њега, мислећи да је моја вера истинита. И тако много смо се препирали да више нису могли да нас подносе, него су нас, да би на броду владао мир, раздвајали. Јед-

ном сеђасмо на палуби и опет почесмо да се препиремо, па се и докачисмо, и обојица падосмо у море. Тада угледах једну достојанствену Жену која онога човека ухвати за руку и рече му: „Ти си мој пријатељ, бориш се за Мене и Ја нећу допустити да се утопиш, него ћу те водити да се поклатиш гробу Мога СИна, и за три године ћеш отићи у Небеско Жилиште“. Мени, пак, рече: „Иди, несрећниче, у вечну муку, своје учитељу Несторију“. И тако ме покри море, а црни демони узеше моју душу и однесоше је у пакао. Тамо сам видео велики број оних који су се мучили и проклињали Несторија, који их је својом лажном науком одвео тамо где и ја бежах до малопре. Када си ти почео да се молиш за моју душу, она Преславна Жена ми дође и рече: „Изази одавде, јер се за тебе моли слуга мој Партеније и рећи му тамо да се не моли за Моје непријатеље; а ти да причаш у каквим се mukaма налазе несторијанци“. Кад сам то чуо, наједном ми се душа вратила у тело. Благодарим ти и молим те да ме помажеш светим миром, да бих напустио Несторијево лажно и проклето неверје, да исповедам да је Вечнодјева Марија истинска Богородица, и да молим Њену Милост да прими и мене недостојног тамо где су они који Јој служе“.

Када је то старац чуо, много се обрадовао и благодарио Богу. Затим су отишли у Јерусалим и тамо срели већ поменутог хришћанина, који се на броду препирао са оживелим несторијанцем. Када су се поклатили гробу Христовом, сва тројица су се вратила у пустињу и живела скупа, угађајући Богу, да би се после преселили у вечни живот. Амин.

*Из књиџе „Чуда
Пресв. Богородице“*

ЦИЉ МОЛИТВЕ - БИТИ УВЕК СА БОГОМ

Намена вежбања је да се човек оспособи да ступи у разговор са Богом. Молитва није ограничена на одређене часове дана. Она би морала постати навика или један став. Треба ло би да се хришћанин осећа стално у присуству Божјем. Циљ молитве је да будемо увек са Богом. Тада Дух почиње да говори у срцу, радосно и пламено. Све је то веома далеко од мртвог формализма и ритуализма. Но, ипак ту нема места за самовољну „импровизацију“. Само Дух Свети може и треба да импровизује. Али то се дешава једино у души која се за то припремила кроз дуго и постојано увежбавање у прописаним молитвама. Потрага за Духом Светим спојена је са напорним радом. Молити се, то значи духовно градити новог човека у старом човеку, старом Адаму.

Други руски светитељ прошлога века, св. Серафим Саровски (1795-1833), није био мање категоричан у своме саветовању, које је давао и простим верницима. Он би наводио да је прави и једини циљ хришћанског живота управо стицање Светога Духа. Епископ Теофан био је учен, професор теологије и неколико година декан Богословског факултета. Св. Серафим, међутим, није имао школско образовање. Он је био слаб и у светским наукама, и његова једина ученост састојала се у знању Светог Писма и литургијског црквеног предања, и наравно, практичне побожности. Но ове две стварности - Свето писмо и литургијско предање Цркве - говоре потпуно исту ствар.

Ко је од вас имао прилику да посматра рад земљорадника на њиви, могао је запазити како он по завршеном орању и засејавању њиве скине капу, прекрсти се, подигне свој поглед небу и рекне: „Господе, ја учиних што је до мене: посејах у Твој амбар. Даље Ти брини о њему!“ При том он мисли на потребну влагу и топлоту, које Бог треба да излије на посејано семе, да би оно никло, узрасло и плода донело.

Оно што су киша и сунчеви зраци за усеве земљорадника, то је Дух Свети за семе еванђелске науке, које је Син Божји, Исус Христос, три и по године неуморно сејао у људске душе. Пре свога вазнесења на небо, Господ Исус обећао је својим апостолима да ће им ниспослати свога Светога Духа, који ће их обући у „силу с висине“ (Лк. 24, 49) и упутити „на сваку истину“ (Јн. 16,13). То обећање испунило се у десети дан по Његовом славном вазнесењу. Као успомену на тај преславни догађај света Црква установила је данашњи велики празник и слави га сваке године у педесети дан после Ускрса.

Ко је Дух Свети? Дух Свети је треће Лице Свете Божанске Тројице, који од вечности исходи од Бога Оца, у суштини једнак и раван Богу Оцу и Богу Сину, са којима се заједно слави, али то нису три Бога него један Бог у три Лица. Тајну Божанске Тројице разум људски, као слаб и ограничен, не може да схвати, она се вером прима.

Како се Дух Свети излио на апостоле. Овај преславни догађај описао је свети апостол и еванђелист Лука у своме спису Дела апостолска.

Према његовом опису, апостоли су били окупљени на молитви у једној кући у Јерусалиму. У трећи сат дана (у девети по поноћи, по нашем рачунању), Дух Свети уз силну хуку, као кад задува снажна олуја, спустио се на апостоле и показао у виду језика над главом свакога од њих. „И напунише се сви Духа Светога, и почеше говорити другим језицима, као што

им Дух даваше да говоре. А у Јерусалиму живљаху побожни Јевреји из свакога народа који је под небом. И кад наста ова хука, скуп се народ, и смете се, јер сваки од њих слушаху где они говоре његовим језиком. И дивљаху се и чуђаху се говорећи: нису ли ово све Галилејци што говоре? Па како ми чујемо сваки свој језик у коме смо се родили?...

„И сви се дивљаху и чуђаху и питаху један другог: шта ће ово бити“ (Дап. 2,4-12)? Док су се странци чудили апостолима, мештани су их исмељивали и клеветали да су се „накитили вина“ (ст. 13). Тада је свети апостол

Петар узео реч и објаснио да они нису пијани, наго да се у овом часу испунило старозаветно пророштво Јоиљево (2,28-29) о изливању Духа Светога на људе; да је Исус из Назарета, кога су старешине убиле, био обећани Месија, кога је Бог васкрсао из мртвих, чему су ученици Његови сведоци. На позив апостола Петра да се покају и крсте у име Исуса Христа, одазвало се око три хиљаде душа. Тако је на данашњи дан постала прва заједница Христових следбеника или Црква.

Шта је Дух Свети. Људи не знају ни себе шта су у суштини, а камоли ће знати шта је Бог. Ипак, извесну представу о Богу Духу Светоме можемо имати по ономе што је о Њему открио Син Божји и по деловању Духа Светог у свету. Тако, Син Божји рекао је да је Дух Свети - Дух Истине и Учитељ истине (Јн. 15,26; 16,3), Утешитељ (14,26). По црквеним песмама, Дух Свети је: Огањ који од Огња исходи, Живот и Животодавац, Светлост и давалац светлости, Доброта и извор доброте, Љубав и извор љубави (Стихире Педесетнице и Степена В гласа). Он је извор небројних духовних дарова: разума, мудрости, знања, силе, вере, побожности, страха Божјег (Иса. 11,2-3), пророштва, слободе (II Кор. 3,17), духовне чистоте, девичанства, милостиње, поста и молитве (св. Кирило Јерусалимски), прозорљивости, љубави, светости, снаге, мучеништва (св. Златоуст), богопознања, речи, радости (атонски старац Силуан) итд. Његови дарови не могу се избројати, они непрестано извиру као река, учи свети Златоуст.

АЛЕКСА ШАНТИЋ, ПЈЕСНИК КОЈИ ЈЕ СПОЗНАО ХРИСТА

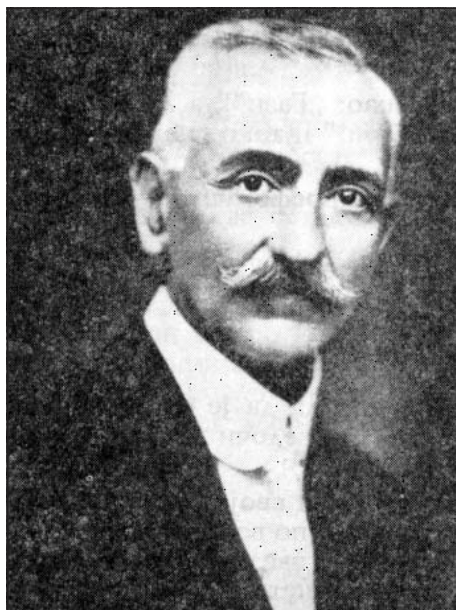
Кад повремено сагледа сву истину, песничко срце не може да нађе утехе. Судбина му је слична судбини ноћи која вечно лута да достигне сунце, којег нигде нема. Кад пролеће затрепти у лугу и кад се роде први лептири, славуји нека запевају тугу у песничковом врту. Њему нема плавих јоргована ни ружа. Светли васкрсни дани њему неће доћи. Као рањени галеб, песник се кроз оловну маглу предаје таласима који га разбијају. Стари му се дом руши. Икона на зиду виси и шапће о добу детињства и среће. На њега већ гробна земља пада, те се и он руши као његов дом. Бадње вече и убогоме годи и види Бога у тим светлим часовима, но над песничком студени мрак, а у души ноћ и немири. У себи слуша глас погребних звона и стиска срце јадно и кукавно.

Тако су се кобно одражавали мрачни дани аустријске окупације у души великог родољуба. Но песме његове су снеле с неба „божије светиљке“, и оне греју многе милионе. Својом снагом он је нашао своје путеве, и гордо гледао на силу свих препона, верујући у два принципа: у љубав и Бога. С другима у невољи он је сузе лио, чисте и светле као светлост олтара. Била је то јака вера у Бога и вечну душу. На сваком каму видео је Распетог, и с њим заједно у души страдао и небу вапио...

И као што су нека старозаветни визионари видели Невидљиво, тако је и Шантић у једној својој песми видео Христа.

- Ноћ је била јасна, топла и мека. На земљу као да је падао свилен вео. Месец се издалека појављивао, савијено се пењући у модро небо изнад

дубрава, оштрих ртова и села. Као да је хтео да проспе своју белу светлост у плаву маглу по врбама украј река. Са стране су жита шумела. Тихи ветар као да је носио душу поспаних љиљана. Ваздух је мирисао на мед и црвен ћилим кукурека. Под гранама, као под покровом, будна је у пољу лежала река.

Песник је лутао сам. Нигде никог није срео, нити је чуо било чији глас нити ход човека. Све је било тихо, спокојно, свето.

Горе на гребену, на којем је зелени бор својим шумом поздрављао лето, седео је Христос. Његов лик и коса сијали су лаком светлошћу. Никад се још ноћ није била тако прибила уз земљу, нити је роса икад тако сјајна била. Небо, звезде, крш и голет, врх и коса, и разрасло жито - све као да је хтело уз њега да се приљуби, као дете мајци у крило.

Христос, „душа свега и Увир и Врело“, седео је високо над луком. Пред њим је била харфа. Подигавши чело спрам звезда, Он такну златне жице и запева. Небо се испуни меким и чудим звуком. И земља, и понори, и воде, и шум дрвета, све је почело да сија. Наједном, испод трносплета, старо гробље прену, и подигоше се плоче. Безброј костура, дижући руке, мукло закликта: „Оче!“

Лако додирнувши последњи пут жице, мирни Христос оде као нечујна мисао низ бодљикаву голет, и спусти се у луку у села, где су се већ успављивали класови.

Иде Христос, тако, па застане, слуша шумове природе, савијајући грање, и сва његова душа као да би хтела да што чвршће обгрли и упије у себе чаробни пејсаж песничковог завичаја.

Најзад, пред песничковим очима све је чудесно заблистало. Још једном је видео замишљена Христа, како прође кроз жито, и тихо руком поглади уздрхтале класове.

Сутрадан, завршује песма, пољем је јечам свуда био зрео.

Тако је, напослетку, и Шантић песимиста, у часовима оптимизма, видео живог Христа и васкрсење. А то могу само јако верни. Богочовек је у Шантића круна свег земаљског и милост небеског несрећноме роду. Кроз њега, и у њему једино, он види утехе за своју болну, чежњиву душу. Христов крст и Христови путеви су најчешће у историји били путеви српскога народа. Песник је то јасно видео, осетио и кроз своје песме овековечио.

Слободан М.
Радошевић

ПРОКЛЕТСТВО

Тешке су прилике биле те, 1943. године. Немачки камиони и мотоцикли и дању и ноћу тутњали су прашњавим друмом. Ниси могао на миру провести ни једну ноћ. Мало, мало, па стану, зауставе се. Треба им воде у мотор, хоће ракије, траже сланине. Народ оголео, нема ни сам шта да презалогјај, а и да има, не би дао врагу и душманину.

Ја, лично, био сам у тешком положају, једним декретом поставили су ме у Одбор, који је имао да се стара за избеглице. На наше мало село одредише, брате мој, ни мање ни више већ четири стотине и тридесет избеглица. И сад изволи, старај се о месној сиротињи и за избеглице. Треба јести, - одакле? - Снађи се како знаш! Шта ћемо, како ћемо? - И решимо овако: Мо- рамо створити резерву хране, па макар и ризикovali. Животи неколико стотина стараца, жена и деце били су у питању. И лепо се ми у Одбору договоримо шта да чинимо. Ја и један одборник одемо Петру Милошевићу, првом човеку у селу. Има вршалицу, убира ушур и жита код њега и кукуруза увек колико хоћеш.

- Слушај, Петре, - рекох - ти не осећаш оскудицу. Имаш, хвала Богу, свега, па би требало да нешто жртвујем за ону избегличку сиротињу. Све је то гладно и жедно, голо и босо. Ето, ми смо решили да пријавимо Немцима да си ове године имао свега 50 метери кукуруза. Теби би остала недирута два вагона. Од тога пола вагона ти би уступио нама да прехранимо избеглице, а теби остаје вагон и по.

- Јесте ви то, оче, само мени одерали кожу с леђа, или сте тако удесили и остале? - упита он мене са подсмехом.

- Ти најбоље стојиш, па од тебе и највише очекујемо.

- Лако је узети туђу муку, оче Марко, али где сте ви из Одбора летос, када смо ја и мој Зоран крваво зарађивали ту храну?

- Слушај, Петре, - повиси глас мој одборник - немој да се ми свађамо! Не даш ли нама, узеће ти Немци. Знаш и сам да су претреси чести и... Боље је за тебе да прихватиш овако решење.

- Вала, ако ме већ Немци цеде, нећу дозволити да ми и мештани кроје капу! - викну он љутито и луци шаком по столу.

- Буди паметан, човече! - испрси се мој одборник.

- Немојте, немојте тако људи! - почнем их умиравати.

- Шта немојте? - Паметан сам ја, оче, зато се и не дам вући за нос! Ви само гледате ту фу-

кару, која је дошла из бела света, а мене зар не треба жалити? Зар ја нисам човек, биће Божје, мученик? - Где пише да је Пера Милошевић дужан да нахрани и напоји сваку вуцибату коју набаса у наше село? Имам ја, Богу хвала, велику фамилију! Моји су коренови дубоки и гране разгранате. Свуда је моје семе посејано! Ја шаљем храну и у Београд, и у Краљево и у Трњевац. И кад све подмирим, мени јал не преостане.

- Остаће ти, чика Перо, вагон и по кукуруза - храбрим га ја. По четири стотине динара кило, - рачунај колико ћеш зарадити! Нама би уступио само пола вагона, то је ситница за тебе, а ови људи скапавају. Грехота је да помру од глади. То је наш хришћански и национални дуг.

Али он се упео, па ни опепелити:

- Зашто, - вели - па одмах да умру? Нека им држава да да једу. Дајте им ви! - Зашто ја? Зашто увек ја? Зинуо сав свет на моју кућу! Да могу, е, лепо би ме појели! Па, дозволите, нећемо тако! А када мени нестане, ко ће мени дати? - Ви? Или ваш Одбор?

- Па, ако имам, зашто да не? Врло радо! - рекох ја.

- Немате ни сами шта да једете, а не другима да помажете! Зато баш и не умете да цени-

те туђу муку. Мој Зоран, унуче дедино цело лето иде за машином и гута прашину са мном заједно. И сад тај његов зној и муку да ја уступим другоме. Имам ли ја право на то? - Па то је страшно шта ви од мене захтевате! Зар да он, који је највише труда поднео, остане без своје коре хлеба?

- Та уразуми се већ једном! - прекипе мом одборнику.

- Знам ја, знам! - говорио је он падајући све више у ватру. Ви из Одбора за избеглице највише би се радовали када би дочекали да видите да ја и моји најближи скапавамо од глади!...

Унук деда Перин Зоран, осмошколац гимназист, био је врло златан младић. Долазио је често у олтар и помагао ми. Деда га је обожавао. Новцем је искупљивао где је требало и чувао га код куће као амајлију.

- Не бој се, неће ти Зоран умрети од глади! - покушам да га одбровољим.

- Хоће, хоће! То ће бити! На томе ви ради- те! Сада би пола вагона кукуруза да ми откинете. Кроз месец дана: Дај још! Па кроз две недеље: Дај, Перо, још! - Па, добро, докле? Питам ја вас: Докле? - Док ме не дотерате до просјачког штапа! Док сви од глади не помре- мо!

- Е, да Бог да ти од глади скапало оно, што ти је најдраже! - избаци мој одборник љутито, немогући га више поднети, окрете се и изађе из собе. И ја кренух за њим не свршивши ништа. Сав сам дрхтао од узбуђења и разочарења.

- Проклети новац, како га је искварио! - говорио сам пола себи, а пола одборнику.

- За новац би душу продао ђаволу! - сиктао је одборник кроз зубе. - Само њему! Само његовима, а сви остали нека пркавају!...

- И шта је било после? - упита отац Лука заинтересован причом.

- После? Е, ... да! Замисли, онај матори оде немачкој команди и лепо ти пријави и мене и цео мој Одбор за избеглице: да смо нетачно извештавали за храну. „Ја сам - рекао им је он - имао више и жита и кукуруза него што су они записали“.

- Ма није могуће?! - зачуди се отац Лука - Па шта му би да ради против самога себе?

- Хе, није он радио против себе. Имао је он добар план: да онемогући Одбор и да нас уклони из места! И стварно, после неколико дана дође немачки камион, покупи нас све, па у логор на Бањицу. Ту смо пола године креке-

тали. Онда се нашао један човек међу њима, неки официр из Аустрије, који нас је саслушавео. Једног дана лепо сам му све признао - на само, разуме се! - да смо заиста мање уписивали, јер је четири стотине тридесет избеглица сваког дана требало нахранити и уподне, и увече. А имали смо још и наше месне сиротиње. И питам ја њега: „Шта би сте ви урадили да сте били на моме месту?“ - Схватио је и пуштени смо.

По повратку из логора дуго се нисам виђао са деда Пером. Година 1944. била је смушена. Све се више и отвореније говорило о краху и повлачењу Немаца. Друмом су још увек пролазили њихови камиони, али не више пуни, као раније, већ полупразни, а често и оштећени. И онда је све почело да се окреће тумбе. Једно јутро, у рану зору, и последњи Немац је напустио село.

Већ сутрадан у село је доспела наша извидница али се она после неколико часова повукла. Деда Пера, који је дотле избегавао и пркву и мене, тог истог дана баци понос под ноге и прекорачи мој праг.

- Помаже Бог! - јави се он и застане код врата.

- Бог ти помогао, Перо! Које добро? - упитам.

- Ех, оче, да је добро, не бих се толико бринуо, нити бих долазио.

- А шта је на ствари?

- Па, ето, како да кажем... - поче он. - Ми смо, такорећи, на прагу ослобођења... Па, као велом... овај, када већ тако стоје ствари... Да, када је већ тако, зашто да дувамо једни на друге? Зашто се мрзимо због тешкоћа које смо сви имали под окупацијом. Ви сте, оче, били у логору због моје лакомислености... Верујте, не знам ни данас шта ми би, те вас онако унесрећих. А одмах сам се покајао. И шаком и капом помагао сам после тога сиротињу, а и сада још увек чиним...

Тада је збуњен застао и почео да окреће шешир у руци.

- Једном ређу, ти желиш да се оправдаш? - упитам.

- Па, тако... Јер ви сте често говорили: „Опраштајмо једни другима увреде, па ће и нама Бог опростити“. И ето, ... ја сам дошао да молим за опрштај.

- Лепо је од тебе, Петре. Дуго ти је требало док си се решио да дођеш, али свеједно, ја ти опраштам.

- Хвала, оче. Ја држим, овај, да нисам учинио ништа што би могло да ме... у очима народне власти...

- Мислиш: компромитује?

- Да.

- Па, ... Могао си бити мало дарезљивији према беднима и невољнима. Али, надам се, да ти због тога живот неће бити доведен у питање.

- Па и ја мислим тако. Нисам никога, да кажем, убио. Нисам никога оштетио...

- Иди кући и буди миран.

- Нисам био народни непријатељ, Боже сачувај!... Давао сам колико се кад могло... Па, ви добро знате...

Деда Пера је имао добар нос. После два дана ушла је у село једна наша јединица и одмах је успостављен Народноослободилачки одбор. Скупљали смо храну и одећу и слали нашим борцима. Ослободилачко одушевење било је веома велико. Наравно, ту и тамо, било је повика на ратне богаташе и шпекуланте, нарочито на деда Перу. Али је и он сада имао своју легитимацију и свој штит. Његов најстарији син и унук Зоран били су мобилисани и већ су учествовали у борбама. Он је, ето дао два борца из своје куће.

Међутим, Немци су у неколико махова вршили жестоке противнападе јер су желели пошто-пото да задрже у својим рукама друм. У једном таквом окршају буде рањен и Зоран. Другови га довукоше до једне напуштене штале и продужише борбу. И поред нашег отпора једна непријатељска јединица је успела да се пробије до друма и да за исвесно време прекине везу на томе месту. Болничари нису

могли да дођу до Зорана. Тек после неколико дана њега је у тој штали случајно нашао један пастир. Младић је већ био обневидео од исцрпелости.

- Хлеба, хлеба!... - шапутао је једва чујним гласом.

Док се стари спустио до потока и донео воду да му опере рану, он је већ издахнуо. Као што је касније установљено његова рана на нози није била смртоносна. Он је умро од глади.

Када су га пренели кући и када је неко гласно споменуо од чега је Зоран умро, стари деда Пера одједном се ухватио за срце и посрнуо. Људи су га прихватили и пренели на постољу.

- Не, ... Није потребно! - одбио је он да прими понуђену му воду. - Готово је!... Проклетство се испунило: Онај који ми је најдражи, умро је од глади! Нашто ми сада и ... живот?... Нашто?...

Сахранили смо их обоје у исти дан. Било ми је тешко. За време опела неколико пута су ми сузе навирале на очи. Ето, то сам доживео! А после, знаш и сам: Вратио сам се на своју стару парохију у Срему. И најновије: Ето, ја сам пензионисан и идем да се одморим код деце.

Воз се зауставио. Отац Марко погледа кроз прозор.

- Гле? Па ја сам већ стигао! - изусти он, диже се, узео свој кофер и брзо се опрости од оца Луке.

Страдам од болести, и радујем се... и захваљујем Богу како у радостима тако и у невољама, будући уверен, да све што се с нама догађа пред Богом није без разумног узрока, мада нам се чини да такав узрок не постоји... (Григорије Богослов).

Ако нећеш да страдаш, немој зло чинити, јер оно прво (страдање) последица је овог другог (злог рађења). Шта ко сеје, то и жање. Пошто ми добровољно сејемо зло, а против своје воље жањемо невоље, треба у томе да се дивимо правосуђу Божјем (Исихије јерусал.).

РАДУЈТЕ СЕ СВАГДА!

Код многих људи, и простих и образованих, влада мишљење, да је хришћанство песимистичка религија. Хришћанство, веле они, сматра земљу за долину плача; човек је на њој изгнаник, заробљеник. Тело је тамница душе; телесни нагони су страшна сметња за прави, хришћански живот. Њих треба постом, молитвом, уздржавањем и целомудреношћу уништити. Треба презрети задовољства и уживања и одрећи се, чак и самога себе, све што човека за земљу везује и спречава његово духовно уздизање и морално јачање.

Зато већина људи, којих је гесло: „једанпут се живи“, негирају и речима и својим животом хришћанске принципе. Они страсно желе да овај живот проживе са што више задовољства и радости, а што мање брига, напора и уздржавања. Они олако прелазе преко „тешких и неостварљивих“ хришћанских принципа, и, да би оправдали себе и своје поступке, нападају хришћанство као сметњу правог пуног, радосног живота.

Да ли је заиста тако? Не! Напротив, хришћанство је најрадоснија и најутешнија религија, јер остварење хришћанских принципа у животу људи донело би друштву прави мир, истинску и трајну радост.

Христова наука није за људе страшна вест и осуда, него јеванђеље - блага, радосна вест о братству и љубави и богосинству људи. Она осуђује у људима старога, грешнога човека, да би га уздигла, оплеменила и оспособила да разуме живот, смисао живота и сврху свога битисања на земљи. Хришћанин, убеђени хришћанин, јаке вере, која се у делима његовим огледа, никад није песимист. Обогаћен духовно, морално ојачан, он зна зашто живи и душа му је испуњена животном радошћу. Он зна „да је све дозвољено, али није све на корист“. Чувајући душу, он избегава

све оно, што шкоди његовом духовном узрасту. Он се не лишава задовољства у животу и радости, коју она доносе човеку. Он се лишава штетних задовољстава и претераних уживања. Јер таква задовољства и уживања доносе разочарања, пустоше душу, уносе болест у тело, и стварају песимисту и очајника.

Није, дакле, хришћанство песимистичка религија, него је оно утеха и радост за људе, радост за жене, које је оно изједначило с људима, радост за децу, коју је Христос толико волео, и људима саветовао да буду као деца.

Хришћанство је, даље, радост за робове, које је ослободило и дало им да и они осете радост живота; радост и утеха за сиремахе, и, нарочито, велика радост за грешнике који понова постају људи, деца Божја.

О радости, коју је Христова наука донела људима, говори се врло много

у Новом завету, на близу стотину места. „Радујте се и веселите се..., моја радост у вама да остане, ... радости ваше нико неће узети од вас... - вели Христос. „Верујући у Христа“ вели ап. Петар, „ви се радујете радошћу неисказаном“. „Браћо моја, радујте се у Господу“... „Царство Божје... је правда и мир и радост у Духу светоме“... „Бог да вас испуни сваке радости и мира“... „Род духовни је љубав, радост, мир“... - вели ап. Павле.

Хришћанство је људима, који се плаше баука смрти, донело, такође велику утеху и радост. Гроб није завршетак и уништење, него двери за вечни живот. Зато су хришћански мученици радосно и певајући ишли у смрт.

Читајте животе светитеља, гледајте иконе на којима су њихови ликови. Никад они нису намрштени, зловољни и мрачна изгледа! Благод и радост светли им на лицу као израз богатства и радости духовне. Они су век провели често под најсуровијим околностима: усамљени у удаљеним пештерима, о хлебу и води целог живота, оскудни у свему осим у силној вери и љубави према Христу. И били су радосни и радост њихову нико им није могао одузети.

У животу данашњег друштва нема много праве радости. Мучан је данас живот, много је себичности, мржње, греха, очајања и самоубистава, а мало духа Христовог код људи. Земља је, заиста, за многе постала долина плача.

Само враћање Христу може донети људима мир и радост живота. Јер његова наука не само што није песимистичка, каквом је сматрају многи маловерни и необавештени, него је она услов за истински, једино достојан човека, пун радости и оптимизма, живот овде на земљи.

Д.Ј.В. Ђројћ.

БУДУЋНОСТ ОМЛАДИНЕ ЈЕСТЕ БУДУЋНОСТ НАЦИЈЕ

Зашто је србска омладина распета између жеље да буде достојна својих Светих предака и силом наметнутих наказних вредности Новог светског антихришћанског поретка? Шта је здраво хришћанско друштво? Шта су праве животне вредности?

Када једна нација пролази кроз многобројна искушења и невоље, тада највећу жртву, несумњиво, подноси њени најмлађи житељи, то јест деца и омладина. Последња деценија двадесетог века била је за православни србски народ више него тешка. Ниједан народ у историји није био изложен толиким ратовима за веома кратко време као Срби. Ни једном Србину и ни једној Србкињи није било лако у овом периоду, али највећи терет ипак је поднела и сада подноси србска омладина. Њихова детињства су прекинута, њихова безбрижност је разрушена, њихови снови су погажени. Омладина србска јесте најизмученија, тачније, најмученичкији део нашег многострадалног народа.

Проблеми и тешкоће србске омладине

Истине ради, морамо рећи да ратне и послератне невоље нису једини узрок тешког стања у којем се налази србска омладина. Тешкоћа се не огледа само у материјалној оскудици или финансијској немаштини. Материјалне и финансијске тешкоће јесу невоља, али нису највећа а поготову не најстрашнија невоља која је у ове дане задесила србску омладину.

Највећа тешкоћа са којом човек може да се суочи јесте губљење осећања за смисао живота услед непознавања правих животних вредности. А шта су праве животне вредности? Ван сваке сумње, то су православне хришћанске вредности по којима су живели и за које су живели сви наши Свети Србски Преци - Свети Сава и Стефан Немања, краљ Ми-

лутин, и кнез Лазар, ђакон Авакум и Стеван Синђелић, владика Николај и отац Јустин, као и нама неизбројиво мноштво Србских витезова и мученика који пострадаше за Крст Часни и Слободу Златну бранећи веру православну и име србско... Те србске вредности јесу: вера православна, домаћинско поштење и витешко родољубље. Само оне нам омогућају да будемо вредни и честити људи, а не безбожни и нечасни људи.

Решење дају

православне вредности

И управо зато сви морамо све да учинимо како би помогли србској омладини да се плодотворно и делотворно накалеми на освештано стабло православног Србства. Другим речима, морамо све да предузмемо да би смо заштитили србску омладину од најпогубнијих утицаја којима нас излажу креатори Новог светског поретка. Врло добро знамо да тај „Нови светски поредак“ доноси сведимензионалну (војну, политичку, економску, културну) окупацију читавог света, то јест проводе насилно позападњачење свих народа и држава. А шта, не дао Бог, очекује нашу омладину у таквом „врлм новом свету“, најнескривеније показује следећа изјава коју је пре неколико година изговорио Њут Гингрич, ондашњи спикер Представничког дома америчког Конгреса: „Не може преживети ни једна цивилизација у којој дванаестогодишњаци добијају децу, четрнаестогодишњаци се дрогирају, петнаестогодишњаци добијају школске дипломе које нису у стању сами да прочитају. Све то дешава се у данашњој Америци“. Овим речима је исказана суштина духовно-цивилизацијског ужаса који данас хара америчким друштвом. Уколико не желимо да овај стравичан опис буде свакодневница наше деце, онда предузмимо конкретне потезе који

подразумевају свеопшту друштвену, националну и државну обнову на темељима православне духовности која једина нуди прави и истински смисао живота, Бога Живога и Истинитог, то јест Господа Исуса Христа Који јесте Оваплоћени Смисао (Логос) Божји. Само тако ћемо осмислити будућност наше нације и пребродити сва искушења. Само тако ће нам све бити „свето и чести-то и Миломе Богу приступачно“.

Небојша М. Крстић

О БЕСКОРИСНОСТИ ЗНАЊА БЕЗ БЛАГОСТИ

Душе заражене страстима, стварно лице на различите изворе: душе чревоугодника и винопија лице на блатнаве изворе; душе среброљубаца и грамжљиваца - на изворе пуне жаба; душе злобне и горде, које немају способност знања, лице на изворе, у којима живе змије, јер је у њима устајали разум као смрдљива вода у бари, одакле неће нико да захвата због горчине нарави и смрада нечистих дела. Стога је Давид и молио Бога да му подари три дара: благод, разборитост и знање (Пс. 118,66), јер је знање бескорисно без благод. Но ако се такав човек поправи, одбацивши од себе узрок због кога га је Бог оставио, то јест надутост, и прими у себе смиреност, сазна своју ограниченост и престане да се превазноси над другима, већ стане благодарити Бога: њему се тада опет враћа посведочено знање. Јер духовне речи, које нису праћене честитим и целомудреним животом, лице на класје, оштећено ветром, које, иако има изглед класја, ипак је лишено хранљивог зрнства. Сваки дакле пад језиком, или видом, или слухом, или чулом мириса, или делом, или целим телом, одговара мери гордости или самопоуздања, долази од остављености Богом, Који и тиме штеди остављене. јер ако би Бог, без обзира на развратни живот таквих људи, стао сведочити о величини њиховог ума сарађујући њиховом учењу, они би гордошћу претворили себе у демоне, надимајући се при свој нечистоти својој.

Лавсаик

ВЕРА СВЕ МОЖЕ

На женидбу није мислио, не бар у доглено време. Дошла му је била до руку књига неког руског писца, у којој се саветује да се не хита са женидбом. „Не жени се дотле - речено је у тој књизи - докле не кажеш себи да си учинио све што си могао ... Жени се као старац који није ни за што ... Иначе ће пропасти све, што је у теби лепо и узвишено. Све ће се изгубити мало по мало... За тебе ће бити све затворено сем салона, у коме ћеш стајати на равној нози са дворским лакејем и идиотом“. - И тај савет био је за г. Драган права заповест. „Никада, никада, нећу се женити“, било је свакодневно његово заветовање, али за крако време.

На летовање у Висок дошла је била једне године г-ђица Нада. Лепа, здрава девојка, из неке богате, патријархалне, варошке куће. Господин Драган је брзо заборавио на сва своја зарицања, чим се упознао с њом. Престао је да мисли да своје самообразовање и на тешкоће у брачном животу. Једина његова мисао била је да се ожени г-ђицом Надом; да се ожени одмах, још истога лета, јер сваки дан који прође до тада зигубљен је за њега. И Божија воља је ваљда била да се та његова жеља дословно испуни.

У својој госпођи добио је г. Драган ваљану и вредну жену, која је, својом разборитошћу и својим учешћем у раду, постала прави његов сарадник и помагач. Његов брачни живот представљао је ретку везу двају добрих и искрених људи. Био је пун радости, пун среће и узајамног разумевања. Једино, што је за дуже време нарушило њихову брачну идилу била је болест госпође после порођаја. Једва је жива остала. Али та њена патњу донела је њихобој кући највећу радост, која се може доживети на земљи; донела им је малог Воју, коме су сад три године. Господин Драган је

тек са рођењем Војиним осетио прави циљ свога живота. Живео је само за своје дете. За њега је био у стању да жртвује и своје знање, и своје богатство и свој живот. Једном, кад се Воја разболео, позвани су били лекари чак из друге вароши, иако је болест била скоро безопасна.

Господин Драган је имао сада све што му је живот могао дати. Као човек он је волео и умео да ради, и што је главно био је чист као кристал, али тврдица до крајности. За њега је постојао само његов син, и он се старао да му осигура што удобнији живот. На беду и невољу око себе није се обзирао. По његовом мишљењу сваки је дужан да води рачуна само о себи и својим најближим. за њих треба стицати блага, материјална блага. Духовна блага, која проповеда религија, треба тражити само уколико служе као средство за постигнуће материјалних циљева.

Не може се рећи да је г. Драган био против религије, али сигурно је да није био ни за њу. Његово схватање је да се не тражи оно што се њоме може постићи, па било да се то односи на наше сазнање или на наш практичан

рад. Дубина живота може се схватити, иако је он мислио, и без религије. Нама су довољни наше опажање и наше мишљење па да видимо да ли нешто истина или неистина, да ли је добро или рђаво, лепо или ружно, корисно или штетно. Опажање и мишљење су услед тога пуноправни и довољни извори за сазнање света и живота. И религија нема права кад их оглушује недовољним и кад, поред њих, истиче некакво Божанско откривење као неопходно потребан додатак тим нашим изворима. Божанско откривење потребно је можда простим људима, који нису ушли у тајне света и живота. За људе, пак, који се баве науком, Божанско откривење је излишно. Њих обасјава наука својом светлошћу и служи им место религије. Она је њихова религија.

*

Још познатија личност од г. Драгана, био је у Високу Цветко Петровић, добар и угледан и врло вредан домаћин. Као дете и он је волео књигу и школу и, послужујући, свршио четири разреда средње школе. Даље није могао да се школује. Оболео је од грудобоље, и то га, из прашањаве вароши отерало у село. Доцније, кад је оздравио, отишао је на дуже време у иностранство.

Интерсantan је живот тога човека, Он није сиромах. Има кућу, добро имање, прекрасну жену и троје, не деце већ анђелчади. На себе скоро ништа не троши па ипак, једва саставља крај с крајем. Не живи тај човек само за себе и за своју породицу. Многе патње он је ублажио и многе сузе обрисао. Истина, он о томе ништа не говори, а моли и оне којима помогне да не причају. „Што даје деценица не треба да зна левица, и ја те лепо молим - говори он свакоме - да и ти сам то заборавиш“. И заиста, његово милостиво срце нису открили многи и многи којима је помагао.

Његова жеља била је за њих запознати, и они су се старали да је дословно испуне.

Живећи у туђем свету Цветко је много видео и много научио. Он је на себи осетио шта значи бити обасјан религиозном светлошћу, па му је зато религија постала све у животу. Сам за себе, у дубини своје душе, чудило се г. Драгану, кога је иначе необично волео, како може да буде овако незаинтересован према религији. У многим приликама, кад су разговарали о томе, он му је понешто и пребацио. И то је г. Драган страшно љутило. Цветко му је постао одвратан, и у току времена та одвратност је прешла у мржњу. „Осећам да нема права што га мрзим - исповедао се г. Драган сам са собом, али га ипак мрзим. Не могу да подносим толику његову преданост религиозним дужностима“.

„Добро, г. Драгане - прекиде га Цветко - али мислите ли Ви да ће то, што наука истиче у садашњим својим открићима као истину, остати заувек истина и да ће та истина задовољити људе“, па и не сачекавши одговор поче нешто тражити по својим хартијама у џепу. „Ја сам ту скоро прочитао једну књигу, у којој се говори баш о тим стварима и исписао сам нека места да вам згодном приликом прочитам“. Цветко издвоји једну хартију од других и поче да чита:

„Научни резултати нису никад последња и завршна реч научног рада. Јер наука је као лопта која стално расте, и у људском животу неће доћи никад време кад она неће расти. на научне резултате не сме се, услед тога, никада гледати, као на вечне истине. Они су само за извесно време нешто последње и као такви подлеже даљем усавршавању. Штавише у току времена могу бити и потпуно измењени“ - За религиозне истине, пак, речено је друкчије: „Оне су нам дате од премудрог и свезнајућег Бога; дате су нам као нешто вечно и апсолутно, и зато зраче и загревају људска срца подједнако у сва времена“.

„Као што видите, г. Драгане, о научним и религиозним истинама говори се у овој књизи као у Вашој, и мени се ово више свиђа. Јер не треба заборавити да живот тражи жртве, а оне се могу подносити само за оно што је вечно, могу се подносити за религиозне истине. И зато, бар тако ја мислим, наука не може никад доћи на место религије“.

Свештеник, који је пажљиво слушао, обрадова се овим Цветковим разлагањима па је и сам, са своје стране додао: „Има људи који потцењују Божанску истину и неће да верују све докле док сами не доживе натприродну моћ религије у толикој мери да јој се више не могу противити. Они вечно воде борбу са самим собом. Ратују противу своје сопствене природе, јер мисле да су научна сазнања за живот исто што и религиозне истине“...

Господин Драган је приметио да се речи месног свештеника односе директно на њега, па му зато упаде у говор и рече: „Али, г. попо, међу људима има и таквих који не могу да верују. Њихово неверовање нема никакве везе са њиховом вољом, већ са њиховим убеђењем, и они немогу да верују“ - „Има заиста и таквих људи“, потврди свештеник. „Само, они нису

дошли у прилике да им њихова сопствена, унутрашња способност покаже прави значај религије за живот“.

„Право сте рекли, г. попо. Ово као да сте ми из срца извадили“, рече Цветко и обојица пођоше заједно. Ишли су у истом правцу, јер су им куће недалеко једна од друге; ишли су и ћутали. Сваки је био заузет својим мислима. Наједанпут свештеник прекиде ћутање и рече као за себе: „Овај наш учитељ није рђав, али му много смета што ни једну мисоа не промисли до краја. Нађе нешто у књигама и одмах га прими. Ништа не прокритикује“ - „Сад сам баш о томе и ја мислио, рече Цветко, и хтео сам да га првадам неискусношћу. Да је, г. попо, он преживео што је мене сналазило у животу, ручије би мислио и о науци и о религији“.

*

После овога разговора прошло је извесно време. Господин Драган се састајао и сасвештеником и са Цветком Петровићем, али су водили друге разговоре. Тако је дошао и зима са својим гозбама и дугачким седељкама. И свештеник позове једном учи-

О ПОТРЕБИ СТРАДАЊА

Ава Јован Ликопољски говорише: Пресит човек пати од истих прохтева од којих и сластољупци. Али, треба се трудити да се подвижничким трудом стекне слобода од страсних жеља. Ника нико не тражи животне удобности и одмор, него нека сада трпи тескобу и невољу, да би наследио ширину царства Божјег, јер нам кроз многе невоље ваља ући у царство Божије, вели Свето Писмо (Д.А. 14,22); и још: Уска су врата и тесан пут што воде у живот, и мало их је који га налазе; а широка су врата и широк пут што воде у пропаст, и много их је који њим иду (Мт. 7,14. 13). Ми не треба да се бринемо много о овдашњем, пошто после мало времена имамо отићи у вечни покој.

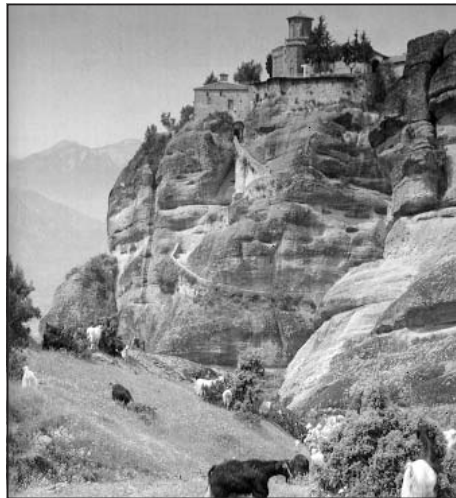
Лавсаик

теља и његову госпођу на ручак. Дан беше ведар и светао, али врло хладан. Грејало је како се каже у Високу „зубато сунце“. Господин Драган је пустио ђаке на ручак нешто раније него обично, и наредио служитељу да причека док Воја заспи, па онда да иде кући. Све се ово морало извршити, као је наређено, зато су г. Драган и госпођа Нада седели мирно и безбрижно при богатом ручку у свештениковој кући. Али наједном проструја кроз село глас да се школа запалила и да је сва у пламеу. Једно дете дојури, као без главе, у свештеникову кућу те јави ово.

Никад у свом животу г. Драган није тако јаукнуо као онда. Одмах устаде и јурну напоље. Г-ђа Нада, пак, само побледе и паде са столице. а кад је мало дошла себи, гушила се у сузама и као ван себе нарицала: „Војо..., Војо..., анђелче моје, зар је ма... мајка то заслужила... да те у ватри изгуби“...

Глас о пожару у школи и помисоа да је Воја постао можда његова жртва. пресекли су сву срећу г. Драгану. Он је јурио ка школи као да су га ветрови носили, али... Ту може помоћи само једна виша сила. Ова мисоа начини у његовој души наједанпут преврат и он се први пут, од како је учитељ од срца прекрсти и гласно узвикну: „Боже, свемогући Боже, спаси наше јединче, а ја Ти се заветујем да ћу га васпитати, да буде слуга Твога олтара“. Још мало па је дошао до школе, али гле и њега издаде снага. На очи му се навуче мрак и он се наједаред окрену према сунцу и тетарујући викну: „Војо, Војо, сине мој!“! Људи полетеше к њему, прихватише га, и један од њих, који је долазио од школе, ухвативши га за руку, викне: „Не бојте се г. Драгане, Воја је спасен“. - Учитељ разгорачи очи, протрља их обадвема рукама, погледа око себе, као да се хтео уверити да ли је то јава или сан, па упита: „Како спасен“? - „Изнео га из пламена Цветко Петровић“, рече доносилац те вести.

Господина Драган као да нешто пресече, кад чу име Цветка Петровића. У том једна жена донесе и малога Воју који, сав преплашен, пружаше своје ручице к њему и плачним гласом мољаше: „Узми ме тато“. Учитељ притрча, као да је добио неку невидљиву снагу, пригрли своје јединче и непрестано понављаше: „Сине мој! срећо моја! Хвала Богу кад сам те живог нашао“. Затим се прекрсти, можда по стоти пут, и радосно узвикну: „Боже, милостиви Створитељу, испунићу своје обећање“.

Највеће чудо за учитеља било је како је Цветко успео да избави дете, па замоли да му испричају. Један постарији човек, који је био код школе од самог почетка, исприча ово:

„Кад смо приметили пожар и почели да гасимо било је доцкан. Спољња врата и кров на школи били су у пламену. Свакако да је пожар избио из учионице, па је зато прво њих и захватио. Све је горело; слило се било у један пламен. И наједанпут из спаваће собе поче да се чује пригушен Војин врисак. Људи се узнемирише. На врата се апсолутно није могло. Неки притрчаше прозорима и почеше одваљивати гвожђа. Али тешко се направи толика рупа, да се човек провуче. Није смело много ни да се лупа, јер су греде таванице почеле већ да попу-

штају. Дете је врискало као да га неко живог сече. И срећа је само била што је у најкритичнијем тренутку дотрчао однекуд Цветко Петровић. Ми смо га видели како се само прекрсти и улете у пламен. Мало после додаде дете људима, који су били код прозора, и излете напоље. Сав је био у пламену. Људи сасуше воду на њега, и скидоше му одело које је горело...“

„Јел, жив“? - прекиде учитељ. - „Жив је, г. Драгане, али свакако неће дуго. Баш кад сте ви посрнули, однеше га на носилима кући. Тешко његовој жени и дједи!“

Учитељ дозвола школског служитеља и нареди му да одмах оде до лекара. Он, пак, с Војом и са још неким људима пође Цветковој кући. - „Свећу дати само да ми је да се та добра душа спасе смрти“ - говорише учитељ уз пут. „Много, много нас је задужио...“

Кад су дошли Цветковој кући Воја притрча болесниковој постељи и безазлено упита: „Тато, је ли то чика Цветко, који је Воју изнео из ватре“? Цветко отвори очи, погледа дете и кроз зубе једва проговори: „Слатко чикино дете“ ... Хтео је још нешто да каже, али му речи застадоше у грлу. Није могао. Болови су били ужасни, и све му се чинило да нема довољно ваздуха.

Дошао је и лекар, па пошто је очистио ране, даде болеснику две ињекције, зави га и нареди шта треба да му се даје, док поново не дође.

*

Г-ђа Нада и Цветкова жена биле су болничарке: недељама и недељама неговале су болесника док није стао на ноге и почео са г. Драганом да води разговоре о религији. Разговарали су о неопходности религије и о њеном дејству у животу, али сад су обојица била једног убеђења. Прави живот, његова пуноћа, јединство, племениност, чврстина и пожртвованост постижу се једино с вером у Бога. Јер,

„Вера све може“

Височки

ЗАШТО СВЕТ НЕ ТРПИ ПРАВЕДНИКЕ?

Одговор на ово питање налазимо у Светом писму. Грех се толико умножио, да је преплавио свет, тако да „сав свет лежи у злу“, учи свети апостол Јован (1 Јов. 5,19). А људи који робују греху и чине зло живе у мраку и, по речима Господњим, милија им је тама греха него светлост вере. „Јер сваки који зло чини мрзи на светлост и не иде к светлости, (из страха) да (људи) не покарају дела његова, јер су зла. А ко истину чини (живи по вери) иде к светлости, да се виде дела његова, јер су у Богу учињена“ (Јов. 3,19-21). Зашто грешници не трпе праведнике лепо објашњава старозаветни мудрац цар Соломон: „Гонимо праведника, јер нам је досадан, зато што је противан нашим поступцима, што нам пребацује да кршимо закон, и оптужује нас да противуречимо своје васпитању. Он тврди да познаје Бога, и назива себе сином Божјим. Он је за нас осуда наших мисли, сам његов изглед нама је неподношљив; јер његов живот не личи животу других, и његови путеви су страни. У његовој мисли ми смо нечиста шљака, он избегава наш начин живота као мрљу; он објављује да ће крајња судба праведника бити срећна, и хвали се да му је Бог отац. Да видимо да ли је истина што говори, и испитајмо шта ће бити са њим по изласку из живота. Јер ако је праведник син Божји, Бог ће га заштити, ослободиће га из руку његових противника. Подвргнимо га увредама и мучењима, да се дозна његова преданост вољи Божјој, и да се оцени стрпљење његово. Осудимо га на срамну смрт, јер како је речено (Псал. 91,14), Бог ће се побринути за њега (Прем. Сол. 2,12-20).

Праведници по своме животу не припадају свету грешника, зато их свет мрзи. „Кад бисте били од света, онда би свет своје љубио; а како нисте од света, него вас ја изабрах од света, зато свет мрзи на вас“, упозорава Господ Исус своје апостоле на последњој вечери са њима (Јов. 15,19). Одонда па до дана данашњега

потврђују се ове речи Господње, као и речи светог апостола Павла: „Сви који хоће побожно да живе у Христу биће гоњени“ (2 Тим. 3,12), на овај или онај начин, и да се кроз многе невоље улази у царство Божје (Дап. 14,22). Зато други старозаветни мудрац упозорава: „Сине, ако желиш да служиш Господу, припреми душу за искушење... Јер се злато искушава у ватри, а људи мили Богу у проби искушења“ (Прем. Ис. Сир. 2,1,5).

СМЕРНОСТ

Смерност је хришћанска врлина која се састоји у томе што човек правилно цени своју вредност, и према томе она је супротна охолости. Смеран човек не само што не прецењује своја добра својства и своје способности него чак зна своје немоћи и своје недостатке и признаје да и оно што имамо и што вреди код нас долази од Бога и од његове милости. То је управо врлина у којој је наше око увек отворено на нашу ограничену природу, на наше слабости и недостатке, и у којој постоји ватрена жеља да се недостаци отклоне и исправе Божјом помоћу и свим могућим старањем наших душевних сила.

Прва заповест блаженства која гласи: „Благо сиромашнима духом, јер је њихово царство небеско“ (Мат.5,3), говори о смерности, јер сиромашни су духом они који верују да ничега свога немају и ништа добро не могу учинити без помоћи и благодати Божје.

Сиромашни духом могу бити и богаташи и великаши кад своје богатство и власт сматрају за ништавно и пролазно. У Светом писму, у причи о митару и фарисеју, пише: „Сваки који се сам подиже понизиће се, а који се сам понижује подигнуће се“ (Лука 18,14).

Највећи је степен смерности кад се радосно подноси понижење и презирање, или кад неко управо жели да буде понижен и презрен ради славе Божје.

Најбоље примере смерности имамо и у Спаситељу, код Свете Дјеве Марије и код светитеља. Исус Христос каже: „Научите се од мене, јер сам ја кротак и смиран у срцу“ (Мат. 11,29).

Док је смерност врлина противна охолости, скромност је противна сујети.

О ЕВАНЂЕЛСКОМ МИЛОСРЂУ

Бејаше један старац, убок и милостив, по имену Висарион. Сишавши у једно насеље, он виде на тргу мртвог просјака без икакве одеће. А он сам имађаше на себи један хитон, сагласно јеванђелском предању, и малу кабаницу, јер осим ове најнужније одеће он није имао ништа друго. Но под пазухом он је увек носио Еванђеље, или да би проверавао себе у сталној послушности речи Господњој, или да би имао при себи учење које је он делом испуњавао. Овај је човек живео тако узвишеним и беспрекорним животом, да је као земаљски анђео ишао путем небеског закона. Када дакле он угледа мртваца, одмах скиде са себе кабаницу и покри га њоме. А кад мало одмаче, он сrete једног сиромаша, потпуно нага, и застаде премишљајући у себи: „Зашто ја, који сам се, тобож, одрекао света, имам одећу, а мој се брат мрзне на мразу? Ако допустим да он умре, онда ћу несумњиво ја бити узрок смрти ближњег. Шта дакле? Да ли да свучем свој хитон, и поделим га и дам једну половину, или да га целог поклоним човеку, сазданом по лику Божјем? Али какву ће корист имати и он и ја, ако поделим хитон на два дела?“ И пошто размисли, рече: „Зар ћу ја претрпети штету, ако учиним више него што је заповеђено?“

И овај благородни подвижник свесрдно позва сиромаша под трем једне куће, навуче на њега свој хитон и отпусти га, а сам оставши потпуно наг, покри се рукама и седе; једино имађаше под пазухом Свето Писмо, које човека чини богатим. У то време, по промислу Божјем, наиђе туда један чувар поретка, познаде старца и рече своме другу: „Погледај, није ли онај старац - ава Висарион?“ Овај одговори: „Да, он је“. Тада први чувар брзо сјаха с коња и упита светитеља: „Ко те скину голог?“ Ава пружи десну руку са Еванђељем и рече: „Оно

ме скину голог“. А чувар тог часа скиде са себе горњу хаљину и рече: „Ево ти, савршени војнички!“ Светитељ је узео и одмах се кришом уклони из тог места, носећи је као мали монашки огртач. Он се постара да избегне похвалу од човека који сазнаде његово добро дело, и тајно очекиваше славу сакривену.

Пошто у потпуности испуни еванђелску заповест, и немајући већ у души ништа световно, он показа дело још савршенијег чувања заповести Божје. Путем он виде једног сиромашка, и трчећи оде на трг, где је мало пре био, и продаде Еванђеље. После неколико дана ученик његов Дула, упита га говорећи: „Ава, где ти је Књижица?“ Старац му спокојно и веома мудро одговори: „Не жалости се, брате, јер да бисмо имали уздање горе, ја, послушности ради, продадох саму ону реч, која ми је увек говорила: „продај све што имаш и подај сиромасима“ (Мт. 19,21).

Лавсаик

ЗАПРЕПАШЋУЈУЋА ОТКРИЋА НИКОЛЕ ТЕСЛЕ

За време боравка у Паризу 1892. год. Тесла је примио вест да му је мати тешко болесна. Одјурio је на станицу и успео да ухвати воз који је већ полазио. Стигао је у Госпић на време и затекао живу мајку. Дошао је кући поподне, а она је умрла те ноћи. „Био сам потпуно исцрпљен - пише Тесла - од туге и дугог пута и неспавања, те сам увече прешао у једну кућу не много удаљену од нашег дома. Док сам ту лежао немоћан мислио сам да ће ми мати зацело дати неки знак, ако би умрла а ја не будем поред њене постеле. У току целе ноћи био сам у неком чудном исчекивању, али се ништа није догодило до раног јутра, када сам заспао или сам се можда занео.

Опазио сам тада један облак који је носио анђeosке прилике извредне лепоте, од којих је једна љупко гледала у мене и постепено примала лик моје мајке. Привиђење је полако пролетело кроз собу и исчезло и ја сам се пробудио услед неописано дивне песме многих гласова. У том тренутку осетио сам потпуно извесно - да је управо тада умрла моја мати. И, заиста, тако је било“.

У својим „Запрепашћујућим открићима“ Тесла је забележио и ову појединост: „Још као врло млад човек осетио сам једну запрепашћујућу истину. Наиме, кад год је мене или кога другог неко увредио осетио бих неки необичан и неописив бол у души, који сам у недостатку бољег израза, назвао „космички“. Убрзо после тога они који су тај бол нанели редовно су доживљавали неку жалост. После многих таквих доживљаја, поверио сам то неколицини својих пријатеља и они су имали прилике да се сами, лично увере у истинитост мојих речи“.

РАД И НЕРАД

Да би човек постигао свој циљ, треба да живи. За живот опет потребна су средства, а да би се она набавила, треба радити телом и духом. Рад је потребан за развиће наше природе, физичке, умне и моралне, и за друштвени напредак уопште. Без поштеног и неуморног рада ми ни себи ни ближњем не можемо помоћи, нити можемо постати верни чланови цркве и уважени грађани државе. Рад је најзад средство да се одржи свежина и здравље, како тела тако и духа.

Све живо ради у природи, па је дужан да ради и човек. Птица ради да начини своје гнездо, пчела да направи мед и вошак, свиленка буба да начини чауре.

Али док животиње раде по нагону, несвесно, ради самоодржавања, човек као разуман створ дужан је да зна: шта и како ради, кад, колико и зашто ради. Рад човечији не може се ограничити само на набављање потребних средстава за живот. Такав рад још није прави благослов Божји, није част за човека нити спас за друштво, јер човек не живи само да једе, него да у животу постигне ону високу сврху која му је намењена као разумном створу.

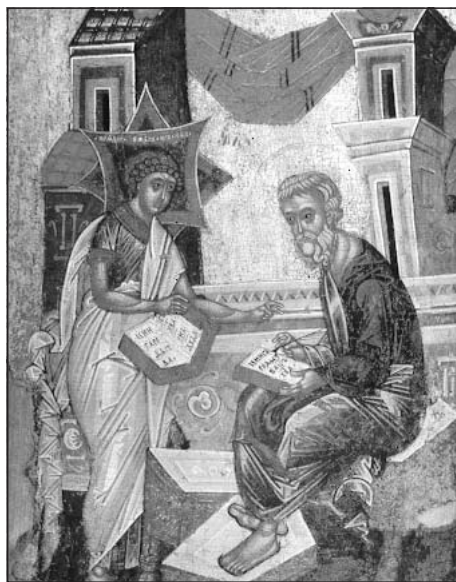
Намирење животних личних потреба служи као корен рада; али се лепота и морално достојанство рада тек онда види кад се и после намирења тих потреба опет ради.

Човек није усамљен у свету, него живи међу људима и користи се њиховим радом и тековинама, па је зато дужан да и сам има своје тековине и да се одужује човечанству, иначе би био себичњак и паразит.

Један наш обичан ручак од пиринча са сувим хлебом и сољу и најпростије одело намучили су и ознијили хиљаде људи. Сем ратара требало је да раде за такав ручак и возари, и трговци, и крчмари, и занатлије, и рудари, и инжењери, и механичари и многи други. Знајући то човек нема права да пусти друге да раде, а он да не ради.

Најглавнија од свију побуда за рад је благослов Божји и воља Божја. Свето

писмо на многим местима хвали и препоручује рад, а осуђује нерад. Бог је по створењу благословио човека да завлада и господари природом и наредио му да ради врт Едемски и да га чува. (I Мој. 1,28; 2,15). После пада првих људи Бог је рекао човеку „да у зноју лица свога једе хлеб свој“ (I Мој. 3,17-19).

Са висине Синајске Горе Бог је дао и писану заповест која гласи: „Шест дана ради и свршуј све послове“. А у Новом завету Спаситељ је лукавим фарисејима одговорио: „Отац мој ради до сада, и ја такође радим“ (Јов. 5,17). Наш народ пак вели: „Ко ради, не боји се глади“.

Нерадницима и беспосличарима, који не испуњавају своје дужности и живе на штету и терет другог, Свето писмо указује на мраву говорећи: „Иди к мраву, лењивче, гледај путеве његове и опамети се. Он нема ни вође, ни управитеља, ни господара, и опет приправља лети себи храну, збира уз жетву пићу (храну) своју“ (Приче 6,6-8).

А апостол Павле кратко и јасно заповеда: „Ако ко неће да ради, нека не једе“ (II Сол. 3,10).

Лењост изазива многе грехе који шкоде телу и слабе душевне силе, а тиме и само достојанство човечије понижавају. Није узалуд речено: „Лењост је мати свију порока.“ Спаситељ света осудио је нераднике кад је о њима рекао: „Свако дрво које не доноси добре плодове биће посечено и бачено у ватру“.

ХРИШЋАНСКЕ ДУЖНОСТИ

Кад је јудејски познавалац закона запитао Исуса Христа која је највећа заповест у закону, Он му је одговорио: „Љуби Господа Бога својега свим срцем својим и свом душом својом и свом мисли својом. Ово је прва и највећа заповест. А друга је као и ова: Љуби ближњег свога као самога себе. О овим двама заповестима виси сав закон и пророци“ (Мат. 22, 36-40).

Пошто је Исус љубав према себи поставио као образац за љубав према ближњем, то из ових двеју заповести проистичу тројак дужности: дужност према Богу, дужности према себи самом, дужности према ближњима.

Људи, као разумна и слободна бића, одликују се од других Божјих створења и тиме што знају да су синови једнога небескога Оца. Из овог признања потичу и човекове дужности према Богу.

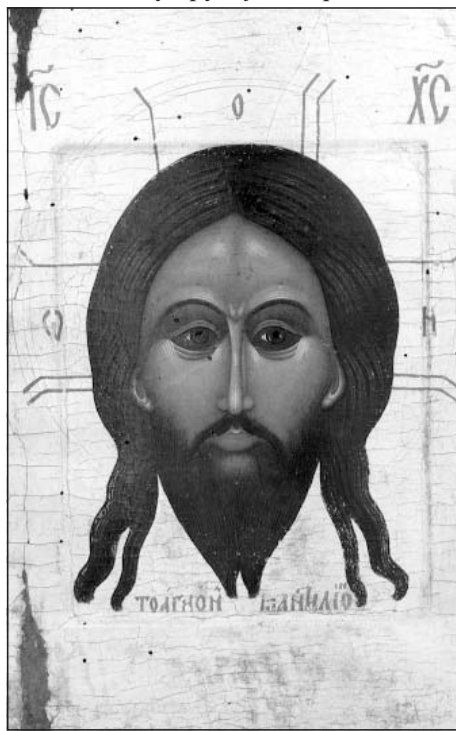
Човек је дужан да позна Творца света и човека и свих природних закона и моралног закона; да у свему полаже наду у Бога и да му указује захвалност, поштовање и љубав. Разуме се, људско ограничено познавање ни приближно не одговара савршенству неограниченог Творца, али дужност је човекова да према својим силама позна и љуби Бога.

Како је човек створен од душе и тела, то су и све дужности које он врши према Богу двојак: унутрашње и спољашње. Дужности које се врше у самој човечијој души чине унутрашње богопоштовање; а оне које се објављују споља преко тела и у спољашњим побожним делима чине спољашње богопоштовање.

ЧУДЕСАН ПУТ ЈЕДНОГА ПИСМА

За време рата са Турцима 1912. године били смо обвезници 17-ог пешадијског пука и ја и мој брат Тадија. Ја сам био у четвртој чети другог батаљона, а мој брат у војној комори четвртог батаљона, али свако вече, по завршетку борбе или марша, морали смо да се нађемо и уверимо да смо тај дан преживели. По завршетку рата наш пук је упућен на одмор у Ђевђелију и околину. Уочи Св. Николе озбиљније сам се разболео, али нисам хтео ићи на лекарску јер ми је Св. Никола слава па сам хтео да тај дан проведем у миру са својим друговима, јер сам се у чети осећао скоро као и код своје куће. Првог дана по Св. Николи упућен сам у болницу у Велес. Болница је била никаква, скоро без икаквих лекова, лежало се на голем патосу, храна је била најобичнија - војничка коју ја нисам могао узимати. После десет дана упућен сам у Србију на лечење. При поласку из Велеса написао сам писмо брату у Ђевђелију и обавестио га да одлазим у Србију и да ћу му се јавити из болнице у коју будем ступио. Писмо сам дао једном болничару и замолио га да га преда на пошту када буде излазио у варош. Увече су ме другови одвели на железничку станицу где нас је чекао санитарски воз. Када сам ушао у вагон учинило ми се да сам ушао у рај. У топлем вагону добили смо удобне кревете са савршено чистом белом и меком постељином. Чим сам легао и воз кренуо заспао сам. И ко зна колико бих спавао да ме у Врању, у само свитање, није пробудио тихи жагор народа. Када сам отворио очи видео сам пун вагон старца, жена и деце који су носили корпе и послужавнике са сваковрсним понудама. Дирнула ме ова њихова пажња. Од једне госпође узео сам кашичицу слатког од лубенице, друго ништа нисам могао јести. На свима осталим станицама било је исто као

и у Врању. Свуда је народ улазио у вагоне и доноси рањеницима понуде. На станици Црвени Крст код Ниша у наш вагон ушао је један старац, председ човек, пристојно обучен, али врло мршав и неизбријан, коме су се сузе сливале низ лице. Носио је у руци послужавник пун кришки финог белог хлеба а у другој тањир са коцка-

ма шећера. Каже да је у рату игзбио сина јединца па му данас даје парастос, те је на овај начин хтео да се сети и нас рањеника и болесника. Мене је ово до суза потресло. Ни пре тога, од када сам се разболео, а ни после тога десет-петнаест дана нисам могао да узимам никакву храну, поготово хлеб, а кад је старац ушао у вагон мени је његов хлеб замирисао, Боже ми опрости, као измирна. Узео сам једну кришку и са највећим апетитом у два три залогаја прогутало је као ја-году. Чини ми се да у животу нисам

никада слађег залогаја окусио. Тога дана у поноћ стигли смо у Крагујевац. Ступио сам у Болницу кола српских сестара. Та болница је била таква какву је само пожелети можете. Лечење, нега и исхрана били су на завидној висини. Ту сам остао месец и по дана и негде око половине фебруара пуштен сам кући на 20 дана боловања. По истеку боловања отишао сам у своју команду. За то време мој пук је већ био дошао у Алексинац. Пошто сам се пријавио у чету, замолио сам командира за дозволу да могу отићи да видим брата. Он је то радо дозволио. Нашао сам брата у селу Ђунису у друштву са његовим другом - сада покојним Војиславом Хаџићем из Бабине Луке, потомком Хаџи-Рувима, и они су ми тада испричали невероватан случај. Једнога дана у Ђевђелији примили су хлеб (тајин) и када су га пререзали да поделе, нашли су унутра згужвану хартију. Када су је развили и пажљиво очистили од мрва хлеба, друг мога брата, Војислав прочитао је и уверио се да је то било оно моје писмо које сам послао из Велеса брату у Ђевђелију. Када су ми испричали, постало ми је јасно како је писмо доспело у хлеб: Наиме, болничар није писмо предао на пошту, заборавио је па га је изгубио негде на улици. У Велесу је у то време радила пекарска чета Дринске дивизије. Пекари су преносили брашно из магацина у пекару. Носећи неки процепљени џак, наишли су на ту хартију, сагли се, узели је и запушили рупу на џаку, однели и изручили брашно у наћве. Машина је замесила брашно и тако је писмо отишло у хлеб. Невероватно је да баш тај хлеб, поред хиљаде војника, западне баш моме брату, тј. ономе коме је писмо било упућено.

Павле Ђурић
село Забрдица код
Ваљева

ТРПЕЉИВОСТ

Трпељивост је подношење неприлика, непријатности, беде без роптања. Као што је хришћанин дужан да са захвалношћу прими и користи се благом овога живота, тако је дужна да мирно и спокојно подноси и недостатак тих блага: болест, беду, невољу.

Хришћанска трпељивост није пасивно и немарно подношење неприлика које се не могу изменити, нити неосетљивост против животних недаћа, већ великодушно и спокојно подношење несрећа из виших религијских побуда. Апостол Петар изнео је побуде за хришћанску трпељивост у овим речима: „Угодно је пред Богом, ако Бога ради поднесе ко жалости, страдајући на правди“ (И Петр. 2,19).

Као основ за хришћанску трпељивост служе: вера, нада и љубав.

Вера у Бога - зато што верни хришћанин верује да је у Божјим рукама живот људски, да се пред Њим нико не може назвати праведником и да нам Он шаље невоље ради наше користи.

Нада у Бога - зато што хришћанин верује и зна да Бог неће пустити на нас искушења која не можемо поднети, и да је Бог силан и моћан да нам даде или поврати пређашње здравље и благостање.

Љубав према Богу - зато што хришћанин из љубави према Богу прима и саме невоље с радошћу и захвалношћу, а тако и све друго што долази од Бога. На трпељивост нас побуђује особито љубав и захвалност према Исусу Христу и жеља да се на њега угледамо.

Пошто је трпељивост нераздвојна од вере, љубави и наде, то је потребна човеку као и ове три врлине. Зато Свето писмо и тражи од хришћанина трпељивост, признајући јој велики значај за спасење. Тако јеванђелист Лука вели: „Трпењем својим спаса-

вајте душе своје“ (Лука 21,19), а јеванђелист Матеј: „Ко претрпи до краја, спашиће се“ (Мат.24,13).

Учећи хришћанина да са стрпљењем подноси беду и несрећу, Свето писмо му не забрањује да се стара да отклони несрећу, ако се она може предвидети и предупредити.

Спаситељ је заповедио апостолима да у случају гоњења беже из једне вароши у другу и забранио је кушати Господа, тј. излагати се опасностима без потребе.

Такође није забрањено да човек олакшава невољу и муке сузама, примањем учешћа од других и другим сличним мерама. Сам Спаситељ плакао је за Лазаром и туговао је и жалио кад су му се приближила страдања.

Најзад хришћанину је допуштено да моли Бога за исцељење болести и за уклањање невоља предајући се опет вољи преблаготога Бога.

СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ О ГОСТОПРИМСТВУ

Треба да будемо ревнитељи добрих дела и да у доброту Господњој останемо до краја живота. Не одбијај намерника који ти долази немога да прими у дом сећајући се да је и Господ Исус ради тебе био Бескућник (Мт. 25,35). Не стиди се да му опереш ноге јер иначе можеш да се лишиш награде праведних, пошто тај намерник може да буде анђео Господњи, који те проверава.

Гледај шта је урадио Аврам када је седео под мамвриским дубом. Он им је притрчао, поклонили се до земље говорећи: Ако сам стекао благодат пред Тобом, Господе не мимоиђи слугу твога. Да донесем воде и оперем ноге Ваше. Донећу хлеба и једите, а затим идите својим путем (Пост. 18,1-5). И каква је била награда за ово гостопримство? Првом, био је назван пријатељем Божјим затим је Аврам чуо од три анђела, „Сарра ће ти родити сина и бићеш отац многим народима“ (Пост. 17,4).

Тако је и Лот замолио два путника да му сврате у кућу па су га они извели из Содоме, да не би тамо изгорео са грешницима (Пост. 19).

... Зато је Господ и рекао „Који прима пророка у име пророчко, плату пророчку примиће; и који прима праведника у име праведничко, плату праведничку примиће“ (Мт. 10,41).

Дакле, примајте странце - путнике и угостите их за трпезом да би и вама Господ рекао: „Заиста вам кажем, кад учинисте једном од ове моје најмање браће, мени учинисте“ (Мт. 25,40) „и даћу вам живот вечни“ (Јн. 10,28).

Журнал московској
пастиријаршији
бр. 6/70

ГРЕСИ ПРОТИВ ЉУБАВИ ПРЕМА БЛИЖЊИМА

Греси који се противе љубави према ближњему јесу:

*Неучтивост, неуљудност
и нељубазност*

Ови се греси састоје у томе што се према ближњима не показује довољна пажња и поштовање. Они чине да се међу људима шири неповерење, мржња, раздор и свађа.

Немилосрђе

Овај грех значи равнодушност према туђој невољи, дакле недостатак саучешћа. Немилосрдан човек или човек без срца не чини ништа да би помогао ближњему и ублажио његову несрећу. Свето писмо о томе каже: „Ко има богатства овога света, и види брата свога у невољи, и затвори срце своје од њега, како може бити љубав Божја у њему?“ (1 Јов. 3,17).

Гњев

Неки пргови и пресетљиви људи на мале увреде одговарају сувишном жестином и напраситом љутњом. Готови су одмах и на освету која далеко премаша величину увреде. Тако могу тренутно чинити испаде за које се после сами кају. Некад склоност гњеву долази од слабости живаца или које друге болести. Но ипак се тиме човек не може правдати, јер кад то зна, дужан је да се лечи, да се обуздава и да се клони прилика у којима би био изазван.

Овај грех спада међу главне грехе, јер се из њега рађају многи други греси (увреда, свађа, псовка).

Мржња

То је велики грех који је сушта противност љубави према ближњем. Мржња се састоји из јако непријатног осећања везаног за претставу о особи ближњег и из сталне жеље да му се деси неко зло. Свето писмо каже: „Сваки који мрзи на брата свога крвник је људски“ (1 Јов. 3,15).

Завист

Љубав према ближњем захтева да се и ми радујемо туђој срећи као и својој. Међутим има људи који не могу поднети да

други буде срећан, и због тога трпе јак бол мучећи сами себе. Завист је према томе осећање патње због туђе радости.

Овај грех излази најчешће из мржње: завидљивац не може да поднесе да омрзнута особа има више среће, богатства, успеха или угледа. Узрок зависти може лежати и у великој себичности. Такав човек мисли да је он лично понижен, ако је његов ближњи у нечему напредовао и постао бољи.

Злурадост

Злурадост или пакост је осећање радости због туђег бола. Из љубави према ближњем човек треба да осећа саучешће у туђој несрећи. Међутим мржња помрачује ову хришћанску врлину и ствара грех злурадости.

Неправичност

Неправичност је непризнавање једнаких права свакоме по заслуги. До овога греха може да доведе најпре себичност.

Тада човек присваја себи оно што је туђе или што истим правом припада и другом (користи, заслуге). Тако исто неправичан је човек кад себи одобрава оно што код другог осуђује и кад себи допушта што другог забрањује.

Неправичност је и неједнако поступање према разним особама. До тога може да доведе мржња: заслепљен мржњом човек не види шта је у ближњем добро и шта је његово право.

Освета

Освета је враћање зла за зло. По хришћанском учењу увреде треба праштати, а не светити се. Освета се никако не слаже са љубављу према ближњему, већ је доказ мржње и непријатељства. Зло се побеђује само добрим. Зло се злим не лечи, већ једно зло изазива друго, и тако би ишло без граница, ако не би дошло до праштања.

Освета додаје једном греху други. Човек се често превари и уписује своју кривицу другоме, или претера у величини освете и учини веће зло, него што је сам претрпео.

Освета је забрањена овим Христовим речима: „Чули сте да је казано: око за око, зуб за зуб. А ја вам кажем да се не браните од зла, него ако те ко удари по десном твом образу, обрни му други“ (Мат. 5,38-39).

Ипак то не значи да увек треба без отпора трпети зло и штету. Не треба ономе који зло чини дати маха да то и даље неметано понавља, већ ваља, без икаквих осветничких намера и мржње, предузети мере да се преступник поправи, а у крајњиј нужди ваља се обратити суду.

Но ипак се не треба око свачег парничити, има неправди чију исправку ваља оставити Богу који као свезнајући и праведно биће суди људима за њихове грехе. Стога и каже апостол Павле: „Не осветљујте се љубазни за себе, него подајте место гњеву (Божјем), јер стоји написано: моја је освета, ја ћу је вратити, говори Господ“ (Рим. 12,19).

СТАРАЊЕ О СВОЈОЈ ЧАСТИ

Част је мера вредности личности и састоји се у поштовању и у добром мишљењу које сам човек има о себи и које други имају о њему.

Хришћанин је дужан да се стара о својој части или о добром гласу. Добар углед задобија се, ако човек своју службу и све своје дужности врши часно, савесно и поштено.

Част припада свакој човечјој личности као израз његова достојанства, јер су сви људи синови Божи. Осим тога нарочити облик осећања части долази од положаја и позива који човек врши (Војничка, грађанска, трговачка част).

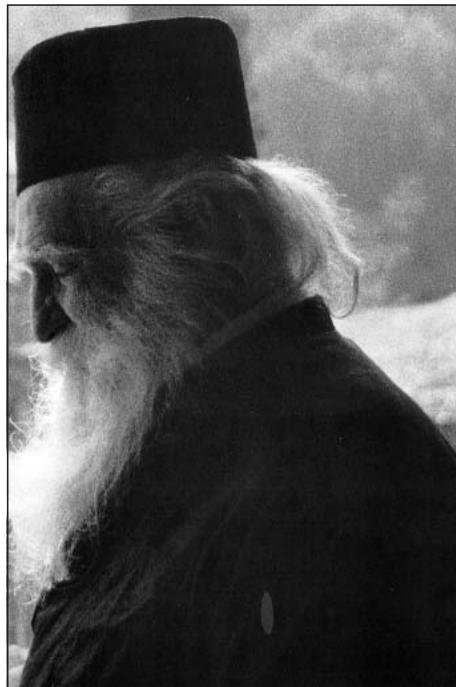
Част или добар глас велико је благо човеку. У Светом писму пише: „Боље је име него велико богатство, и милост је боља него сребро и злато“ (Приче 22,1). Богатством можемо располагати само за време живота, али добро име праведника спомињаћ се увек (Псалам 112,6). Зато апостол Павле сматра добар глас као нешто узвишеније од самога живота и вели: „Волео бих умрети, него да ко славу моју уништи“ (I Кор. 9,15).

Права је вредност за хришћанина не у спољашњим и светским предностима, у слави и блеску, него у ономе што је по хришћанском учењу истинито, поштено, праведно, пречисто, прељубазно, славно (Фил. 4,8-9).

Иако је хришћанин дужан да се стара о части, ипак не треба њу да сматра за циљ својих дела и свога владања. Он је дужан да врши добра дела не само ради части и славе, него поглавито зато да својим животом побуди и друге на прослављање Бога по јеванђелским речима: „Тако да се светли ваше видело пред људима, да виде ваша добра дела и славе Оца вашег који је на небесима“ (Мат. 5,16).

Стекавши добар глас хришћанин је дужан да га чува. Ако би ко хтео да га понизи или омаловажи његова до-

бра својства, он је дужан да се брани спокојно и смерно поштеним и допуштеним начином од неправедних клевета и омаловажавања. Поглавито су дужни да се о том старају претставници народни: свештеници, учитељи и други.

Не може се бранити своја част тиме што се унижава туђа част. Заштита части код хришћанина треба да има смеран и спокојан карактер, а не карактер раздражености, злобе, мржње и освете. Неразумна и неморална средства, као што су двобој и друга слична дела, хришћанин не сме употребљавати у одбрану своје части. Спаситељ света дао нам је пример за то. Кад Га је момак пред судом ударио по образу, Исус је одговорио: „Ако зло рекох, докажи да је зло; ако ли добро, зашто ме бијеш“? (Јов. 18,23).

Најбољи начин да човек очува добар глас и да сузбије клевете својих

непријатеља је беспрекорни, морални живот и тачно испуњавање својих дужности и обавеза. Тај је начин најбољи и у случају кад неко изгуби глас и поштовање од других, па жели да га поврати.

О ПРИМОРАВАЊУ СЕБЕ НА СВАКО ДОБРО

Онај који приступа Господу треба најпре да приморава себе на добро, макар и против воље срца, свагда са несумњивом вером очекујући милост Господњу; треба да приморава себе на љубав, ако љубави нема; треба да приморава себе на кротост, ако кротости нема; треба да приморава себе на милостивост и да има милостиво срце; треба да приморава себе на подношење презирања, да буде великодушан када га презиру, да се не срдји када га ниподаштавају или не поштују, према речима: не осветљујте се за себе, љубљени (Рм. 12,19); треба да приморава себе на молитву, ако молитве духовне нема; и Бог, видећи да се он толико напреже, и против воље срца свог обуздава себе, даје му истинску молитву Духа, даје му истинску љубав, истинску кротост, милосрђе, благодат истинску, једном речју: испуњује га плодовима Духа.

Као што сваки треба, чак против воље срца, да приморава и присиљава себе на молитву, тако и на поуздање, тако и на смиреноумље, тако и на љубав, тако и на кротост, трпљење и дуготрпљење, као што је писано, с радошћу (1 Сол. 5,17); тако треба да приморава себе на омаловажење себе, на то да сматра себе ништим и последњим, тако и на то да се не гневи и не виче, као што је речено: свака горчина, и гнев, и љутина, и вика, и хула, да се узме од вас са сваком пакосћу (Еф. 4,31); тако исто да приморава себе на то да се у свима поступцима уподобљава Господу, да приморава себе на сваки подвиг добродетели на добро и лепо живљење, на сваку доброту у опхођењу, на свако смиреноумље кротости, на то да се не горди, не надима, не високоумје и не оговара кога.

*Свешти Макарије
Велики*

ЦАРСТВО БОЖЈЕ КАО ЗАЈЕДНИЦА МОРАЛНИХ БИЋА

Исус Христос, дошавши на свет, донео је нови живот и нову науку која освећује и просвећује свакога човека који живи по науци Његовој и показује му пут како се животом на овоме свету задобија спасење и царство Божје на небу.

Царство Божје даје сам Бог. Свето писмо каже: „Не бој се мало стадо, јер би воља вашег Оца да вам да царство“ (Лука 12,32).

Царство Божје почиње у нама. Син Божји каже: „Царство је Божје унутра у вама“ (Лука 17,21). Оно је у нашој души, ако је препорођена. Свето писмо каже: „Ако се ко наново не роди, не може видети царства Божјег“ (Јов. 3,3).

Царство Божје почиње још овде на земљи за људе који живе по Божјој вољи и који одбацују грехе и све што их од Бога удаљује. То је царство људи у чијој души влада правда, мир и радост; љубав, трпеливост, доброта и вера; кротост и уздржање; сазданих по Богу и у правди и у светињи истине (Рим. 14,17; Гал. 5,22-23; Еф. 4,24).

Божје царство је заједница моралних бића. Оно се састоји од људи светих, који су „назидани на темељу апостола и пророка, где је камен од угла сам Исус Христос“ (Еф. 2,19-20).

Царство Божје на земљи остварује се у Православној хришћанској цркви, јер је она истинита, света, саборна и апостолска. Црква је Богом установљено друштво људи, уједињених поједнаким исповедањем вере у Христа као Бога, светим тајнама и јерархијом. Црква Христова на земљи видљива је део царства Божјег, она је „стуб и тврђа истине“ (1 Тим. 3,15). Она је царство истине, у њој се чува истина и љубав. Свето писмо каже: „Него владајући се по истини и љубави да у свему узростемо у ономе који је глава, Христос“ (Еф. 4,15).

Црква Христова је и царство благодати, јер она Духом Светим освећује и спасава људе. Њен је задатак да доведе људе до спасења, да „сви дођемо до јединства у вери и до познања Сина Божјег, до човека савршена, у мери раста висине Христове“ (Еф. 4,13), да се што је могуће више приближимо идеалу хришћанског живота израженог у Христовим речима: „Будите

савршени као што је Отац ваш небески савршен“ (Мат. 5,40).

И они који буду слушали учење Христово и испуњавали његову вољу још ће на овоме свету осетити у себи нови хришћански живот и учешће у царству Божјем, јер ће имати у души „правду, мир и радост у Духу Светоме“ (Рим. 14,17), а на ономе свету ће имати вечно блаженство (Мат. 5,11).

БРИНИМО О ДУШИ!

Активност душе подсећа много на воденични камен (витао) што се под jakim ударима воденог млаза брзо ковитла и не може се никако сам од себе зауставити. Према вољи млинара камен меље пшеницу или кукуруз или кукољ, и увек ће млети оно што у њ буде супао онај чија је дужност да о томе води бригу.

Тако и наш ум, у току овога живота непрестано је у покрету, под млазевима искушења што се на њ сручују, и не може а да не буде испуњен разноликим мислима. Какве ћемо мисли пустити и примити у себе, зависи од наше воље и старања. Ако смо стално заузети размишљањима о речи Божјој, и разум ујослимо духовних предметима, негујемо жељу за савршенством и гајимо наду на будуће блаженство, то ће и духовне мисли, које отуда произилазе, учинити да се ум наш испуни оним о чему размишљамо. Ако се пак због безбрижности и нехата испунимо пороцима и празним разговорима, или се одамо материјалним бригама и сујетним жељама, то ће и помисли које се из овога рађају бити као љути кукољ, носилац штете и губитка за наше срце, по речима Господа Спаситеља: где буде благо наших дела или схватања нашег, ту ће неопходно бити и срце наше (Мт. 6,21).

*ирейодобни
Јован Касијан*

ПОЧНИ СА МОЛИТВОМ КОД КУЋЕ

Човек почиње да се моли код куће и тек онда иде у цркву. Овде молитвеници, молитвени људи, откривају и налазе један другог и сами од себе здружују се у заједничком обожавању и понизној прозби. Строго говорећи, појам „приватне молитве“ који се обично и упорно употребљава у наше време, представља несрећни и забуњујући појам. Он може дати утисак као да је у питању нека приватна ствар препуштена избору сваког појединца. Уствари, она је неопходна припрема која омогућава појединцима да се зближе и сједине у једну заједницу где би могли изнети своје заједничке прозбе као „једно срце и једна душа“. Приватне молитве морају се држати одређених правила, где је мало места за импровизацију. Наравно, таква молитва је нешто више од обичне припреме. Чак и кад је сам у својој соби, хришћанин не би требало да се моли једино за себе. Кадгод је на коленима пред Оцем небеским, он није сам. Небески Отац није само његов Отац, него Отац свих нас. Он би требало да буде свестан чињеница да и многи други такође клече у исто време пред истим Оцем небеским, и свако мора изнети пред Бога више него само своје приватне и личне потребе или захтеве, или јадања.

Лична молитва по свом опсегу мора да буде „католичанска“ (саборна), тј. свеобухватна, васељенска. Срце на молитви треба да је широко да би обухватило све потребе и шеговања читавог човечанства које пати. Једино у таквом расположењу могу се појединци срести као „браћа“ и „сложити се“ у погледу ствари које желе да измоле од Господа. С друге стране, може се рећи да је заједничка литургијска молитва и лична обавеза. За њу је лично одговоран свако који жели да учествује у заједници спасених. Овај литургијски, општи карактер сваког хришћанског богослужења и молитве већ је нагласио св. Кипријан Картагински у свом дивном тумачењу „Оченаша“. Сви хришћани би требало да редовно читају ово тумачење.

КАМЕЊЕ ПРОГОВОРИЛО...

(*прича из сѣларина*)

Далеко, у дивљим пределима, када тамошњи ставновици још нису познавали истинитог Бога, појавио се проповедник вере. Он је у младости сазнао за учење светог јеванђеља, усвојио га целом душом, престао бринути се о себи, но само о спасењу ближњих.

Опасан ужетом преко сиротињског одеа, са једним само јеванђељем у руци, пошао је међу људе. Никакве невоље: ни глад, ни зима, ни замор нису га зауставили; он је неуморно тражио људе жедне истине и беседио о њима.

Чим се пронео глас о њему, све више и више долазило је људи да га чује и пита о многим појавама и стварима за њих наразумљивим. Где год је дошао - у село, у шуму и поље - само ако је било народа проповедао је он. Слушали су га сви, али су га више волели људи сиромашни, изнурени радом, нуждом и недаћама. А он је свачије речи срцу примио, са свима увек био љубазан и срдчан као са децом.

Дошло је време кад је проповедник јеванђеља ослабио, ослепио, оглувео. Али и као изнемогли старац није престао ићи по свету, и бити гласник правде божје. Узео је себи за вођу једно сироче.

Зашао један пут проповедник са малим вођом у најдивљији и пуст део тога краја, где људи није било.

Пусто је било унаоколо. Само огромне камене стене са по неким бором могле су се видети.

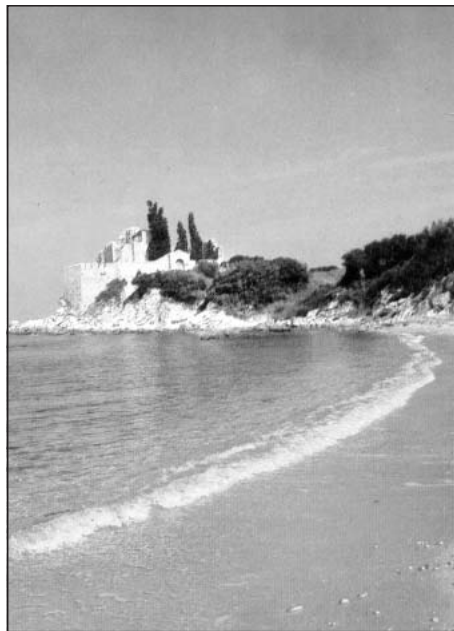
Прохте се малишану да се нашали са слепим старцем, па му рече:

- Дедице, та колико се овде народа сабрало! Хајде на видније место.

Обрадова се старац, устаде и пође. Малишан га доведе и посади на високу стену. По навици извади проповедник јеванђеље, поћута мало, па отпоче говорити, с почетка тихо, а потом све јаче и одушевљеније. Мислехи, да су пред њим људи, он се обраћаше пустињи:

- Примите из уста мојих заповести божје и добра љубави, које је показао људима Господ. Верујте Исусу распетом за спасење људи. Он је дошао на свет да покаже пут истинитог живота, а људи Га не примише, но поругаше, исмејаше и на срамоту пред свима распеше... Блаженство је Он донео вама; што плачете, што сте кротки, што сте утучени радом и нуждом; велико

је благо он донео и онима, који су за истину и светлост јеванђељског учења гоњени у свету и нису враћали зло за зло. Онај, који обраћа поглед Христу и следи за Њим, утешиће се и успокојити, утолиће духовну глад и наћи ће прави живот у Богу. Поверујте љубави и благодати божјој, будите милосрдни као што је Отац ваш небесни милосрдан и наћи ћете царство божје.

Када је старац завршио ове речи, гора и камење одговори: „Амин“.

Преплаши се малишан, паде нижице пред старца и кроз сузе га мољаше за опроштај. Исприча му све како је хтео да се нашали с њим, а како га је камење слушало и место народа поздравило. Старац чувши ово одговори му блато:

- Шта имам да ти праштам неразумно дете?! Сети се како је казао сам Господ Исус лажним учитељима, кад су хтели забранити народу да га поздравља. Исус им је тада рекао: „Знајте, ако народ и заћути, да ће камење оживети и проговорити“...

Дачићеве народне новине

О АНЂЕЛИМА

Као што сунчани зрак из ведро неба, сретнувши се са облацима, из којих пада киша, шири многобојну дугу, и сав околни ваздух сија непрекидним и постепено све слабијим круговима, тако се и природа светлости одржава у суштини на тај начин, што највиша Светлост зрацима својим непрестано обасјава неке разумне духове. И извор светлости - Светлост неисказана, недостижна, измиће од ума који јој се приближава, увек претиче сваку мисао, да бисмо се ми у својим жељама непрестано пружали новој висини. А другостепене светлости после Тројице, која има царску славу, јесу светлосарни, невидљиви анђели. Они слободно ходи око великог престола, јер су брзопкретни умови, пламен и божанствени духови, који брзо лете по ваздуху. Они усрдно служе високим наредбама. Они су прости, духовни, прожети светлошћу, не воде порекло од тела (јер свако тело тек што је отврдло, већ се распада), и не улазе у тело, него остају оникви каквим су створени. Желео бих да кажем да су они непобедиви од зла, али задржаћу сувише брзог коња, стегнувши га уздама ума. Од њих једни предстоје великом Богу, други својим садејством подржавају цео свет; и свакоме је од Цара дато посебно начелство (управа), да под надзором има људе, градове и читаве народе, и чак да управљају разумним жртвама људи на земљи...

*Свѣтѣ Григорије
Боѣослов*

САВЕТ КАКО ТРАЖИТИ ВЕЧНИХ БЛАГА

Бог, од почетка знајући, да човечији род има велику потребу за милошћу, дао нам је не само за онај свет, но и за овде. Овако је Христос говорио ученицима: и сваки, који остави куће, или браћу, или сестре, или оца, или матер, примиће сто пута онолико и добиће живот вјечни (Матеј 19,29). видиш да и то Он даје у виду додатка, како не би смо били малодушни. Ратник за време борбе осећа некакво олакшање, али нема пуног одмора, а користи се њиме касније; тако и Бог нам овде не даје потпуни мир, него само делимичан, потпуно га чувајући за будући живот. Праоцима нашим Бог је говорио да ће им дати блага овдашњег живота, али како је видео или боље речено, они су сами показали да су достојни и блага на оном свету, те их је удостојио не само овдашњих блага, него и блага на оном свету и показао нам да онај који се није домах прилепио за овоземаљска блага, достојан је за ова друга блага, слично томе кад би разумном човеку обећали дечје играчке, не да би их он узео, него да се покаже његова мудрост и стремљење ка вишем.

Таква су обећања Божија! Има ли ико блаженији од онога који је добио та блага, и ико несрећнији од онога који их је изгубио. Ако ви жалите човека, који је прогнан из отаџбине, ако ви сматрате бедним човека који је изгубио наследство, каквим ли сузама треба оплакивати човека који се лишио неба и тамо приготовљених блага. Но није потребно њега само оплакивати; оплакују сваког кога је задесила несрећа не по његовој кривици; али ко се по сопственој вољи предаје пороцима, тај није достојан само суза, већ риданја и жалости. Господ наш Исус Христ је жалио и плакао за Јерусалимом, који је био грешан. Уистину, ми смо достојни безбројних уздисаја и риданја. Када би цела васиона подигла глас свој и - камење, и дрвеће, и жбуње, и звери, и птице и рибе, речју: ако би сва васиона подигавши глас, почела оплакивати наш

губитак тих блага, то и тај плач и риданје не би били довољни. Каква реч, какав ум може замислити то блаженство, то добро, задовољство, славу, радост, весеље, светлост; што око не видје, и ухо не чу, и у срце човјеку не дође „оно уготови Бог онима, који Га љубе. Уствари, каква су то блага, које припреми и створи сам Бог? Створивши нас, Он нам је, када ми још ништа нисмо урадили, много даровао - и рај, и општење са Њим самим, обе-

ћао нам је бесмртност, живот пун блаженства и безбрижан: Све је то даровао нама, али није онима, који су толико радили, мучили се и трпели због Њега? Јединородног Свога Сина Он није поштедео за нас, Истинитога Сина Свога Он је предао смрти због нас. Ако нас је Он удостојио таквих блага, када смо ми били Његови непријатељи, онда зашто да нас не удостоји, када ми постанемо Његови пријатељи. Зашто да нас не дарује када се измирио Сам са нама? Он је безгранично богат и безмерно жели и труди се да нас направи својим пријатељима; али ми се нимало не трудимо око тога, ми ко-

ји смо толико вољени. Шта ја говорим: не трудимо се? Ми нећемо да прихватимо блага Његова тако како он хоће, а Он то хоће више од нас. Он је то доказао делима својим. Ми ни за сопствену корист нећемо жртвовати ни капљу злата, а он је за нас дао Сина Свога. Користимо се како треба љубављу Божијом, вољени; користимо се Његовим пријатељским расположењем према нама; ви сте пријатељи моји ако творите оно што вам ја заповиједам (Јеванђ. по Јовану 15,14). Непријатеље, који су безгранично били далеко од Њега, које је Он у свему превазилазио, учинио их је Он и назвао пријатељима Својим. Шта можемо ми претрпети за такво пријатељство? Али ми се због пријатељства с људима често подвргавамо опасностима, а за пријатељство с Богом нисмо у стању ни новац трошити. Истина, ми смо вредни сажалења, жалости, суза, вапаја, великога плача и јадиковки. Ми смо се удаљили од наде наше, пали с висине наше, показали смо се недостојни части Божије, незахвални и бескорисни. После свих добрих дела Његових; ђаво нас је лишио свих блага. Како ћемо се утешити после тога? Он нас је звао на небо, а ми смо сами себе бацили у пакао. Клетва и лаж, лоповлук и прељуба раширили су се по земљи; убиства се надовезују на друга убиства; а неки чини дела и гора од крвопролића. Многи од увређених, многи који трпе од зликоваца више воле да претрпе хиљаду смрти, него да то подносе, и када се не би бојали Бога, дигли би руку на себе; ето како они желе себи смрт. А да ли је то горе од крвопролића? Тешко мени, говори пророк, плачући, нестa побожнога са земље и нема правог међу људима (Књ. прор. Михеја 7,2). Плачимо над нама самима: а и ви плачите заједно са мном. Овај плач треба да је још снажнији, јер смо ми тако безумни и безосећајни, да не схватамо своје безумље и смејемо се томе, због чега би требало плакати. Јер открива се гњев Божији с неба на сваку безбожност и неправду

људи (Римљ. посланица 1,18). Иде Бог наше и не мучи, пред њим је огањ који прожиди, око њега је бура велика (Псалм 50,3); огањ пред њим иде, и пали наоколо непријатеље Његове (Псалм 97,3); јер, гле, иде дан, који гори као пећ (Књ. пророка Малахије 4,1). Али нико не мисли о томе; горим од сваке измишљотине сматрају се ове страшне и ужасне ствари, и нико не слуша, сви се смеју и кикоћу. Каква ће нам бити корист? Одакле ћемо добити спасење? Ми смо пропали, истрошили своје снаге, подсмевају нам се непријатељи наши поставши предметом поруге и код незнабожаца и код демона. Поноси се, надмено се понаша и радује сада ђаво.

Анђели, којима смо ми поверени, сти-де се и тугују. Нема никога ко би се по-правио, сав наш труд је узалудан и вама се чини да је то све што ми говоримо глупост. Није касно и данас обратити се небу и како нико слуша, дозвати за сведоке природне стихије. Чујте, небеса и слушај земљу; јер Господ говори (Књ. прор. Исаије 1,2). Пружите помоћ, раширите руке, ви, који још нисте пали, према онима који су пали од пијанства, снажни - немоћнима, умно здрави - поремећенима, стамени онима који се колебају; нека нико, саветујем вас, од вас не даје предност угађању пред спасењем ближњег; и прекори и сугестије иду само према једном - за његову корист. Када је господар у грозници, тога слуге управљају њиме; када се душа господара занесе и ослаби, тада ни један из гомиле његових слуга неће извршити његово наређење, а то је на његову штету. Обратите пажњу: око нас су свакодневни ратови, поплаве, безбројне несреће и гнев Божиј са свих страна нас окружује. А ми остајемо сасвим спокојни, као да тако угађамо Богу. Ми смо лаки на грамзивост, нико на помоћ ближњем; сви на грабеж, а нико на помоћ; сваки се труди да повећа своје имање, а нико да спасе своју душу; сви се боје само једнога: да не осиромаше, а нико не води бригу да не доспе у пакао. Све је то вредно суза, прекора и осуде. не бих хтео да говорим о томе, али ме туга тера на то.

Опростите ми, туга ме тера да говорим много тога, о чему нисам хтео говорити. Ја видим тешку рану, несрећу неутешну, несрећу која нас је задесила и која превлазила сваку утеху; ми смо пропали! О да би глава моја била вода, а очи моје извори сузни; да плачем и дању и ноћу (Књ. прор. Јеремије 9,1). Плакаћемо, вољени,

плакаћемо и ридати. Може бити да неки сада говоре: он нам непрестано говори о плачу, о сузама. Није тешко плакати, вољени, не чини ти то због чега плачемо. Од суза не треба бежати, већ од таквих дела због којих ћемо плакати. Не кажњавај самог себе, и ја се нећу предавати тузи; немој умирати, и ја нећу плакати. Када лежи мртавац, тада ти позиваш све да учествују у жалости, а оне који не плачу називаш безосећајним; а када пропада душа ти саветујеш да се не плаче? Ја сам отац, и плачем; ја сам отац који нежно воли. Чујте шта говори Павле: Дјечице моја, коју опет с муком рађам (Галатима послан. 4,19). Која матер за време порођаја говори тако дирљиве речи, као што говори он. Када би било могуће видети жар душе моје, тада би ти видео да ја у њему изгарам више од сваке жене или девојке, која је допала самоће. Не плаче жена за мужем толико, ни мајка за сином, колико ја плачем за вама свима. Ја не видим никаквог успеха; све се прео-

креће у клевету и осуду. Нико се не труди да угоди Богу, а само оговарамо час једног, час другог говорећи: он је недостојан да буде свештеник, онај не живи богоугодно. Тамо где би ми требали да оплакујемо своје грехе, ми ту осуђујемо друге. То не бисмо чинили, када би смо били чисти од грехова: јер ко тебе повишује?

говори Апостол: Шта ли имаш што нијеси примио? А ако си примио, што се хвалиш да нијеси примио? (Корин. пос. 4,7). Како ти осуђујеш брата свога, када си сам пун безбројних зала? Када ти говориш: тај човек је зао, штетан, порочан; тада обрати пажњу на самога себе, преиспитај подробно своја дела и ти ћеш се покајати за своје речи. Не, стварно нема бољег подстицаја за врлином, него што је подсећање на своје грехе. Ако ми будемо непрестано испуњавали ова два правила: не осуђивати друге и подсећати се на своје грехе, тада ћемо и добити обећања блага, очистити себе саме; само све то треба укоренити у свој ум, треба се потрудити, вољени. Предајмо се овде тузи свом својом мишљу, да тамо не осетимо тугу од казне, да би се тамо наслађивали вечним благима, тамо где нема болести, туге и уздисаја, доживети вечна блага, које превлазилазе човечији ум, у Христу Исусу, коме је слава во вјеки вјеков.

СУПРУЖАНСКЕ ДУЖНОСТИ

Хришћански супрузи дужни су да се искрено воле и поштују, јер су они по Светом писму не два него једно тело (Марко 10,8), а о телу се вели да га нико не мрзи, него да га храни и греје као Господ цркву (Еф. 5,25). Волећи се и поштујући узајамно супрузи су дужни: да се заједнички старају за своје морално усавршавање и за срећу не само земаљску него и за срећу царства небеског; даље су дужни да се заједнички против зла боре и да се помажу; да један другога љубазно исправља и трпељиво подноси; да своје неспоразуме не износе ван куће нити да слушају клеветнике који би хтели да наруше њихову слогу и мир, и напослетку да се један према другом понашају с потпуним поверењем.

Супрузи су дужни да буду верни један другоме до смрти. Њихова верност треба да буде не само у делима и речима, него и у мислима и жељама. У Старом завету речено је: „Не чини прељубе“ (седма заповест). У Новом завету пак вели се: „И онај који погледа жену са жељом, већ је учинио прељубу у срцу своме“ (Мат. 5,28).

Прељуба или неверство велики је грех, јер вређа Бога; то је велика неправда против свога друга, гажење заклетве положене пред олтаром, што има рђаве последице за целу породицу.

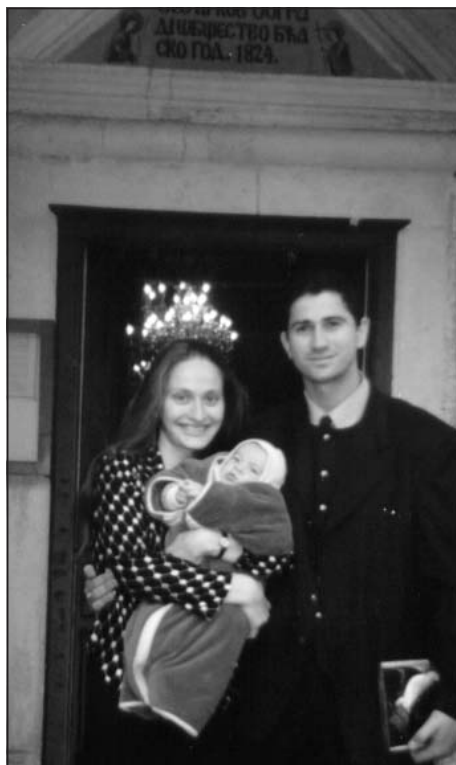
Супрузи треба да се старају да њихова породица буде домаћа црква, како апостол Павле вели (Рим. 16,4). То ће бити, ако страсти своје у браку обуздају, ако њихови брачни односи буду чисти и светли и ако децу коју им Бог даде васпитају за добре чланове цркве и државе.

Муж је глава и господар жене, али он треба са женом љубазно да поступа као са својим верним другом и помоћником, а не као са својим млађим. У Светом писму пише да мужеви треба да воле своје жене као Христос цркву (Еф. 5,25). Дакле, муж треба да се са женом споразумева и да често чује и њено мишљење и савет, да саслушава њене праведне молбе и жеље и да је брани, јер је он њен заштитник.

Као господар и заштитник кућни, муж је дужан да се брине и о умном и моралном усавршавању чланова своје породице; осим тога дужан је да заради све што је потребно за живот њему, жени и деци, а зато треба да је паметан, уредан, вредан и штедљив. У Светом пи-

сму пише: „Ко се за своје, особито за домаће, не стара, одрекао се вере и гори је од онога који не верује“ (I Тим. 5,8).

Жена је дужна да буде благе и кротке нарави, а не зла и набусата, да опомиње, моли и саветује, а не да опоро заповеда. Као домаћица жена треба да је вредна и чуварна, да је сама чиста и да све у чистоћи држи. У понашању треба да је пријатна, да је чедна и умерена, а не раскалашна, сујетна и охола; и напослетку, што најбоље доликује хришћанки као мајци породице, жена треба да буде побожна и да своју децу васпита у религиозној вери.

У Светом писму пише: „Као што црква слуша Христа, тако и жене треба да слушају своје мужеве у свему“ (Еф. 5,24). Накит жене нека не буде спољашњи у плетењу косе, у златним украсима или у одећи него сакривен у срцу човека - нажит који не пропада и који се састоји у кротком и тихом духу, што је пред Богом много цењено (I Петр. 3,4).

ДУЖНОСТ ДЕЦЕ ПРЕМА РОДИТЕЉИМА

Децу сама природа њихова гони да поштују, воле и слушају своје родитеље који су им дали живот. То захтева и правда, јер су их родитељи задужили и задужују, а то је и Њихова дужност коју им је Бог одредио.

Родитељска власт је прва власт земаљска, Богом одређена. Поштујући ту прву власт деца поштују самога Бога који је њу дао. Они се на начин у кући спремају да поштују и друге власти, а на поштовању власти почива поредак и породичног и сваког друштвеног живота.

Свето писмо вели: „Ко се боји Бога, поштује родитеље“ (Еф. 6,3-4; II Мојс. 20,12; Марко 7,10), и још: „Поштуј оца и матер своју да ти добро буде и да дуго живиш на земљи“ (пета заповест). Поштовање родитеља исказује се у понизности деце према њима, у уљудном и учтивом говору и опхођењу и уопште добром владању према њима.

У колико је природно и лако волети своје родитеље као своје добротре, у толико је тежи грех не волети их и не поштовати. За оне који не поштују родитеље Свето писмо вели: „Проклет да је који би ружио оца свога или матер своју“ (V Мојс. 27,16). „Ко удари оца свога или матер своју да се погуби“ (II Мојс. 21,15) - „Око, које се руга оцу и неће да слуша матере, пљуваће гаврани с потока и јести орлићи“ (Приче 30,17).

Љубав своју према родитељима деца исказују: ако им буду од срца одана, ако их увек желе добра, ако их веселе добрим владањем и напредком својим, ако се старају да им свагда буду на услузи, а нарочито у болести и старости; ако мане и слабости њихове трпељиво снесе и за њих се Богу моле, и за време живота и после смрти. Чак и у

том случају, кад родитељи имају извесне слабости и недостатке, деца су дужна да их поштују (Сир. 13,15).

Послушност своју показује деца према родитељима, ако њихове наредбе и заповести слушају; ако драговољно примају њихове опомене, укорје и казне. У Светом писму каже се: „Сине, слушај наставу оца својега и не остављај науке матере своје“ (Приче 1,8-9), и још: „Децо, слушајте родитеље своје у свачем, јер је ово угодно Господу“ (Кол. 3,20).

Само у једном случају деца не треба да послушају своје родитеље, а то је, ако би ови захтевали нешто противно закону. У овом случају вреде речи Спаситељеве: „Ко љуби оца или матер више него мене, није мене достојан“ (Мат. 10,30).

Децу која своје родитеље поштују, воле и слушају прати Божји благослов и признање свију часних људи; а ону која су непослушна и неблагодарна родитељима Бог кажњава на оном свету, а често и на земљи не прођу без казне. Неблагодарне синове и кћери свет презири и никако им не може веровати нити рачунати на њихову захвалност, кад они нису захвални чак ни својим родитељима.

Осим родитељима својим хришћани су дужни да буду захвални и да поштују и све друге своје добротворе, учитеље, као и све старије људе по годинама. Свето писмо вели: „Подајте свакоме што сте дужни“ (Рим. 13,7). - „Старца не карај, него му говори као оцу; момчади као браћи; старицама као матерама“ (I Тим. 5,102). - „Пред седом главом устани и поштуј лице старчево“ (III Мојс. 19,32).

Ако код деце постоји истинска љубав према родитељима, онда ће код њих постојати љубав према браћи, сестрама и осталим сродницима. То је основано на самој људској природи, а то заповеда и реч Божја. Апостол Павле вели: „Ако ко за своје, а особито за домаће не помишља, одрекао се вере и гори је од незнабожца“ (I Тим. 5,8).

ДУЖНОСТИ РОДИТЕЉА ПРЕМА ДЕЦИ

Родитељи по самој природи воле своју децу, јер су она тело њихово и крв њихова. Сем тога природног осећања још је и човечанска и морална дужност њихова да одгоје и воспитају оне које су родили. Свето писмо вели: „Неваспитан је син стид за оца, а кћи невоспитана послужиће на унижење“ (Сирах. 22-23).

Како се човек састоји из тела и душе, то се и васпитање дели на физичко и душевно, а ово се даље дели на умно, религијско, морално итд.

Физичко је васпитање средство за духовно-морално развијање и усавршавање. Тело је оруђе душе, од здравља и јачине тела зависи бољи напредак и развиће самих душевних сила. Зато су родитељи дужни, и пре и после рођења, да потпомажу развиће тела дечјег и да набављају све што је потребно да тело ојача, да избегавају и отклањају све што смета правилном и здравом развићу тела. Ту спада старање: о ваздуху, храни, пићу, одећи, кретању, одмору и др.

Старајући се о образовању ума дечјег, родитељи су дужни да воде строги рачун и о религијско-моралном васпитању: јер умно образовање

без моралног не вреди ништа. Умно образовање само је онда од користи, ако потпомаже религијско-моралном усавршавању. Свето писмо вели: „Очеви, гајите децу у науци и у страху Господњем“ (Еф. 6,4).

Основ свега васпитања је религијско-морално васпитање које се састоји у томе да се код деце укорене религијско-морална осећања и склоности, да се створи развијена савест. Тако ће деца имати морално мерило и унутрашњу покретну снагу за моралан рад који пружа најужвишење задовољство мирне савести, или изазива, кад се отступи од моралног закона, грижу савести и кајање које омогућује поправку.

Родитељи ће најбоље успети да укорене то код своје деце, ако им примером својим покажу шта је добро и узвишено. Њихов побожни и морални живот у стању је више да учини него најсавршенија настава без примера.

Срдачна молитва мајчина, клечање пред иконом коју осветљава запаљено кандило, строги њен пост и примање светог причешћа, похађање цркве и побожно стајање у њој, давање милостиње бедним и невољним - све то оставља дубоке утиске у пријемљивој души дечијој за вечита времена.

Сваколика радња родитељска око васпитања деце треба да је прожета љубављу. У Светом писму пише: „Очеви, не раздражујте децу своју, да не губе воље“ (Кол. 3,21).

Сувишна строгост у опхођењу с децом штетна је, али је исто тако штетно и попуштање деци. Свето писмо, које одвраћа од суровог понашања с децом, у извесним приликама допушта и строге мере, само те мере треба употребљавати онда кад благе не помажу, и то врло опрезно, без отуђивања од деце (Сирах. 3,7-8).

ОСАМ НАЧИНА КУШАЊА ЧОВЈЕКА ОД СТРАНЕ ЋАВОЛА И О БОРБИ СА ЊИМ

I

Од њогади човјека куша ђаво онда када се човјек стално сјећа својих раније учињених гријехова и рђавих дјела, па их онда враћа у своју свијест, претреса их, бави се њима, било са очајањем над њима, или са слодострасним присјећањем. Такво сјећање оног што смо учинили у прошлости јесте ђавоље искушење.

II

С *приједа* бива кушан човјек обично страхом од помисли на будућност која је пред њим: шта ће бити са њим, или са свијетом, колико ћемо још живјети, да ли ћемо бити здрави, да ли се нећемо разболјети, да ли ћемо имати шта јести, да ли ће бити рата или неких важних или страшних догађаја пред нама; уопште разна нагађања, предвиђања, прорицања и све оно што изазива у нама страх од будућности. То је лукаво ђавоље искушење које уноси немир у душу човјека.

III

С *лијева* бива кушан човјек од ђавола изазивањем на директне гријехе, на оне поступке и дјела за које се зна да су гријеси и зло, али их људи и поред тога чине. То је кушање отвореним позивом на гријех, да се гријеши директно или намјерно.

IV

С *десна* бива кушање од ђавола на два начина. Прво, када човјек чини добра дјела и добре ствари али их чини са рђавом, не добром намјером и циљем. То је на пример, када чини и поступа добро из славољубља, или да добије неке похвале и положај, или да се прослави, или да од тога извуче неку корист за себе; дакле када чини добро из користољубља и похлепе. Такво чињење добрих дјела ради лошег циља погрешно је и штетно. зато и чињење добрих дјела са циљем који није по Богу јесте у ствари искушење за човјека које му долази са десне стране, то јест под видом добра.

Друго, пак искушење са десне стране бива од ђавола кроз разна привиђења и визије, када човјек прима ђавоља јављања у виду Бога или анђела Божјег. То повјерење у ђавола, приказивања или таква прихватања демонских јављања у виду анђелских, свети оци називају обманом или прелешћу.

V

Од *оздо* човјек бива кушан од ђавола онда када може да чини добра дјела а не чини добра дјела и свете врлине због своје љености, када зна и може, да улаже више напора и труда за подвиге (врлине, добра дјела) а не чини то јер је лијен и тражи изговоре за своју љеност те тако у ствари духовно подбацује, чини много мање него што би стварно могао.

VI

Од *озго* кушање опет бива на два начина. Прво, онда када човјек на себе узима веће подвиге од својих сопствених моћи и тако се неразумно напреже. То бива на примјер када је неко болестан, па узима и пост, а тај пост није по његовим моћима или уопште када претјерује у било каквим подвизима који надмашују његове духовне и тјелесне снаге. Такво упињање је несмирење и самопоуздање.

Друго искушење бива одозго када човјек залази у то да сазна тајне Светог Писма и уопште тајне Божје, а чини то несразмјерно своме узрасту (духовноме). То јест када хоће сам да продре и тумачи тајне Божје у Светом Писму и да онда тим тајнама учи друге људе, а сам духовно није до тога дорастао. Свети оци кажу: да такав човјек жели да загризе кост млијечним зубима то јест „Млијечницима“. О томе нам говори свети Григорије Ниски у свом дијелу „Живот Мојсијев“. „Бог је“, вели он „зато наредио Израјљцима као несавршенима да од пасхалног јагњета једу само месо (које је меко за зубе) и то да га једу са првим зељем и кости од јагњета да не пребијају, нити их једу него да их спаљују у огњу“ (II Мој. 12,8).

Ово значи да и ми из Светог Писма треба да тумачимо само оне тајне коју су према нашем духовном узрасту и да их једемо (усвајамо) са горким зељем, то јест са свим оним што нам живот доноси (страдања, горчине) а велике и узвишене (односно дубоке) тајне Светог Писма и Божјег промисла и Божије науке, које су као неке тврде кости, оне се једу, односно сагоријевају само у огњу а не једу се млијечним зубима. То јест, постају схватљиве само у зрелом духовном узрасту, у душама искусним и опробаним у благодатном божанском огњу.

VII

Из *нутра* човјек бива кушан оним што је у срцу његовом и што из тог срца произилази и укуша га. Господ Исус Христос је ту јасно рекао да из срца човјечијег излазе грешне и нечисте помисли и жеље, похоте кроз које човјека ђаво куша. Ипак не куша човјека само ђаво, него и човјекове зло наміјере и зло навике, похлепе, зло жеље, човјеково унутрашње гријехољубље из неочишћеног његовог срца.

VIII

На крају осма врста искушења ђавољег човјеку долази *своља*, кроз спољашње ствари, односно кроз све оно што у човјека улази споља, кроз његова чула која су као прозори душе. Те спољашње ствари и нису зло саме по себи, али кроз њих преко чула, човјек такође може бити кушан и навођен на зло и гријех.

*

Ето, то су тих осам начина кушања свакога човјека без обзира да ли се налазио у свијету или самоћи.

Против ових искушења треба се борити трезвењем, то јест пажњом, опрезом и будношћу духа и тијела и молитвом (најчешће молитвом: Господе Исусе Христе, Сине Божји помилуј ме гријешног).

*Пријремιο јереј
Зоран Калајић*

НЕ УБИЈ

Пролеће долази! Природа се буди! Бачено семе, после дугог зимског сна, све ће јаче да клија и ниче. Ускоро ће озеленити, процвасти, укласити се и узрети. Још мало па ће и сва природа да се заодене у гиздаво рухо. Још мало па ће и сунце све топлије да се смеје на подмлађену земљу, а птице ће небеске, све умилнијим гласом својим, да се скупљају у јата своја. Још мало па ће и цвеће све то јаче да одише опојним дахом својим.

Све је весело, све је живо, све се радује? Чему се радује? Животу се радује! И читава природа Божја, све као да хоће, прихваћена хорovima анђеоским, у један глас да кликне: „Велики си Боже и чудна су дела твоја“...

Само један човек ћути! Бледа измучена лица, разбарушене и погнуте главе - жури се! Притиснула га нека мора, беда, невоља - очај! Застајкује, као да послушкује нешто! Трза се! Затискује уши своје! Стреса се и дрхти! И опет продужује даље...! То је братоубица Кајин!

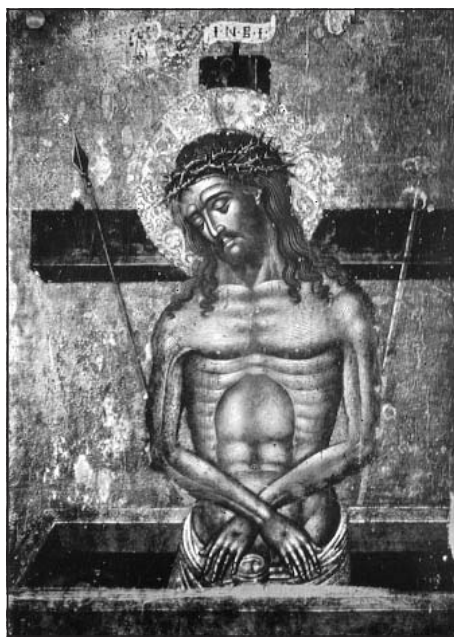
„Кајине! А где ти је брат твој Авел? Шта учини? Глас крви брата твога виче са земље к мени! И зато да си проклет на земљи, која је отворила уста своја, да прими крв брата твога, из руке твоје“ (1 Мој. 4,9-11).

Застани сунце за час, и заустави огњена кола своја! Умукните за час, и ви птице небеске. И ти миомирисни цвete шарени увуци у се, за час, миомирис даха свога! Сјатите се сви и згрозите се над злочинством најсавршенијег створа Божјег - човека. Ходите сви ви и поклоните се пред овом невином жртвом брато-убице и оплачите ову, недужно проливену, крв праведника!

Ком од вас, драги слушаоци, није познат овај болан и преболан библијски догађај?

Повучемо ли упоредницу између тога, давно минулог доба - у коме је човек живио у простим приликама, руковођен једино нагонима својих дивљих страсти - и доба ове просвећене садашњице, шта ће

мо видети? Видећемо на жалост то, да разум човечији, и после толиких минута хиљада година, није успео да се зацари над оним, што је у природи његовој тако ниско и недостојно њега - најсавршенијег створа Божјег. Видећемо, можда, још нешто и више, да живот човечији, можда, од како постоји историја људског рода никада није тако јефтин био као данас. Видећемо да живот човечији никад није тако малу вредност имао, као данас!

Ко од вас са страхом и зебњом не узима свако јутро дневне новине, бојећи се неће ли у њима, и опет, као и јуче, наићи крупним словима исписане наслове: Отац убио сина! Син убио оца! Жена заклала свог мужа! Брат убио брата! Дед и унук за убиство, на оптуженичкој клупи! Итд, итд.

Зар је Дух Христа Спаситеља нашег морао бити баш тако проницав, да се до словце баш сваког дана, испуњавају Његове речи: „И предаће брат брата на смрт, и отац сина, и устаће дјеца на родитеље и побиће их“ (Мт. 10,21).

Зар су се речи љубави његове, тако мало урезале у срца наша, када нам је говорио: „Љубите и непријатеље своје, благосиљајте оне који вас куну, чините добро онима, који вас мрзе и молите се Богу за оне који вас гоне“ (Мт. 5,44)?

Зар су у мржњи и зависти толико огрезла срца наша, да она траже жртве своје и међу онима, које везује најрођења крвна веза?

Зар не знате да: „Сваки који мрзи брата свога крвник је људски, и да ни један крвник људски нема у себи вечног живота“ (1 Јов. 3,15)?

Да, мржња и завист су понајвише то отровно семење из кога се убиство рађа. Из мржње и зависти Кајин убија брата свога! Из мржње и зависти цар Саул ради о глави Давиду! Из мржње и зависти крвожедни фарисеји разапину Сина Божијег на крст!

А како им је Он, са Горе, очински говорио: „Чули сте како је казано старима: Не убиј; јер ко убије биће крив суду. А ја вам кажем да ће сваки који се гњеви на брата својега ни за што, бити крив суду...“ (Мт. 5,21-22).

Убиство је, побожни слушаоци, вапијући грех на небо. Ко убије ближњег свога, тај чини троструки злочин. Злочин према Богу, јер диже руку своју против самога Бога - Животодавца, Који једини има право да узима живот, и даје живот (5 Мој. 32,39) и јер убија у њему сам образ Божији. Злочин према ближњему своме, јер га лишава онога, што му је најдрагоценије, а то је живот. Излочин према људском друштву, јер лишава децу доброг родитеља свога, породицу њежног хранитеља свога, а само друштво вредног и корисног члана свога.

Али није убица само онај, који убија тело ближњег свога. Већи, много већи је убица онај, који му убија душу, за таквог је рекао Спаситељ: „Тешко ономе човјеку, кроз кога долази саблазан... Боље би му било да се обеси камен воденични о врат његов, и да потоне у дубину

морску“ (Мт. 18,6-7). Тешко вама душеубице! Боље би вам било да се нисте никад ни родили!

Но иако је убиство, Богом строго забрањено, има случајева, у којима је оно, по моралном учењу наше св. Хришћанске цркве и дозвољено. У Ст. Завету говорио је сам Бог: „Ко пролије крв човечију његову крв ће пролити човјек“ (1 Мој. 9,6). На сваком кораку за сваки тежи преступ, ми срећемо у Ст. Завету смртну казну, као спасоносно средство, да се друштво опрости зла и спасе од несреће. Па и највећи стуб новозаветног - еванђеоског учења, Велики и мудри Апостол Павле - опомиње горде и покварене Римљане, говорећи им: „Слуга Божји узалуд не носи мача, јер је слуга Божји осветник на гњев, онеме, који зло чини“ (Рим. 13,4).

Смртна казна је нужно зло, којем прибегава, још и данас, овосветска земаљска правда, да би сачувала друштво своје од опаких и злочиначких чланова својих.

О када би већ једном грешно човечанство пошло стопама Небеског Учитеља свог, и када би над грешном земљом овом завладао већ једном мир Божји и зацарила се љубав! Ваистину не би постојала више срамна вешала, као доказ, још увек, ниског ступња просвете наше, нити би црква морала благосиљати оружје, па било то и у најчаснијој и најсветијој одбрани Краља свога и Отаџбине своје; нити би појединац икада дошао у такову прилику да одговара за убиство из личне самоодбране.

Али има још једно семе - семе поганије и отровније од семена Кајиновог (семе мржње и зависти) - семе Јудино, које сваки даном све више и више ниче по њиви нашег грешног живота. Име му је очајање! А плод му се зове самоубиство! Посејао га је Јуда, онога часа, када је издао невину крв Учитеља свог, и када се обесио.

Никада човечанство није толико патило, ни од једне, па ни од најстрашније заразе, колико данас пати од тог страшног и луђачког самоубиства. Управо је страшно како се оно шири, кроз све сло-

јеве нашег народа, и како озбиљно подрива здраве основе породице наше, друштва нашег и отаџбине наше.

Зар да се не згрозимо пред таквом збиљом, када помислимо, колико је и колико наших најврснијих синова и кћери - у наступу једног слабог тренутка - лишило себе драгоценог живота свог?

Зар да се с пуним правом, брижни, не упитамо: Куда то води и има ли том злу лека?

Али зато ипак чућете, на сваком кораку, где се самоубиство хвали и одобрава као једини излаз из свих недаћа и невоља, које човеку, немилосрдно, намеће живот! У очима лакомислених занешењака самоубиство је јунаштво, достојно сваког дивљења!

Та зар је то јунаштво када неко не може да подноси тегобе и искушења живота свог?

Зар је то јунаштво, када неко живот свој - само зато што му је престао да пружа сласти и уживања - завршава на овакав један свиреп, гнусан и злочински начин?

Зар је Јуда Издајник показао неко нарочито, чудно јунаштво, када је узео уже и своје животу учинио крај?

Не! И опет не!

Много је већи јунак, онај, који стрпљиво носи крст живота свога, уздајући се у милост Божју, која ће га једном одтерети!

Много је већи јунак онај, који све грубе ударце грешног свог живота, мушки и храбро подноси, дубоко убеђен да их је он у многим и заслужио!

Самоубиство је, побожни слушаоци, исти грех као и убиство. „Бог је заповедио: Не убиј“ - вели блажени Августин - „а ко се сам убије, тај је убио једног човека“ (De civitate Dei).

Само ако је самоубиству узрок душевни поремећај, онда оно није грех. Такав самоубица је достојан сажалења! И св. мајка Црква наша оплакује таковог бедника.

Љубазни моји! Ја ћу завршити, али са једном напоменом: Вечни Кајин и вечни Јуда и данас ходе по свету и траже жртве своје. Крвави нож Каинов и уже Јудино, из руке у руку столећима већ предају се од колена до колена!

Пазите! Страшно је и рећи: могли би они закуцати и на врата срца нашег! Можда ће се потрудити они да отровно семе греха свога посеју у ваше душе! Исцупајте га онога часа, чим сте осетили да се настанило у душама вашим! Не дозволите му да овлада вама, ма како му име било! Звало се оно: мржња или завист, злоба или пакост, охолост или среброљубље, себичност, блуд или неумереност! Но ако сте у глибу греха свог, већ толико огрезли, да га се, и поред најбоље воље своје, не можете тако лако опростити, а ви не очајавајте, не клоните духом, него се предано и скрушено Богу молити! Уздајте се у неизмерну милост Његову! Негујте у срцу своје живу веру и постојану наду у доброга Бога, нарочито у свима животним искушењима вашим. Ено вам праведног Јова, погруженог у пепелу и истинском кајању! Почујте га само како слави и велича Господа свога! Славите Га и величајте Га, са њиме и ви, увек говорећи: „Нека је благословено име Господње сада и увек и кроз све векове“! Амин!

ВАСПИТАЊЕ ЧОВЕКОВЕ ВОЉЕ

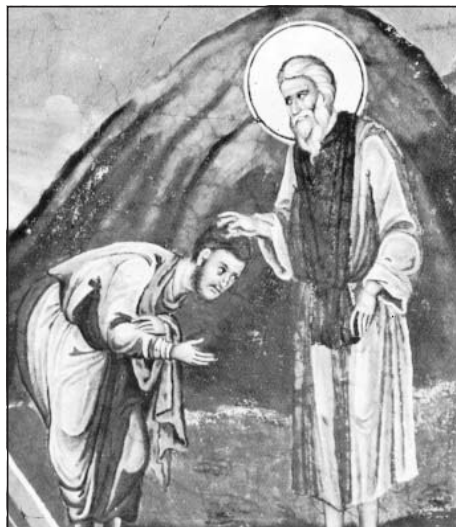
Треба да се позабавимо питањем васпитања човекове воље. Морални облик и вредност човекове личности највише зависи од исправности и снаге воље. Наравно, свако зна да је хришћанину неопходно да има: на првом месту, јаку и одлучну вољу, и друго, вољу која снажно стреми ка општем добру, а не према злу.

Како може да се стекне јака воља? Одговор је једноставан - изнад свега, треба вежбати своју вољу. Да би се то извело потребно је, као и са телесним вежбама, почети полако, мало по мало. Међутим, када неко почне да вежба своју вољу у сталној борби са својим грешним навикама и каприцима, онда тај рад на самом себи не сме никад престати. Штавише, хришћанин који жели да појача своју вољу, свој карактер, мора од самог почетка да избегава раскалашност, неред и недоследност понашања. Иначе, он ће бити бескарактерна личност, не представљајући сам по себи ништа одређено. Нико, па ни сам такав човек, не може се ослонити на таквог слабића. У Светом Писму таква особа назива се трском која се повија на ветру.

Свакоме од нас је потребна дисциплина. Она је тако важна за живот, да је без ње немогућ нормалан ред и успех у раду. У животу сваког појединца она је од првенствене важности, јер унутарња самодисциплина за човека значи исто што и спољашње школовање или војна обука. Свако се мора поставити у одређене оквири, пошто је створио јасна правила понашања и строги ред у животу, а после не одступати од тога.

Треба и овде да истакнемо: човекове навике имају велики значај за јачање воље. Ми смо већ учили да су лоше, грешне навике велика препрека за хришћански морални живот. С друге стране,

добре навике су велика тековина за душу и, стога, човек мора да се учи да чини добро тако да му то постане навика. То је нарочито важно у младим годинама, док је човеков карактер још у развоју. С правом се може рећи да се друга половина човековог живота развија према навикама стеченим у првој половини живота.

Вероватно нико неће порицати чињеницу да је човеку потребна јака воља. У животу ми срећемо људе са различитом снагом воље. Често се дешава да је личност веома даровита, талентована, са jakim умом и дубоким добрим срцем, а слабе воље и зато не може да оствари своје велике планове у животу, ма колико да су ти планови лепо и добро смишљени. С друге стране, мање даровита личност, али са јаком вољом и снажнијег карактера, успева у животу.

Међутим, најважније својство људске воље јесте њена устремљеност ка добру, а не ка злу. Тачно је да неки добричина, слабе воље, није од велике користи за друштво, међутим, човек јаке али покварене воље је утолико опаснији по дру-

штво уколико је његова опака воља јака. Из овога је јасно од коликог су значаја она начела, она основна правила којима човекова воља треба да се руководи. Човек без принципа је морална нула, јер нема моралних темеља и опасан је за своју околину.

Из кога извора човек може да црпи принципе према којима би се управљала његова воља? За човека без вере одговор је веома тежак и у суштини немогућ. Да ли се ти принципи добијају из науке? Никако, јер наука се првенствено бави питањима сазнања и физике, а не моралом, а на другом месту, она сама у себи нема никаквих солидних и непромењених принципа, јер се непрестано шири и веома брзо мења. Да ли из философије? Па и сама философија говори о реалности свега а не о безусловној постојаности својих истина. Да ли се ти принципи добијају из практичног живота? Још мање, јер сам живот има потребу за dobrим нормама и начелима, који би га могли очистити од бунтовних и неначелних услова.

Ако неверници на ово питање не могу лако да одговоре, за верника хришћанина одговор је једноставан и јасан. Извор добрих принципа је воља Божја. Она нам је откривена у Христовом учењу, у Његовом светом Еванђељу. Оно једино представља безусловни ауторитет у овој области; само оно нас учи самопожртвовању и хришћанској слободи, хришћанској једнакости и братству (ове идеје од хришћанства су преузели савремени европски неверници). Сам Господ Исус Христос рекао је за прве хришћане: „У Царство небеско неће ући сваки који ми говори: Господе, Господе, него који чини вољу Оца Мога који је на небесима“.

О. Л.

Владимир П. Ђуровић
наставник у пензији

СКОРО ЦЕО ЈЕДАН ВЕК СЛУЖИЛИ У ЦРКВИ У ДОБРУНУ

Са јужне стране манастирске цркве у Добруну, при дну спољњег зида, налази се мермерна плоча на којој је забележено: „Под овим натписом почивају земни остаци прота Јевта Ђуровића. Рођен 20. јануара 1831., рукоположен за свештеника 26. октобра 1849., за протопрезвитера 20. јула 1860.; преселио се у вјечност 15. маја 1905. године“.

Из историјских извора, а и из традиције, познато је да су у овој старој српској богомољи, и у парохији којој она припада, скоро цео један век служили свештеници пореклом из Трнаваца, планинског села источно од Добруна, према Бијелом Брду.

И у XIX веку српски православни живаљ у овим крајевима био је насељен претежно по брдима, даље од путева и од Турака, па је тако било и са Ђуровићима из Трнаваца.

Када је руски путописац Гиљфердинг 1857. године путовао по српским крајевима под турском влашћу, у Добруну су биле само две српске куће, према двадесет муслиманских. Тек почетком овог века, да је ближе својој цркви, прото Јевто купије кућу у Старом Добруну.

Положај српског живља у Вишеградском кадилуку, па и Добрунског манастира, зависио је од општих политичких прилика, од положаја у коме се налазило турско царство у Европи.

Из неких извора да се закључити да овај манастир почетком XVII века још није опустео, па чак да се у њему одвијао живот и у првој половини XVIII века. У току шестовековног ропства црква у Добруну страдала је неколико пута, али је становништво околних села своју цркву обнављало. Али има примера да је народ ову своју цркву и бранио од зулумћара. Тако, у току свог 60-огодишњег служења у Добрунској цркви и парохији, било је година када је прото Јевто и лично учествовао у одбрани и ослобађању ове старе српске богомоље. Како је забележено на Јеванђељу храма Успења Пресвете Богородице у Добруну (прилог др Влади-

мира А. Ђуровића, унука прота Јевта, „за покој душе својих усопших који се скоро цео век у овом храму Богу молише“), „1876. године Турци повадише очи фрескама и иконама“ и прото Јевто „овај храм од Турака два пута освајаше“.

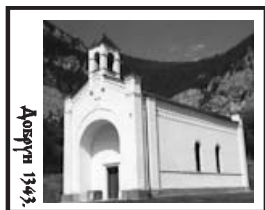
Прото Јевто Ђуровић

Године 1875. избио је у Херцеговини сељачки устанак, који је убрзо захватио и делове Босне и Новопазарског санџака. Следеће године у рат против Турске ушле су Србија и Црна Гора, а нешто касније и Русија. На устанак се дижу и села око Вишеграда и Нове Вароши, па се привремено прекида копнени пут од Цариграда за Босну. У овом српско-турском рату (битка на Јавору) 1876. године учествовао је и прото Јевто Ђуровић - био је командант устаничких добровољачких чета из Вишеградског кадилука, за шта га је кнез Милан одликовао сребрном медаљом за храброст (о чему бележи Вукоман Шалипуровић у књизи

Устанак у западном делу Старе Србије 1875 - 1878, Т. Ужице 1968). У тој битки учествовале су и српске жене. Скривеним путевима, на товарним коњима вршено је снабдевање устаничког батаљона из Вишеградског кадилука, а спомиње се да је попадија прота Јевта, Стојана, била командир коморе битке на Јавору. Иначе, попадија Стојана у породичној традицији остала је као врло енергична жена, „муж-жена“ - како каже један познати српски писац. Попадија Стојана сахрањена је на старом српском гробљу повише Добрунске цркве, а на споменику стоји да се „прва у ово гробље упокоји“.

Вишеградски кадилук, као погранични крај, био је одувек у непосредној вези и сталном додиру са свим оним што се догађало у суседној Србији. Од средине XIX века Турска је све јаче „догоревала у тихој грозници“, а у ослобођеној Србији она је видела свог главног противника па је на сваки начин покушавала да онемогући њен политички и културни утицај на српски живаљ у неослобођеним крајевима. Ипак, Турска је у томе имала све мање успеха, што потврђује и оснивање прве српске школе у Вишеграду 1865. године (У Београду је био образован одбор за помагање српске просвете у крајевима који су се још налазили под турском управом. Тако је 1871. године основана Богословија у Призрену, која је требало да спрема младиће православне вере српске народности у Отоманском царству за народне учитеље и свештенике, а са истим циљем 1873. отвара се друго одељење Богословије у Београду).

Године 1965., поводом стогодишњице од оснивања прве српске школе у Вишеграду, у листу „Полићка“ објављен је чланак следеће садржине: „У јесен ће се навршило стогодина од оснивања прве српске школе у Вишеграду, за коју су дали иницијативу родољубиви босански свештеници. За школу се највише заузимао ђой Јевто Ђуровић, из Трнаваца, који се, касније, истакао у босанском устанку, 1875. Одушевљени ослободилачким пла-

ДАВБРОВ

ИНФОРМАТОР

Број 18

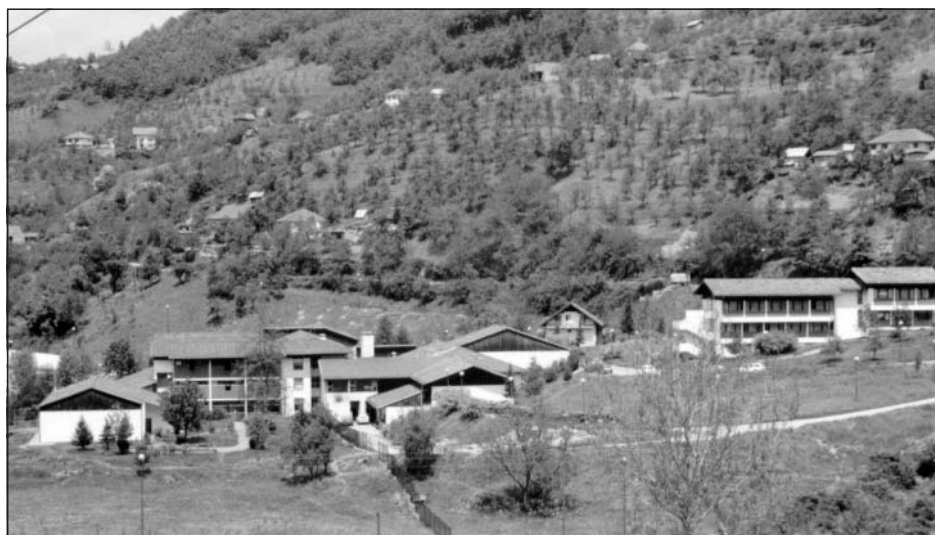
*Митрополија дабробосанска обиљежила
385 година Крчке богословије
и 120 година Сарајевске богословије*

ВИЈЕКОВИ ИСКУШЕЊА И ДАРОВА

У оквиру обиљежавања 2000 година од Христовог рођења, Митрополија дабробосанска је 9. маја ове године, у Српском Сарајеву, обиљежила 385 година од оснивања Богословије Света Три Јерарха и 120 година од отварања Сарајевске богословије.

Централна свечаност посвећена годишњицама најстарије регуларне школе СПЦ - Богословије Св. Три Јерарха, и Сарајевске богословије, коју је обновила и наследила садашња србијска Духовна академија, одржана је у Српском Сарајеву у присуству великог броја вјерника, свештеника, представника државних, културних и политичких структура РС, и гостију.

Света архијерејска Литургија служена је у цркви Светог Василија Острошког у Вељинама, а служили су митрополит дабробосански Николај, епископ зворничко-тузлански Василије, епископ бањалучки Јефрем, епископ милешевски Филарет и епископ захумско-херцего-

вачки и приморски Григорије, уз саслужење 12 свештеника и три ђакона.

За пјевницима су одговарали ученици Богословије Света Три Јерарха из Србиња.

Светој архијерјеској Литургији су, сем осталих присуствовали: потпредседник РС Мирко Шаровић, министар вјера у Влади РС Јово Турањанин, градоначелник СС Предраг Ласица, председник ИО СС Бошко Лемез, представници Римокатоличке цркве из Сарајева, игуманија овчарско-кабларског манастира Ваведена Февронија са сестрама и монахом Гаврилом и други угледни гости.

Обраћајући се вјернима по завршетку свете Литургије, митрополит Николај је говорио о раду и значају ових двеју школа и нагласио да смо „нашли за потребно да у овој двехиљадитој години од Христовог рођења, на завршетку другог миленијума, обиљежимо ове јубилеје. Република Српска у трећи миленијум улази са овом најстаријом регуларном школом у српском народу - мајком свих школа.”

После свете Литургије, у поподневним часовима, епископ захумско-херцеговачки и приморски Григорије осветио је земљиште и крст за цркву Светог великомученика Георгија у Миљевићима (СС) чија градња по ријечима надлежног пароха протојереја-ставрофора Воја Чаркића треба ускоро да почне.

У вечерњим часовима, у оквиру централне свечаности, у просторијима Електротехничког факултета у Лукавици, одржана је свечана академија која је, пригодним бесједама и богатим културно-умјетничким програмом присутнима осветлила и приближила вријеме стварања и мукотрпног одолијевања свим искушењима Крчке и Сарајевске богословије.

У својој бесједи на свечаној академији митрополит Николај је рекао:

Међу њима су и ове две богословске школе чије високе јубилеје данас обележавамо. Тако су чинили себе Божјим сарадницима.

Усхићени величином дела Цркве Божје, и ово „Царско свештенство“ све се више уздиже лепотом неба над земљом, следећи Богочовека у њој.

Налазећи се пред лицем Божјим и данас говоримо: „Велик си Господе и чудна су дела Твоја“. Ми немамо речи којима би Ти се обратили и славили Свевелико Име Твоје Спаситељу. Ипак се усуђујемо и придружимо молитвом свима професорима, студентима и ученицима из прошлости ових школа.

Благословен си, Господе, Боже Отаца наших, и праведна су сва дела Твоја, и истинит си у свему што чиниш, и прави су путеви Твоји, и судови Твоји истинити и спасоносни.

Оче анђела и властитељу људи, Господе Исусе Христе Боженаш, пробуди нас да би Те чули, када звезде звоне Твоје име. Ти ниси један, јер да си то, био би ограничен. Ти ниси многи, јер да си то знао би се Твој број. Ти си ван броја, а сви бројеви су смештени у Теби. Ти се не даш сместити ни у један број.

Човек је један међу многима и мора да броји и да се броји. Он је тачка усред тачака. Ти Господе, не спадаш у нашу математику. Ти личиш на број, но ниси број. Ти ниси време, јер да си то прошао би. Ти својом простотом окрећеш точак времена и наслађујеш се бојама времена.

Црква и данас врхуни својим постојањем. То је најпре дело Божје и подвижника Његових који одстрадале Јеванђеље разним начинима.

Међу њима су и

Време је у Теби али не дохвата Тебе. Ти си ван времена као и ван броја. Ти си кружење око броја и времена - моћни Океан око острва од пене.

Ти си присуство, о најближи и најудаљенији. Ми те очима нашим не видимо, нити чујемо, нити миришемо - но ипак осећамо Твоје присуство. Ми осећамо Твоје присуство - у нама је једно чуло хармонија - што осећа Твоје присуство.

Ти си ванмени, ванвремена, ванбројни. Име је Твоје неисказано. Све наше речи о Теби нису ни почетно слово Твог имена. Ћутање у Твом присуству ближе је истини Твог имена, но ма која наша реч.

Људски докази вапију за доказима. Људска питања претрпана су договорима, и људско љубопитство све жедније путује по безводној пустињи. Ако Ти ниси доказ свим доказима, онда су сви докази питања. Зато ни једно питање није пуно питање док не куцне на Твоја врата.

Ми Ти се молимо, са трепетом душе своје, Изворе мира и добре воље међу људима, приближи нас к Себи. Не најмање колико можеш - сходно греховима нашим - но највише колико можеш - сходно доброти Твојој. Наша цивилизација, наша најгордија реч, није ништа друго но прошња хлеба и Тебе, Хлебу живота, Хлебодавче! Наша цивилизација копа многе бунаре у пустињи да би напојила жедне. Но ако Ти не сиђеш у те бунаре и сами ће бунари бити жедни, а камоли ми који стојимо око тих бунара са препланулим устима од жеђи.

Молимо Ти се сви ми, браћа Твоја по рођености, скупљени данас на овој академији, да нам подариш мир Божји, да нам оплемениш срца, како би и ми са Твојим Анђелима могли запевати на крају другог миленијума од Твог рођења Богочовека: Слава на висини Богу, а на земљи мир, међу људима добра воља.

Говорећи о историјату Крчке и Сарајевске богословије, ректор Духовне академије протојереј др Предраг Пузовић је рекао:

Данас прослављамо важне датуме у историји школства Српске православне цркве: обележавамо 385 година од почетка рада Богословије у манастиру Крки (Далмација) и 120 година Са-

рајевско-рељевске богословије. Стицајем околности обе школе данас раде у Србињу, у Републици Српској.

Богословија у манастиру Крки основана је још далеке 1615. године. Беше то прва организована богословија у Српској патријаршији. Нажалост летопис епископа далматинског Симеона Кончаревића, једини поуздани извор о раду и постојању ове школе изгубљен је. Тиме смо лишени важних историјских података и непосредних сведочанстава о подвижничком подухвату људи који ову нашу знамениту школу основаше, као и о културно-историјским и политичким приликама у којима је школа радила.

Светлу традицију Богословије у Крки наставила је Клирикална школа у Шибенику, затим позната Задарска богословија, која је престала са радом 1919. године. Ове школе дале су нашој Цркви у неколика века, читаву плејаду узорних свештеника и великана. Чувар свеколике српске традиције, између осталог и просветне, Српска црква природно је чезнула да обнови и настави традицију Богословије у манастиру Крки. Тако године 1964. Свети архијерејски сабор доноси историјску одлуку да се у манастиру Крки отвори двогодишња богословија, једина такве врсте у нашој Цркви. У њу су се уписали честити и побожни младићи, који су били завршили осмогодишњу школу и регулисали војну обавезу. Септембра 1964. године школу свечано отворише изасланици Светог архи-

јерејског синода, еп. рашко-призренски Павле и далматински Стефан. Ученицима су остали у сећању благослов епископа Павла и молитвене жеље које им је упутио на призиву Светог Духа. Изузетно поучну беседу еп. Павле је завршио речима: „Молимо се јединоме истинитом Учитељу - Господу нашем Исусу Христу, да ову Богословију, основану 1615. године, а данас обновљену, надахне Својим Животворним и Благим Духом, да њени наставници и ученици служе Богу на славу и свом роду на корист и спасење од сада па до века“.

Услови за рад Богословије у манастиру Крки били су идеални. Школа је смештена у манастиру који је велика светиња наше вере и историје, а при том се налази у предивном пределу. У манастиру се чувала богата ризница рукописа, драгоцених икона, крстова и других реткости. Испод цркве налази се интересантна катакомба. Све је ово било извор надахнућа и живо подстицај ученицима да се побожно и са страхопоштовањем удубе у изучавање како Христове науке тако и наше верске и црквено-народне културне традиције.

Две године касније, 1966. поред двогодишње почела је са радом и потпуна петоразредна Богословија. Мудрим руковођењем ректора Николаја, данас митрополита дабробосанског, ова ће школа постати расадник монаштва. Већина монаха из те школе данас су епископи Српске Православне Цркве. Захваљујући највише митрополиту Николају, подигнута је нова зграда богословије, и тако су створени одлични услови за живот и рад школе. Нажалост, њен рад је прекинут последњим ратом.

Школску 1995/96 Богословија из манастира Крке радила је на Дивчибарима код Ваљева. Следеће године је ова прогнана школа премештена у Србиње, у просторије Духовне академије, где се и данас налази. Над школом свакодневно бди митрополит Николај и својом пожртвованошћу држи школу на високом нивоу.

Кад је реч о богословским школама у Босни и Херцеговини, ваља се подсетити да је прва Богословија отворена 1866. године у Бањалуци. Радила је до

1875. године. Од тада па до окупације Босне и Херцеговине од Аустрије 1878. године није било могућности за отварање богословије.

Под аустријском окупацијом покренута је акција за отварање богословије у Сарајеву. Сарајево је у ово време било војнички, административни, политички, просветно-школски, економски и верски центар. У њему беше седиште Даборбосанских митрополита од 1713. године. Поред тога, Сарајево је тада имало богату и угледну Црквену општину која је издржавала српске основне школе и гимназију. Главни покретач отварања Богословије у Сарајеву био је бивши београдски ђак - архимандрит Сава Косановић. Својим националним и црквено-просветним радом он је већ имао велики углед не само у Сарајеву него и у целој Босни. Али његов захтев за отварање Богословије марта 1879. године аустријске власти су одбиле. Упорног Косановића овај неуспех није много деморалисао. Он ће јула исте године у споразуму са Црквено-школском општином поднети Земаљској влади у Сарајеву „Кратки нацрт“ о оснивању Богословије, посебно нагласивши насунућу потребу да се кроз четворогодишње школовање православни свештенички кандидати образују за свој позив.

Власти су показале спремност да удовоље жељи Косановића и Срба у Босни из више разлога. Срби су под Турцима имали Богословију, а зар да је немају под управом хришћанске земље?! Отварањем Богословије окупациона власт је желела да одмах у почетку придобије наклоност Срба у Босни и да се на тај начин спречи школовање питомаца из ових крајева у Београду и Призрену, који ус по повратку уверљиво заступали бранили српску националну идеју, а то властима није ишло у прилог. Зато је Косановићев нацрт предат на мишљење владином секретару др Милутину Кукуљевићу. Овај је, брзо израдио „Привремену основу обустроју богословског училишта за православно свештенство Босне и Херцеговине у Сарајеву“, где је, у дванаест чланова, изнео мишљење Владе о овом

питању. „Привременом основом“ углавном је усвојен Косановићев нацрт, али је било и разлика; влада је, наиме, тежила да обезбеди себи што више учешћа у управи школом, чему се Косановић, разуме се, супростављао. Он се борио да школа има национални карактер, инсистирао је да се настава изводи на српском језику и да се предаје српски језик, као предмет у којем би се обрађивала и српска историја, кад већ није заступљена као посебан предмет. Захтевао је да управник школе и професори буду православни Срби школо-

могне у решавању овог питања. Приватно пише др Милутину Кукуљевићу и моли га да код власти поради на отварању Богословије. У писму се жали и упозорава да би могао изгубити љубав и поверење народа буде ли се и даље отезало са остваривањем његових захтева, јер би народ могао доћи до жалосног сазнања да митрополит за њега није ништа учинио, него је постављен да би Влада лакше спроводила своју политику преко њега; стога он пред Богом, владом и народом, скида са себе сваку одговорност, јер је покушао све

влада се обавезала да ће сносити трошкове школе. Међутим црквено-школска општина није била вољна да у граду уступи земљиште за подизање зграде из бојазни да би Богословија коју ће држава издржавати спремала несрпски образоване питомце. Влада је овакав став једва дочекала да би могла да одуговлачи са отварањем Богословије, па је обавестила митрополита да ни она, тобоже нема погодног места у Сарајеву за градњу зграде Богословије. Понудила је земљиште у Илијашу, што је митрополит због удаљености одбио.

Да би прекинуо расправе око места на коме треба подићи зграду Богословије, митрополит је бесплатно уступио своје земљиште покрај реке Босне у селу Рељеву. Тражио је само два метра простора у цркви да га, кад буде воља Божја, тамо сахране. Овим је испуњен услов бечке владе, која је указом од 19. октобра 1882. године одобрила да се „за епархију Сарајевску, Зворничку и Мостарску Богословија у Рељеву устроји“.

Богословија је привремено отворена 30. октобра 1882. године у приватној кући Стјепе Сршкића у Ђемалуша улици у Сарајеву. Приликом отварања завода радосни митрополит је обећао да ће учинити све „да овај завод буде духовна матица, која ће одгајати Богу и православном олтару побожне служитеље, народу проповједнике слова Божјега, а домовини носиоце морала, мира, љубави и братске слоге“.

Школа је носила име „Источно православно свештеничко сјемениште“ и била је интернатског типа. Школовање је трајало четири године. У први разред се уписало 12 ученика из све три епархије у Босни и Херцеговини. Први професори су били: Георгије Николајевић, који је обављао и дужност ректора, Ђорђе Магарашевић, члан конзисторије, Стево Прокопић, члан конзисторије, Иван Поповић, уредник „Сарајевског листа“, Симо Чајкановић и Петар Ђењић.

Богословије је радила две године у Сарајеву. Маја 1884. године пресељена је у Рељево. Митрополит Косановић је посећивао Богословију и очински се

вани на православним свеучилиштима ван Аустрије. Овим захтевима Косановић се желео обезбедити од опасности унијатске пропаганде.

Време је пролазило, а због борбе око надлежности у школи Богословија није отворана. У међувремену је Сава Косановић постао Дабробосански митрополит. Личност од великог угледа, са дипломатским талентом и снажном вољом, он користи своје везе и пријатељства обраћајући се свима који му могу помоћи да се Богословија отвори. Користећи боравак у бечу, митрополит лично моли цара Фрању Јосифа да по-

што је било могуће, да створи богословију, која је неопходна за народ и његову будућност. Митрополит Косановић је 1882. године службено писао и влади истакавши значај образованог свештенства за народ и државу.

Упоран рад и добро смишљен план митрополита Косановића на отварању Богословије коначно је уродио плодом. Влада је 1882. године дозволила да се отвори Богословија. О томе је митрополита обавестио министар финансија Калај. Услов за отварање школе био је да црквено-школска општина обезбеди pogodno земљиште за градњу зграде, а

старао о њеном раду. Бринуо се да се уместо привремених поставе стални наставници, да се школа снабде потребним уџбеницима, да се уреде станови за професоре, да се болесним ђацима осигура лечење, да се на званичном печату школе стави лик Светог Саве као првог српског просветитеља. За школу се интересовао до краја живота, па и после 1885. године када је морао да поднесе оставку на свој положај.

Преуређењем 1892. године Богословија је постала типичан духовни завод у којем су се изучавали богословски предмети. Уписивани су ученици који су завршили 8 разреда гимназије, а у недостатку таквих примани су и они са 6 или 5 разреда средње школе. Завод је ид аље био интернатског типа а настава је трајала четири године. Од ове реформе школа је носила име: Источно православно богословско училиште.

У Рељеву Богословија је радила до 1917. године. Тада је премештена у Сарајево. Смештена је у згради основне и више девојачке школе, власништво Српско-православне црквено-школске општине. Пошто ова зграда није задовољавала потребе Богословије, почело се одмах са припремама да се подигне нова зграда. Иако је био одређен плац и прикупљено нешто новца, зграда никада није подигнута. Други светски рат прекинуо је и рад школе као и даље припреме на градњи нове зграде.

У периоду од 1882. до 1941. године Рељевско-сарајевску богословију завршило је 860 свештеничких кандидата. Међу њима много је потоњих просветно-културних и научних радника, као и оних који заузеше високе положаје у Српској Цркви. Ту су пре свега Дабробосански митрополити: Петра Зимонић, др Нектарије Круљ, Владислав Митровић, затим др Симеон Поповић, епископ злетовско-струмички и Николај Јокановић, епископ захумско-херцеговачки; па др Душан Кашић, ректор Богословије Св. Саве и ванредни професор Богословског факултета СПЦ, а од живих епископ жички Стефан и патријарх српски Павле и други.

Према непотпуним подацима, у првим данима НДХ, 1941. године усташе су на најгрознији начин, само због тога што су били српски православни свештеници, убили педест седморицу свештено-мученика који су завршили рељевску односно сарајевску Богословију, а Немци и Талијани једанаест.

Свесни потребе за богословијом у српском народу у Босни и Херцеговини, чланови Светог архијерејског сабора 16. маја 1977. године одлучују да се Рељевско-сарајевска богословија обнови као Духовна академија. Остварење ове одлуке ишло је споро и тешко, јер власти нису биле спремне да Српској Цркви врате зграду Богословије у којој је био смештен Економски факултет. Године 1990. Извршно веће БиХ донело је одлуку о враћању зграде бивше Богословије Цркви. Преговоре око исељавања Економског факултета из зграде Богословије прекинуо је последњи рат.

У новонасталој ситуацији, захваљујући труду митрополита дабробосанског Николаја и разумевању власти Републике Српске, Свети архијерејски сабор је 28. маја 1994. године у Србињу основао, Православну духовну академију Светог Василија Острошког, која је по одлуци Министарства Републике

Српске у кључена у Српски универзитет у Сарајеву. На Духовној академији сада студира 180 студената а у овој години очекују се први дипломирани студенти.

Време које је рпед нама, верујемо, уздајући се у Божју помоћ и људску добру вољу, показате да је отварање Духовне академије у Републици Српској од историјског значаја за дзховни живот, културни рад и национално стваралаштво - не само Срба на овим просторима него и васколиког Српства.

*йройћојереј
Ранко М. Билинац*

КАНОНИЗАЦИЈА СВЕШТЕНОМУЧЕНИКА ПЕТРА МИТРОПОЛИТА ДАБРОБОСАНСКОГ

„Диван је Бог у светима својим“
Свечано и торжествено било је 21. маја у храму Св. Саве у Београду. Свету литургију служио је Његова Светост Патријарх Српски Господин Павле са свим Архијерејима Српске православне цркве. Из свих епархија саслуживао је по један свештеник и ђакони. Сабор се чини са молитвом, а повод је канонизација светитеља које је Св архијерејски сабор на својој сједници прогласио светима. Данас је освештавање њихових икона. Народ са свештеницима стигао из свих крајева.

Само три дана послје о празнику равноапостолних светитеља и учитеља словенских Ћирила и Методија у Српском Сарајеву - мјесто Војковићи. Гдје је у изградњи храм, свечано је дочекала икона Св. Петра митрополита дабробосанског. Икону је допратио садашњи резидент Митрополит Г. Николај, а свештеници и народ је достојанствено дочекали, Тако се вратио мучерник и владика у мјесто свога службовања, да поново, сада као С В Е Т И са својим српским народом дијели зло и добро. Отишао као страдалник и мученик, којему се ни за гроб не зна, а дошао прослављен са вјенцем свештеномученика и светитеља. Његова икона, коју је иконописао један од најбољих светогорских иконописаца, од сада ће стајати овдје у храму који ће бити посвећен Светом Петру сарајевском - митрополиту дабробосанском.

Свету литургију је служио Митрополит дабробосански Г. Николај уз саслужење деветнаест свештеника и проф. др. Прибислава Симића протођакона. (Служашчи свеште-

*Св. свештеномученик Петар
(Зимоњић)*

ници: протојереј-ставрофор Војислав Чаркић, Милорад Новаковић, Саво Брадоњић, Милорад Љубинац, протојереј Момир Васиљевић, Богдан Станишић, Милорад Средојевић, синђел Калистрат (Бобошић), јереј Милорад Вујић, Јадран Даниловић, Нико Мојсиловић, Новица Ћебић, Зоран Калајџић, Љубинко Савић, Горан Живковић, Зоран Живковић, Владимир Ступар, јеро-

монаси Серафим (Дробњак) и Михајло (Боровић).

Видно обрадован Митрополит Г. Николај је у бесједи нагласио: „...,, Донесосмо икону новопросијавшег Митрополита Петра Сарајевског, да овдје буде, а овај храм ће бити посвећен њему. Радујемо се и Богу благодаримо сви да је у епархији дабробосанској засијала ова звијезда - св. Петар митрополит сарајевски. Скончао је свој живот мученички 1941. Године. Силници су дошли по њега у владичански двор 12. маја, а то је дан светог Василија Острошког, када Српски народ прославља великог светитеља Српске православне цркве... Данас се сви радујемо овом великом дану и доласку иконе Св. Петра Сарајевског. Свети Петар је од свог рођења био под окриљем СПЦ јер је из свештеничке породице, а за живота је био истински отац свештенства и свих вјерних“.

Обрадован народ дуго је приступио Светом Петру и целивао његову икону, многима се видјела суза на лицу, а ову духовну радост сарајлија једнако су дочекали и стари и млади. Стари јер се сјећају и ријечи и дјела Светитеља, а млађи јер су кренули истинским путем прославља, а своје знање стичу и утврђују на часовима вјеронауке. Молитвама Светога Свештеномученика Петра Сарајевског, Господе и нас помилуј и спаси.

*Протојереј Момир
Васиљевић*

ДАНИ ДУХОВНОГ УЗДИЗАЊА

Четврте србињске духовне свечаности, које су трајале од 12. до 22. маја ове године, још једном су показале да је Србиње, са Духовном академијом Светог Василија Острошког и Богословијом Света Три Јерарха, центар духовности и побожности. Свечаности су почеле заједничком прославом крсне славе Духовне академије и Богословије Света Три Јерарха - Светог Василија Острошког и Светог Саве, а завршене су прославом крсне славе храма Светог Николе и Скупштине општине Србиње.

Организатори србињских духовних свечаности - Митрополија дабробосанска, СПКД „Просвјета“ и СО Србиње, потрудили су се да овогодишњи програм свечаности буде на високом духовном и умјетничком нивоу. Били су то дани духовног уздицања, дани културе и дани спортског надметања, када су Духовна академија, Клуб војске РС, Српска централна библиотека „Просвјета“, Средњошколски центар и основне школе били домаћини културних догађаја.

Србињске духовне свечаности обиљежиле су свечане академије у Духовној академији и Дому војске, концерти, промоције књига, изложбе икона и слика, позоришне представе и спортска такмичења. Највише пажње изазвали су концерт мр Данијеле Кљајић и мр Дениса Гаврића, промоција књиге „Хамлет у рајској долини Српке“ и позоришна представа по истоименом роману, затим, вече поезије Рајка Петрова Нога, изложба икона Јадранке Марковић из Србиња и ревија најбољих гуслара РС.

Србињске духовне свечаности, како рече један од гостију, нису обичне свечаности, већ, прије свега, храна за душу и израз духовног и културног стваралаштва. Будући да су започете и завршене светом Литургијом у част Светог Василија Острошког и Светог Николе, те свечаности су, по изворној замисли, огледало духовног узрастања. Прије четири године су, симболично и стварно, најавиле истинску сарадњу и прави однос Цркве и државе који је поремећен прије пола вијека. Њима је претходило оснивање Духовне академије Светог Василија Острошког и пресељење Крчке богословије у Србиње, што није било могуће без свесрдне помоћи власти РС Цркви.

Да власти РС придају значај активностима СПЦ и духовном животу уопште говоре и подаци о присуству њених представника на скуповима које организује Црква. Примјера ради, на Светог Василија Острошког, светој архијерејској литургији коју је служио митрополит дабробосански Николај уз саслужење ректора Духовне академије протојереја др Предрага Пузовића, ректора Призренске богословије протојереја-ставрофора Милутина Тимотијевића са још четворицом свештеника и два ђакона присуствовали су: потпредседник РС Мирко Шаровић, Јово Турањанин, министар вјера у Влади РС, др Живојин Ерић, министар културе, Георгиос Влахојанис, специјални изасланик Високог представника међународне заједнице у БиХ за Србиње, ректор Сарајевског универзитета у СС, декани факултета у СС, градоначелник СС Предраг Ласица, и други високи гости. То је последњих година уобичајена пракса, и,

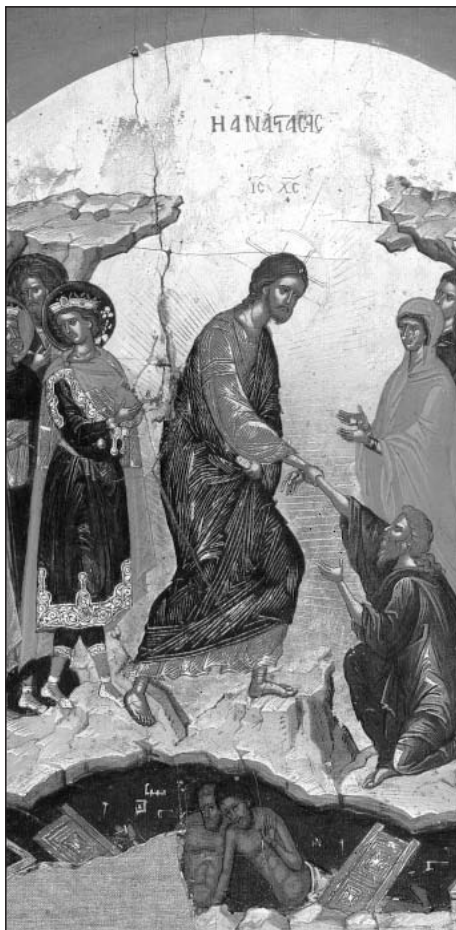
могло би се рећи, наговјештај још присније сарадње Цркве и државе. Јер, без те сарадње тешко је говорити о пријекно потребном духовном препороду нашег народа који треба да стоји на три полуге: Цркви, школи и породици.

О том духовном препороду, који није могућ без Христа, протојереј др Љубомир Стојановић је, на свечаној академији на дан Светог Василија Острошког између осталог рекао:

„Српски народ, у својој ћирило-методијевској и светосавској православној пуноћи носи у себи крсно-васкрсни печат кроз све своје токове, и остварења нашега постигнута је у светосавском завету који је изражен живим речима: "Земаљско је замалена царство, а Небеско увек и довека". Нису ове речи израз недоречене једностраности или дуалистичке површности. Тога нема у вери правој која нас уводи у Царство Божје, које је смисао сваког смисла и циљ сваког подвига. С тога, будући благосабрани око Светога Кнеза у Христу имамо живо учење као стварно црквени народ, и отуда је наш кнез цар, јер нас приводи подвигом вере Христу, Који је наш „Бог и Цар“, како исповедамо веру у светокрштенској опредељености. Кроз ово нам постаје јасно и исповедање вере ђакона Авакума: „Срб је Христов радује се смрти“. Дакле, животу у Христу, а не робовању људима, како нас и упућује апостол који говори: „Јер не примисте духа ропства опет да се бојите; него примисте Духа усиновљења“ (Рм. 8,15). Превазилажење вером

страха од смрти јесте основа живота који у себи носи стално сећање на смрт, али не у страху од нестајања него у стваралачком сапостојању са Христом. То је победа живота.

Овако смо вековима побеђивали све страхове и подносили све прогоне. Имали смо веру у Христа који је и сам још у пеленама био у бекству од мача безбожног властодршца. Тако и сада ми овде имамо у

години сугубог јубилеја 385 г. настајања богословске школе и 120 г. сарајевске богословије обе школе под једним кровом, и још и трећу

скоропрогнану призренску богословију чији је један разред и професор овде међу нама. Слушајући речи апостола који пише из окова римске тамнице: „Радујте се свагда у Господу, и опет велим радујте се“ (Флп. 4,4), не губимо наду у победу Божју која је остварена на Голготи и свештенославећи Име Божје и Свете Заштитнике наше, Василија Великог, Григорија Богослова, Јована Златоустог и Василија Острошког и све свете не посустајемо пред недаћама времена и савременика. Разликујемо вечно од пролазног, једино потребно од сувишног и као што је у своје време Свети Василије Острошки издржао тежину турског ропства и опасности унијатских замки и многе дволичности сународника, издржимо и ми знајући да Бог кроз овога светог као и кроз многе друге чудотвори међу нама, а највеће и најплодотворније чудо Свеца, слава му и милост, јесте ова наша школа. Будимо и ми стваралачки учесници савремених дела милости Божје. Зар то не потврђују знајући да је све могуће ономе који верује и верујући знајмо да сав смисао наше победе стаје у добро изражену над вере речима: „Чекам васкрсење мртвих и живот будућег века“. Усавршимо се у овом стваралачком бдењу знајући да „Бог праведне љуби а грешне милује“, и увек будимо спремни да молитвено исповедамао: „Сети ме се Господе у Царству твоме“, и добићемо одговорног: „Ходите благословени Оца мојега, примите Царство које вам је припремљено“, а биће тако јер заиста Христос васкрсе.

Њрошјереј

Ранко М. Билинац

БЕСЕДА НА СВЕТОГ ВАСИЛИЈА ОСТОРШКОГ, СЛАВУ ДУХОВНЕ АКАДЕМИЈЕ У СРБИЊУ

„Сјећајте се својих старјешина који вам проповједаху ријеч Божју, гледајте на свршетак њиховог живота и угледајте се на вјеру њихову“ (Рм. 2,10)

Црква Божја основана је на темељу Апостола и Проорка и заливена крвљу Светих Мученика, разрасла се као многогранато дрво које је покрило целу васељену. Господ је одувек у овом свету, као у шареној њиви Својој убирао најмирсније цветове и сабирао у Небеске житнице, Своје најједрије и најбоље плодове Цркве у виду Својих угодника.

Што је један народ бивао богоноснији утолико је дивније плодове давао у лицу своје најбоље деце и опет уколико је један народ више плодова слао у житнице Небеског Домаћина у виду својих угодника, толико је тај народ постајао богоноснији и Богу милији.

И наш многотрадални српски народ, засађен као „дрво крај извора водених“ (Пс. 1,1) давао је плодове у своје време.

Многе и велике светитеље Господ даде сваком крају земље српске, у сваком времену његове историје. Тако и Захумској земљи српској, а кроз њу и свему роду Светосавском, даде Бог утешно, у доба турског ропства, Светог и Богоносног оца нашег Василија, новојављеног чудотворца Острошког и Захумског.

У Христовој њиви као дивни крин чудотворни истиче се јерарх Василије Острошки, који у овом свету не видјаше ништа друго до Христа, претворивши себе у сасуд Божје благодати.

У 16. веку код Срба се јавља идеја о коначном ослобођењу од Турака. Томе су тежили сви, како обичан народ тако и духовне вође његове. Српски народ нашао се у те-

шкој ситуацији, јер су Османлије чиниле стравичне зулуме, помоћи није било ниоткуда, Запад је тежио ка унијаћењу, Исток је имао на врату исту бригу као и Срби.

Једину наду наш народ је полагао у помоћ Свевишњег, а и са пуно љубави су се обраћали молитвама српском утврдиоцу и просветитељу Сави пред његовим нетљеним моштима у Богом обасјаној Милешевци. Све је то подстакло Исламићане да уклоне овог чудотворног будитеља и храбритеља верске и националне свести српске. Намислише безбожни Агарјани да спале мошти Св. Саве. Но, спаљивањем моштију светитељевих, обесни паша агарјански, не спали светитеља који оста жив пред престолом Божијем на небесима, и у срцу и у души свога народа на земљи. Синан-паша ватру пали, тело Светог Саве спали алж не спали славе нити спомен Саве! Богоносни отац наш Саво, апостол и светитељ Божи, постаде после смрти и мученик Христов. Од тада дух просветитељев провејава кроз цео српски народ пуних пет векова, палећи у српској души несагориви пламен љубави према Човекољубцу Христу и Његовој Цркви.

У тако тешким приликама појавио се у напаћеној Херцеговини, као сунце после кише, Свети Василије као митрополит најпре западног, а потом источног дела Херцеговине. Овај дивни изданац рода нашега и украс Цркве Божје био је родом из Попова поља у Херцеговини и световно име му је било Стојан.

Овај свети отац ступио је као ђак у манастир Завалу, код свог стрица, јеромонаха Серафима. Као веома млад се постригао у требињском манастиру Тврдошу, а исто тако врло рано је постао митрополит западног дела Херцеговине. За време његове управе овом епархијом, обновљен је требињски манастир уз помоћ народних првака. Бринући се стално о обнови и унапређењу свога манастира као црквеног центра западне Херцеговине сабирао је Св. Василије средства са свих страна.

У то време Западна Херцеговина била је изложена најтежим невољама ратног времена, и коме је спољни непријатељ наносио страшне ударце, а унутрашња колебања и људске слабости, које се у овако критичним временима најбоље испољавају, загорчавале су и онако тешку ситуацију у народу. Рат-

не страхоте, наметљива активност агената западних сила и папских легата, разнородна опредељеност црквених и народних првака, извитопереност многих нарави, загорчавале су живот Митрополиту, који је по свом позиву и положају био приморан да у свему томе учествује. Због овако тешке ситуације на овом подручју Св. Василије, свакако по својој молби бива премештен на управу источно-херцеговачке епархије са седиштем у Оногшту, данашњем Никшићу. Но, због својих аскетских склоности, није се

Св. Василије задовољио животом у својој новој удобној резиденцији. Помишљао је да оде у Свету Гору али је пустио народној љубави те је пронашао испоснице у Острошкој стени. Аскетско подвизавање Василијево под Острогом није га одвојило од његовог старања за своју паству и од архијерејских дужности. Напротив, његов подвижнички живот још више је развио народно поштовање према њему.

У времену сталних борби, оскудица и огрубелих нарави, светитељски лик Св. Василија личио је на ружу међу трњем. Њега су заиста савреемници доживљавали „као земаљског анђела и небеског човека“ као изабрани сасуд преко кога небо интервенише

на земљи. Послан од Бога роду нашем у тешке дане страдања, патњи и борби за опстанак, засијао је као сјајна звезда на духовном небу српског народа. Утврђујући стадо своје у вери православној, чувајући га од свирепства и лукавства туђинског. И не умори се и не сузаде за све време свога земаљског живота, већ се као пастир и учитељ тврдо подвизаваше, ограђујући стадо своје беспрестаним и топлим молитвама својим.

Кад дође време, призва Господ душу његову к Себи, а земним остацима његовим целим и целебним, подари силу благодати Пресветог Духа која исцељује телесне и душевне недуге побожних.

Боравећи за живота и после смрти под Острогом, он је за Србе Црне Горе и Херцеговине био и остао символ Божјег свевишећег ока, пред којим се не може сакрити. Пуна три века његове мошти зраче својом целебном силом, утрле су много суза и отклониле су много патњи онима који им са вером и љубављу прилажаху. Од онога дана када су нетљене и целокупне, мошти Св. Василија, из гроба извађене и у цркву Св. Ваведенја постављене, милиони поклоника долазе да му се поклоне, да душу своју и тело његовим светитељским духом освеже, да се крепки, весели и духовно нахраћени врате својим домовима. Безброј њих је пред чудотворним моштима свечевим нашло исцељење. Да ово нису приче, како би неко могао рећи, најбољи су сведоци они ланци, конопци и друге ствари са којима су душевно поремећени довођени у Острог да би се из њега враћали здрави и весели.

О овим и другим чудесима, у протекла три века, могле би се писати читаве књиге у којима би била описана чудеса о томе: како су неми проговорили, слепи прогледали, глухи прочули, болесни се излечили.

Ако све то не би било истина и поклоници сами не би били сведоци догађаја, онда се не би могло одговорити на питање зашто увек без престанка, сваке године долазе стотине хиљада нових поклоника, зашто овај свет поклоника, без обзира које вере и народности, бос пешачи неколико километара да би добио исцељење на свечевом кивоту, остављајући често пута најскупље ствари које има. Све се то догађало у претходна три века, и све се то преносило са претка на потомка.

Све се то догађа и данас у ово модерно безбожно време, у коме се настоји да се вера као нешто непотребно одбаци из срца и душе верника.

Пред Св. оцем Василијем и безбожници клецају, јер знају да нема шале са светим оцем, и често се питају: шта је то, шта се то и како догађа под острошким гредама? Шта се дешавало када су Турци хтели по сваку цену да спале Острог, а шта кад немачке гранате, упућене му, нису хтеле експлодирати? Одговор је кратак и јасан, кроз Свеца је говорио и говори Глас Божиј; кроз њега долази свемогућа сила Господња; њему даје Господ, а он свима који са вером, надом и љубављу приступају његовим моштима и усрдним молитвама моле му се.

Овај чудотворни знамен српског рода био је велики браник православља. Обилазећи народ Св. Василије убеђивао их је да је Православље сила која може сачувати наш народ од коначне пропасти. Према римокатолицима био је толерантан, али не према агентима уније. Међутим, касније расправе и повампирана идеја о унијаћењу допринели су ширењу лажне вести о томе да је Василије био присталица уније. Да он није присталица уније доказује целокупан његов живот и рад, а то касније доказује историја Српске цркве. Он је остао до смрти под влашћу пећких патријараха. Побуђивао је народ ка националној трезвености, упућивао их је на јединство црквено, молитву и пост. Св. Василије је био и остао: велики јерарх и учитељ, молитвеник, велики светитељ, БОЖЈИ угодник, ревнитељ и чувар свете православне вере.

Много је данас оних који војују против наше Цркве и који желе да рстргну јединство њено, а самим тим да доведу много народа у власт богоборца сатане. Не паднимо под навалом ових душегубника, чувајмо светосавље, не удаљавајмо се од свете Српске цркве, покоравајмо се нашем духовном архипастору који је чувар светосавског трона. Покоравајмо се као што је то чинио и такав велики Божиј угодник и светилник Св. Василије Острошки. Један светитељ Христов овако каже о црквеном јединству: „Сунце има много зракова, али је светлост једна; један је извор а многи рукавци. Одвој зрак од сунца, неће бити светлости; одсеци грану од дрвета - усахнуће; одвој рукавац од извора

и он ће пресахнути. Јединство не допушта, тако је и са Црквом“.

Ђаво не може да трпи и подноси хармонију и дисциплину, зато је и протеран са неба. Његово уточиште је хаос и крвопролиће и он подједнако жели да уништи државу и Цркву. Јер ако не постоји у држави закон онда је то џунгла, а не држава. Ако у Цркви нема верске дисциплине тј. чувања Божијег закона који је услов вечном животу тамо нема Божије благодати. Овај Божиј закон човеку су предали апостоли, а васељенски сабори

потврдили а и Христос је рекао да је проклет сваки који било шта дода или одузме.

Историја нас учи да кад год су се људи масовно одрицали од Бога и удаљавали се од Његове Речи, нису више били под Његовом заштитом. Одричући се од Бога, људи га морају заменити нечим, а управо из тих замена, које изгледају наивно, привлачно и забавно налази се заседа сатане који чека своју жртву. Зато нам Свето писмо и поручује: „А Дух изричито каже да ће у последња времена неки одступити од вере, обратиће пажњу на варљиве духове и демонске науке“ (1 Тим. 4,1). То исто и Господ Христос потврђује речима: „И појавиће се многи лажни пророци и завешће многе, и због многог безаконја охладнеће љубав многих“ (Мт. 24,11-12).

Не дозволимо да нам ближње одвлаче и отуђују од православне вере, не дозволимо да сатана купи то непроцењиво благо - човечију душу. Не дозволимо то богоборцима, покушајмо да одолимо ђавољим искушењима да би се нашли тамо где је вечна срећа и светлост у крилу Св. Саве, Василија и других Божијих светоносаца.

Сетимо се да је Господ прославио свог угодника Василија тиме што му је дао да и после смрти испуњава људима њихове молитве и дели оно што је најважније у животу сваког хришћанина - милостињу.

Милосрђе је драгоценост врлина, јер по речима премудрога цара: „Милостив човек чини добро души својој“ (ПремСол. 11,17). Сам Господ ценио је милосрђе јер говори: „Милости хоћу, а не жртве“ (Мт. 9,13). Сунце Оца Небеског обасјава и добре и зле, и кишу даје праведнима и неправеднима (сп. Мт. 5,45). Не будимо хуманисти овог света ради, већ милостиви ради оног непролазног, вечног и бољег. Љубимо браћу своју јер се сав закон баш извршује у љубави према ближњима. Трудимо се да одбацимо гордост, незахвалност, немилосрђе, не будимо егоисти. Колико је јасна заповест Божија о милосрђу, толико је оштра Његова претња немилосрднима како вели један апостол: „Судиће се без милости, оном који не чини милост“ (Јак. 2,13).

Тврдошки ви теже и Острошки подвижници, спасавај нас од беда видљивих и невидљивих. Запалила те је српска земља као вечну свећу пред престолом Бога живог, па нам сада осветли путеве и разгнај тугу. Молитвама и сузама загревао си хладну пештеру Острошку, па загреј Божијим духом и срца наша, да се спасемо и прославимо Бога Свевишњег и тебе свеца Божијег. Измири те си био завађене браће, измири и сада све завађене, збратими разбратене, овесели тужне, укроти самовољне и исцели болне. О Свети Василије Острошки! Поносу монаха, и истинског радовање световњака, вечна лучо вечитога сјаја, услиши чеда твоја духовна у Христу Исусу Господу нашем. Моли Христа Спаса да помиљује нас грешне и отвори нам рајске двери небеске Србије да би вечно могли прослављати Његово Свето и Божанско Име. Амин!

Слободан Тијанић, уч.

У разр. Богословије Св.

Три Јерарха у Србињу

САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ МИТРОПОЛИЈЕ ДАБРОБОСАНСКЕ

У овој јубиларној двехиљадитој години Хришћанства и доласка Сина Божјег, Господа Исуса Христа - Спаситеља свијета, на земљу многи покушавају, представљајући се као душебрижници, да нас збуне и одврате са правог и истинског пута. Српски православни народ је утврђен на путу Еванђеља, онако како га је учио Свети Сава и његова Црква кроз вијекове. Овим тешким, Еванђељским путем, путем милосрђа, љубави и праштања, посвједоченим мучеништвом и страдањем за вјеру и правду ишли су наши преци поносно и уздигнуте главе.

Да није лако бити православни Србин и живјети по заповјестима Светога Писма, освједочили смо се толико пута до сада. Ових дана међу нама појавили су се поново они који мисле да су Богом дани да спасавају српски род. Дају себи за право да самовољно и насилно упадају у наше домове узнемиравајући људе у настојању да и друге отрују својим секташким заблудама. Да њихове намјере нису часне показује нам и сам начин њиховог рада. Наиме, у ноћи са 25. на 26. март зашли су по нашем граду те по стубиштима и поштанским сандучићима растурили књижице са насловом: „Други Христов долазак - куда иде свијет“.

Подло, као што кукавица полаже своја јаја у туђе гнијездо, покушали су да нас преваре и збуне секташи Адвентисти, у народу звани Суботари. Као и обично што чине, нису навели аутора текста ни назив секте која је поменути књижицу издала, а све у жељи да и на тај начин збуне читаоца. Прештампавајући из књиге „Камо иде свијет“ Ханса Најнца у издању „Знаци времена“ - Загреб 1996. године, адвентисти су

се послужили православном терминологијом и ћириличним писмом да би се и тако приближили читаоцу.

Није чудо да се ово дешава управо у вријеме Васкршњег поста када се исповједамо и причешћујемо идући у сусрет највећем хришћан-

ском празнику - Васкрсу. Намјера је јасна: желе да нас одврате од Православног Христовог учења, покушавајући да нас збуне и заплаше износећи своја мудровања о Другом Христовом доласку. Наравно, овдје се ради о потпуно погрешном учењу које Православна Црква и вјера осуђују и стога вам се и обраћамо са жељом и намјером да вас упутимо и упозоримо на све опасности од секташког умовања и заблуда.

Провјерили смо у неколико општина Републике Српске у којима

су се баш у прву недјељу Часног поста десила бројна убиства којима су узроци лажна, односно секташка застрашивања. Жртве су махом младићи и дјевојке, средњошколци и студенти, који су због лажног вјеровања постали жртве секташа. Почели су читањем наизглед безазлене секташке штампе, какве су и ове брошуре, а завршили трагично.

Поменуте књижице нису збуниле само дјецу и омладину, већ и старије становнике нашега града који знају да је прва недјеља поста проглашена за Недјељу побједе Православља над лажним секташким учењима.

Дужност нам је била да реагујемо на иницијативу наших вјерника и свештеника и ширу јавност упозоримо да се овдје ради о смишљеном секташком нападу на вјернике, поготово на дјецу и омладину.

Зато вас и опомињемо да водите рачуна о себи и упућујете млађе нараштаје на опасност од секти и њиховог погубног утицаја, нарочито на младу дјетињу душу.

Позивамо све оне који су овакве секташке брошуре пронашли да их по ученицима ОШ Соколац упуте надлежним свештеницима или вјероучитељима.

Наша је обавеза пред Богом и родом да све вас браћо и сестре упозоримо на погубност овог секташког отрова, подсећајући вас на ријечи Господа Исуса Христа који каже:

„Чувајте се да вас ко не превари..." (Мт. 24,4), и „Чувајте се од лажних пророка, који долазе к вама у одијелу овчијем, а унутра су вуци грабљиви" (Мт. 7,15).

ПРОГРАМ ОДРЖАВАЊА ЈАВНЕ ТРИБИНЕ О СЕКТАМА

У Дабробосанској епархији одржана је трибина против секташа.

Трибина је одржана од 15. до 20. маја у следећим градовима:

Соколац,

Пале,

Српско Сарајево и

Србиње.

Предавања су држали:

о. др Љубомир Стојановић,

мр Зоран Милошевић,

о. др Максим (Васиљевић) и

ђакон Гојко Перовић.

Предавања су одржана по следећем распореду:

I дан

у Соколцу у 16 часова у кино сали,

у Палама у 19 часова у Дому културе;

II дан

у Српском Сарајеву у 15 часова у Универзитетској библиотеци,

у Србињу у 19.30 часова у амфи-театру Богословије.

зу са културом и духовношћу земље. Свака секта настоји да строго контролише свијет својих присталица, угушивши у њима способност за критично мишљење. Све што је религиозно у учењу бива снажно потиснуто служењем НЕ Богу, него интересима секте, који су у цјелини потчињени интересима вође.

ХРИШЋАНСКЕ СЕКТЕ

Свака хришћанска заједница која не потиче од Господа Исуса Христа, нема Апостолско прејемство и саборност, није права Црква. Без обзира на бројност чланова и материјално богатство, ове заједнице зовемо секте.

Суштина секте се састоји управо у њеној опозицији према цркви, порицању црквене вјере, црквене организације и црквене власти. Она негира традиционалну Цркву, цијело друштвено уређење и културу народа. Све се јављају са намјером

да поправе лоше стање у Цркви, да позову чланове на покајање од тешких гријехова у које су огрезли, да припреме људе за скори долазак Христов и Његово хиљадугодишње царство на земљи. Већину секти основао је наводно сам Христос, а настале су стотинама година после Христа. По њиховом учењу не треба указивати поштовање Крсту, Богородици и светитељима, али оснивачи секти уживају сваку почасти, тако да их изједначавају са Христом.

Својства секте су: порицање учења Цркве; порицање црквеног поретка; има свог оснивача (човјека); нема Апостолско прејемство; не признаје ауторитет црквених отаца.

Већина данашњих секти потиче са запада, а развиле су се у 19. и 20. вијеку. Најприсутније хришћанске секте код Срба су: Јеховини свједоци, Адвентисти и Назарени.

СЕКТЕ

Секта је мала група истомисљеника која се одвојила од неке друге религијске заједнице у самосталну религијску групу. Секта је непријатељски расположена према традиционалним религијским заједницама. За разлику од њих тражи снажно поковање својих сљедбеника. Ријеч секта потиче од латинског „сецтаре“ што значи одијелити. Ушавши у секту човјек бива изолован из друштва, породице, губи ве-

ЈАВНА ТРИБИНА О СЕКТАМА

Као што сте чули, тема нашег вечерашњег састанка јесу секте. Међутим, да би смо могли да разговарамо о сектама треба да будемо црквени и мислим да сви чинимо грешку у последњим годинама, када мало више дајемо значаја сектама, па се ту мало провуче и политика, називајући их опозиција...

Секте су једна велика опасност, али морамо им приступити као лекари било какве болести. Када се лекари саберу, на неки конгрес, када постављају једну дијагнозу у сали, они не мрзе болесника, они уочавају болест и одређују терапију. Дакле, дијагноза и терапија иду једна са другом. Ту нема ни фанатизма, ни острашћености, али лекар мора да буде стручњак, да процени, да открије болест и да лечи. Да бисмо ми то могли, морамо, најпре бити у Цркви. И ту Црква кроз векове показује, да је увек Црква решавала те проблеме, а не неко други. Тако да ја, кад ме често представљају да сам неки стручњак за секте, ја кажем: Ја сам теолог. А то подразумева да могу знати и ово. Дакле, нема стучњака за секте, него постоји православно богословље, које ми сведочимо и у коме се васпитавамо у радости Христовог васкрсења и сведочења покајања свима, тако да, ми када говоримо о нашој отпалој браћи у секте, ми говоримо о једној болести, и то опасној болести, болести коју треба лечити, болести која захтева много труда и напора, јер замислите да се лекари сада само баве осуђивањем болесника, зашто се није пазио, па онда да почну његову болест, не да схватају, него да исмевају и где би био крај... Зато, морамо се уозбиљити пред овим проблемом, и ту не-

ма ниједног државног закона, поготово не, у безбожним режимима, који би донели неки бољитак, нема те силе која би могла да заустави, осим силе љубави Божје. И ми најпре морамо бити правоверни и не понашати се као нека владајућа партија, на том духовном плану, па сад треба остале партије прогонити. Морамо се понашати као Црква и чули сте дефиницију о сектама која говори, управо, о некаквом иступању из религијске заједнице. Црква није религијска заједница, Црква је Црква, жива заједница, богочовечанска заједница. Христос није рекао ја сам основао религију, него Цркву, то морамо знати најприје, кад говоримо о православљу. Црква је једна, јер је Бог један. Ми чинимо грешку одмах на старту, када говоримо, све су вере исте, јер је Бог један. Ако је Бог један - онда је и вера једна.

Постоји једна права вера и остале измишљене вере. Ту нема компромиса, то није наша искључивост, него једна бескомпромисна неискључивост, којом ми не презиремо друге људе, других припадности и других религијских опредељења, али се понашамо као црква. То морамо знати; најпре да ступамо у тај контакт у ту живу заједницу са другим човеком, а не да га мрзимо што не мисли као ми. Морамо најпре разлучити да смо ми имали, педесет година, једну велику болест - марксистичко-лењинистичке секте - која није религијска, али у неку руку јесте, јер комунизам је заснован, управо на тим ставовима, некаквог царства умишљеног, некаквог раја на земљи, само на један материјалистички начин. Дакле, морамо то схватити да је ту реч о једној секти, да бисмо могли да црквено наступимо једни према другима. Да видимо, да кад год се покушавало решавати нешто ван Јеванђеља и без Христа, и без Јеванђеља, увек је се одсецало од Цркве. Дакле, први ко-

рак иступања из Цркве, јесте био ступање у ту партију, јер секте и партије су често једно те исто. Погледајмо понашање појединих секташких вођа и активиста, и партијских вођа и активиста. Несигурност, фанатизам, неутврђеност... зато морамо изграђивати црквену свест. Не само да осуђујемо, неко нам шаље нешто однекуд, него како ми доживљавамо своју Цркву. Колико смо ми црквени. И онда заиста, неће моћи нико да нас превари, да нас провери, да нас заведе. Погледајте наше старе, како је јака њихова вера била. Они нису ни под тачком разно, размишљали о томе да може неко његов да оде ван Цркве. Пролазили су и долазили мисионари, они су се одупрли и одупирали, али ми смо пустили, ми смо се суочили са животним проблемима и зато је потребно да бисмо могли те проблеме да решимо и решавамо, а то није нимало лако, ни једноставно, да заиста се *црквено пробудимо*. Да, пробудимо у себи верност црквену, јер сада у овом нашем времену, нас заводе две крајности; прва крајност је равнодушност према свему у овом стилу: све су вере исте. Није тако, Бог је један и једна је вера и једна је Црква. То не значи да треба оне друге прогонити и мрзити. Дакле, морамо се ослободити те равнодушности, али не смео да паднемо у фанатизам, јер фанатизам је, како кажу неки људи, избегавање подвига, а ми врло често падамо у фанатизам, искључивост, професионализам, у лажни фанатизам, измишљених победа итд...

Није наш циљ да сада наговоримо, надмудримо некога. Свака реч може се супротставити другој речи, али ни једна реч не може се мерити са животом. И зато су у првим вековима хришћани имали један једини рецепт - рецепт *како победити јерес?*

... А то је била опомена на крају и на почетку сваког богослужења,

која је гласила: Научимо се да хришћански живимо, да хришћански мислимо, да хришћански поступамо!

То је био одговор кроз векове. И због тога је хришћански исток, управо, успео да у оним временима када се појављивао силни јерес, да победи те јереси, а хришћански запад није то успео јер је сав пао и отпао ван Цркве створивши папску цркву. Отуда на западу секте. Папа се први одвојио од црквене пуноће. Лутер је устао против папе, па противећи се папи одрекао се и Христа, и онда је у суноврат ишао даље и даље.

Ми треба да схватимо да је потребно да пробудимо тај успавани запад. Како? Тако што смо љепши, богатији, јединственији од њих. То су фразе. Када ми будемо православни како треба. Када се ослободимо идола и лидера, е, онда можемо бити оно што је Свети Сава рекао:

Исток на Западу и Запад на Истоку

И онда се нећемо плашити да ли ће нам доћи са запада нека увезена секта. Неће имати шта да тражи! Када знају да смо обесправослављени, изгубили духовност, одрекли се вере, завели се партизмима... Како онда да не будемо лак плен?... Е, зато је потребно да ми сада као православни хришћани трезвено размишљамо о себи, о својој вери. Не да наша вера буде показана само када смо у невољи, а како каже наш народ: Без невоље нема богомоље! Па се онда Богу молимо, само онда кад нам је тешко. Богу се треба молити увек. Молитва није неко изоловано стање, клечање сатино, него једна стална будност у добродетељи. Када тако отворимо себе, па онда једва дочекамо да се појави нека секта, него да знамо да ми верујемо у *Свету Тројицу - Бога, Оца, Сина и Светог Духа*. Па када нам дође један јехо-

виста или адвентиста, а ми га питамо: Како ти верујеш? А он почне своје небулозе... Да је Дух Свети - Сила Божја, а Христос неки анђео. Ми кажемо: Ти ниси хришћанин! Крадеш име хришћанско!

Вођа адвентиста, један, каже треба славити суботу. Ми га питамо: Кад је Христос васкрсао? Јел треба славити Васкрсење Христово, или славити нешто што је мање важно од Васкрсења? Онда их ми питамо: Да ли је Христос Бог? ... Син Божји?...

Онда он каже: Зашто ви целивате иконе, када је Бог рекао: Не прави себи идола, нити каквога кипа! Ми кажемо: Да! Али Бог је исто рекао, у контексту Старог завета, да се у ковчегу Соломоновом, у Соломоновом храму начине ликови анђела. А зашто нису начињени ликови људи? Јер од Христа, сва богојављања, све је сликано у лику анђела, није било светих људи. Тек кроз

Христа су истрајавајући праведници, просијали као свети, и тек послије Христовог оваплоћења можемо да сликамо и човјека као светог, а анђели су били представљени. Зато и имамо Богојављење, ону чувену икону Свете Тројице - где се приказују три анђела - дакле, сам је Бог благословио иконе још у Старом завету, кроз сликање анђела. Он је благословио, дакле, он и није сам себе демантовао, него је забрањивао идоле. Да ли је теби идол то што имаш слику свога дјетета и своје мајке? Није! Али слика неког политичара, неког фудбалера, неког пјевача и те како може да буде идол. Млади пјевају: Дејо, ти си Бог! или Бодироги да је Бог! ... То није безазлено, те рекламе нас трују. Има једна опасна реклама. Рекламирају ципеле и девојка обула ципеле и стаје на главу младићу и кажу: Обувена да убије! То једна велика телевизија приказује, али добро... Ето, то је пад и пропаст, а икона је светиња.

А онда кажемо: Зашто ми слави-мо светитеље? Господо, нису светитељи неки полу-богови, ни унапријед безгрешни људи, него свети људи, који су Бога славили, које је Бог прославио, и кроз светитеље ми видимо љубав Божју, и видимо да је могуће живети у вери. Ви који немате светитеље - немате ни Цркву. Ви сте бесплодна њива! Шта се ради са оном воћком која не доноси род? Како се она зове? Каква је онда та религијска заједница која нема светитеља? Зар то није неправедно? Зар ту нема једна дистанца, Бог је све. Ови су сви остали грешни.

Наша заједница црквена подра-зумева просвећење, однос... зато ми крштени смо просвећени и признајемо светитељство, због тога свештеник када причешћује, пре почетка причешћа каже - Светиње светима. Ко су ти свети? Па, ви који се причешћујете. И данас можемо

да будемо светитељи! Али, да ли хоћемо, да ли свето и хришћански живимо? Дакле, хришћански живот је један подвиг просвећења и светитељства. Е, па видиш, драги мој господине, та твоја прича је празна, та твоја кутија је затворена. Ти Бога уцењујеш Библијом! Ти Божји закон не доживљаваш како треба! Јер Бог закон даје и заповести нам даје, да би нашу слободу отворио, покрећу, не да би је спутавао, као што раде овоземаљски диктатори. који прописују законе, да би одовили поданике од себе и спроводили своју диктатуру, и проглашавали неистомисљенике за издајнике.

Бог ни једнога грешника не проклиње, него га позива на покајање. Ми сами себе проклињемо. А та господа из тих секти, управо говори језиком партизма, језиком диктатора. Он Бога представљају као суровост, сурову личност, јер нису осјетили његову љубав. Они не разумеју, како је то могуће да Бог постане човјек, да би спасао човјека. То је проблем свих безбожника и свих лажних вјерника. Како то Христос да постане човјека, а ми знамо да је то ради нас и ради нашег спасења и зато славећи Божић, славећи Васкрс, ми славио тајну Бога у телу, и осећамо радост човјека. Наша вера у живот вечни није вера у васкрсење само душе, него вера у васкрсење човека... Е, ту је оно што је најбитније!

Они своју причу свде на духовност која негира материјално... на идеализам. Они су идеалисти. *Хришћанство је Богочовјечански реализам.* У нашој вјери, у Цркви, ми вјерујемо у васкрсење човјека, силом Христовога васкрсења. Дакле, када славио Васкрс, ми то не прослављамо као неку комеморацију, меморијалну, него прослављамо литургијски. То живо литургијско памћење, које ми верујемо у Христово васкрсење и наше васкрсење. И ту нема места нестрпљиво-

сти, јер ми који служимо Литургију и причешћујемо се на Литургији, имамо радост долазеће стварности, непомућени, и увек смо будни. Они немају литургију. Они се састају, састанче, читају Библију, Бога уцењују Библијом, и онда у доколици рачунају, кад ће то доћи Христос други пут?

Зашто то од нас нико није урадио?

Зато што верујемо Христовим речима: „Бдите и молите се! ... Јер не знате дана и часа у који ће доћи Син човечији“.

То није сакривео од нас да би нас Бог уценио, понизио. Него нам је дато као тајна, да бисмо напредовали у вери, да би били будни у животу, да би били трезвени. Зато, ми православни, никад на овом свету нисмо претили. Али морамо бити много мудрији. Православни народи су олако падали у замке, којеквих секташких групација, које су се под неким политичким играма, а у име неке заштите од секти, покушавале понудити као помоћ. Нема нама помоћи осим Христа и Јеван-

ђеља. И не треба да тражимо да нико никоме ништа забрањује, јер Бог силом своје љубави и силом свога свемогућства све може, и без нас, али неће без нас, него хоће са нама. Поштује нашу слободу коју нам је Он дао и то ми морамо поштовати једни код других и управо понашати се у тој ствари хришћански. Пробудити у човјеку оно *богочовјечанско, богочовјечанство*, да он осјети радост живота, јер савремени човјек има много понуда и многи га заводе. Много је празних прича данас, о некаквом јединству, једнакости и правди. Ми као Црква осјећамо радост заједништва гдје нисмо једнаки. Сви смо различити. Немамо сви исту висину, исту боју косе, исту боју очију, па зар треба сада да идемо ка томе, ка неком уједначавању. Управо, суштина заједнице јесте у различитости, али остали принцип је осјетити и немоћи слабијих. Е онда ћемо моћи да се суочимо са тим проблемом на један црквени начин. Јер нас неће нико збунити и прогласити нас идолопоклоницима, уплаштити нас, ето да, крај света је близу, плашите се!

Ми хришћани сведочимо ново небо, и нову земљу и новог човека, а не уништење, не и горење, не пропаст, јер то сведоче они који говоре о антихристу.

И заиста, ако прелистамо секташку литературу, која на жалост, некад у нашем анти-наступу, који се поистовећује на један други начин; све се своди на неко пропагирање Анти-Христа. На неки страх од пропасти, од уништења. И онда то код равнодушних људи изазива саблазан, и они се повлаче из духовног живота у некакве своје материјалистичке и остале фразе и амбијенте.

Зато морамо ми ослободити себе од те несигурности. Морамо схватити, шта је суштина живота, зашто живимо, ко нам је дао живот, шта је то живот. Је ли то нешто од колевке па до гроба? Шта после гроба?

Ми који славимо Васкрс и Спасовдан и Божић, верујемо у вечни живот и онда видимо да свједоци нама објашњавају суштину живота, када кажу, да се човјек три пута рађа. Први пут, од родитеља. То је биолошко рођење, за просто-битије. Други пут, кроз крштење, за добро-битије. И трећи пут, кроз васкрсење, за вечно-добро-битије.

Страх од пропасти, страх од уништења. И управос ве те секташке групације користе те елементе и те аргументе, кризе, катастрофе и свега осталог. Али кризе и катастрофе су биле истина у Јеванђељу, Христос их је назначио, али ми хришћани морамо да знамо, да овај период од ових 20 векова хришћанскога живота је познат као последња времена. Дакле, у тој хришћанској димензији и у апостолско вријеме увијек су се хришћани растајали са поздравом: Господ долази! Дођи Господе!

Дакле, то ишчекивање, то бденије, то стално сретање са Христовим причешћем у Литургији је нешто сасвим друго у односу на празнине које носи секта. Али ми можемо само да се против њих боримо. Ми морамо да будемо опредељени вером. Опредељење је изнад противљења и не можемо бити стручњаци за нешто, док не будемо истински опредељени у нечему, и не схватимо суштину живота у Христу. Да то није само да је будем срећан у овом животу, да ми иде све од руке и да ми буде савест мирна, него да дубље осетимо радост, јер поражавајуће је чути негдје у неким срединама, како они тамо суботари причају о другом доласку, о крају света, каже причају глупости... Ми имамо поражавајућу чињеницу.

- Стани, коме то вјерујемо? Ми који се причешћујемо и који се зовемо православни. Како ми да изградимо своју веру у вечни живот? Није нама сада дат некакав налог да побегнемо из овог суровог живота,

што пре него да осмислимо да овај живот буде лепши, јер Христос управо и каже, дошао сам да имају живот, да га имају у изобиљу, и овде и сада. Погрешна је претпоставка, коју неки заступају, врло злонамерно, ругајући се хришћанима, а неки наивни људи без расуђивања кажу: Па ето овдје се треба мучити, да би се тамо уживало. То је дубоко нехришћански став. Овдје се треба подвизавати и стално се треба под-

визавати и хришћански живјети, и преовладавати и муке и напоре, и савлађивати себе у тим мукама и напорима, и желети Христа. Радост у Христу није одложена за нека будућа времена. Ако је немамо овдје и сада, нећемо је никада ни имати, а то је све битно да бисмо могли да се суочимо са секташким навалама. Кад кажем секте, ја овде подразумевам много шире од јеховиста и адвентиста, много тога има у нашим савременим партијама. То је оно секташко, одсечено, одвојено од целине, одвојено од Христа. Све што је одвојено од Христа је секта. Ово, наравно, не кажем сада у не-

ком хушачком напору да некога против некога подигнем, или покренем, него да трезвено размишљамо, да Христа присвајамо, да Христа који нам се даје усвојимо, да би могли да хришћански живимо. И онда имамо одговор на сва питања, онда се не бојимо неке будућности која је пред нама, него носимо у себи радост будућег живота, и онда нема обезличавања у свему томе. Нема некога страха од уништења. Па, није Бог створио овај свет да би га уништио, како кажу неки секташи. Није Бог диктатор, који неке људе, који су неистомисљеници његови, поништава и вређа. Бог је сишао на земљу, узео крст и васкрсењем победио смрт и даровао нам живот вечни, па шта још више човек хоће.

Апостол Павле, који је имао то искушење, тих лажних учитеља, пита све лажне учитеље: Може ли неко од вас претрпети распеће? А Христос пита све нас: Можете ли пити чашу коју ја пијем и крстити се крштењем којим се ја крстим? И када добије одговор, можемо, од апостола Јакова и Јована, он каже: Пићете чашу коју ја пијем и крстићете се крштењем којим се ја крстим, али да ли ћете сједети са десне стране и леве стране оцу моме, то је у Бога Оца мога. Све то нам указује да је Христос глава Цркве, и да нема других оснивача. Могу људи да се зову како хоће, могу и Расел, Вилем Милер, и Хелена Вајт, и Марко, и Лењин и сви и имати, оснивати и имати идолопоклонику милион, али они нису спаситељи света. Они су упропаститељи света. Они могу тренутно да заталасају масе, да покрену, али не могу да уведу у живот. Они могу да дигну револуције, али не могу да уведу у Литургију. Зато наш једини одговор на све те реформације и револуције је Литургија, као благословено царство Оца небеског, и благословено царство Оца и Сина и Светога Духа.

Е, када тако наступимо, када осјетимо радост када чујемо црквено звоно, када у цркву одемо на Литургију и осетимо радост, да је ту Литургија у радости вере, да се ту причешћујемо, да ту осјећамо и доживљавамо спасење, да не идем ја ту само ради пролазне среће, од данас до сутра, него ради вечног живота. Онда видим другог човека као мога брата и вечног сабрата. Онда се не плашим ни онога који није у цркви, јер се не понашам као нека партија, то јест секта, која сваке четири године изађе на неке изборе и тражи гласача, да заведе, да превари. То је оно што Христос у десетој глави Раног Јеванђеља говори о грабљивим вуцима, који улазе у тор да заведу. И онда видим да нико није дао одговор осим Христос у Цркви, на сва људска питања. И заправо када мало боље читамо и посматрамо акције тих секти, ми видимо да они сами признају своју моћ.

Пре пар година, када су делили хуманитарну помоћ, неке шведске хуманитарне организације, они су тада написали један летак у коме стоји: Која вера спасава? и питање: Која црква спасава? - Каже: вјернији него Христос! А Христос је црква. Они су тиме указали на Цркву. Својим недореченим одговором, показала је њихова адвентистичка, или која друга група је недовољна. Они су признали да њихова група није спасоносна. Указујући на Христа, они су указали на Цркву. И само да су ишли даље, дошли би до Цркве и видели би, да је у Цркви спасење. А то обавезује нас, не треба да будемо онако тријумфално победнички набусити и да сада пркосимо свету. Него то што смо ми православни, то је дар Божји. Божји, који морамо сачувати. Ми морамо своју браћу опоменути, јер у овим временима разних недостатака човек је лак плен и врло јефтин и заводи се ради неког добитка. И ту ми треба да про-

будимо своју хришћанску светост и савест. Да помогнемо једни другима у сваком погледу. Да се на Литургији осећамо као браћа, да видимо један у другоме брата који треба помоћ, а не неку безличну индивидуу за кога ме баш брига. Е то морамо да победимо.

Јер, нажалост, они се скупе и причају празне приче, премда нема код њих ни богословља ни теологије, ни молитве, али помажу из разлога да би завели.

Шта ми чинимо?

Дајте поправимо се ми. Будимо Православни. Онда ћемо заиста, да се састајемо, да разговарамо о суштинским животним проблемима. Почнимо да размишљамо о својој вери. Добро је што је уведена веронаука код нас, тако да сада деца уче своје родитеље, да иду даље од традиционалног, од самог слављења Крсне славе.

Постоји прича о једном детету: Оно је учило веронауку, а отац, заведен коминтерновском сектом пи-

та: Је ли те поп учио да смо ја и ти исто. Је ли ти рекао да су отац и син исти, алудирајући на тајну Свете Тројице. А дете каже: Јесте тата, али ти си постао отац, онда када сам ја постао твој син. Док ниси мене имао, ни ти ниси био отац.

Погледајте мудрост детета. Ја сам управо оптимиста због тих бистрих главица, те деце која осећају своју веру. То је нешто што се не може продати, што се не може купити. То је нешто што се има или нема. Е зато, када размишљамо на ову тему, када се суочавамо са овим проблемима - хвала је Богу - да код вас нема много тих проблема, као што их има у Београду и широм Србије. Апелујем да пре било које приче, о неким тамо, непознатим људима који нису добри, и који ово и оно чине... дајте да ми научимо о својој вери.

Читајте Свето Писмо.

Читајте житија светих.

Идите у храм, на Литургију.

Чините добра дела, и тако ћете осечи лош сваки повод од себе, да се одовјите од цркве, јер сви ми секташимо ако не идемо у цркву, редовно. Сви ми секташимо, ако се не причешћујемо! Ако се не исповедамо! Ако не опраштамо једни другима!

Дакле, будимо црквени, да бисмо могли да се суочимо са оним великим проблемима, али ја се надам и верујем да ћете ви успети у томе, заједно са вашим свештеницима, са Митрополитом и да ћете заиста остати своји на своме, јер гарант и знак нашег опстанка јесте наше остајање у правоверју, јесте наша вера у вечни живот, наше поштовање светих Божјих угодника, наша богослужбена активност, и нека би Бог дао да заиста тако буде. Хвала вам на пажњи!

Проф. др Љубомир

Стијановић,

Духовна академија

Србиње

СА ИЗЛОЖБЕ ИКОНА У ВИШЕГРАДУ

Познато вам је да је Бог у Старом завету наредио човеку да: Не прави себи идола нити каква лика да му се не клања нити му служи.

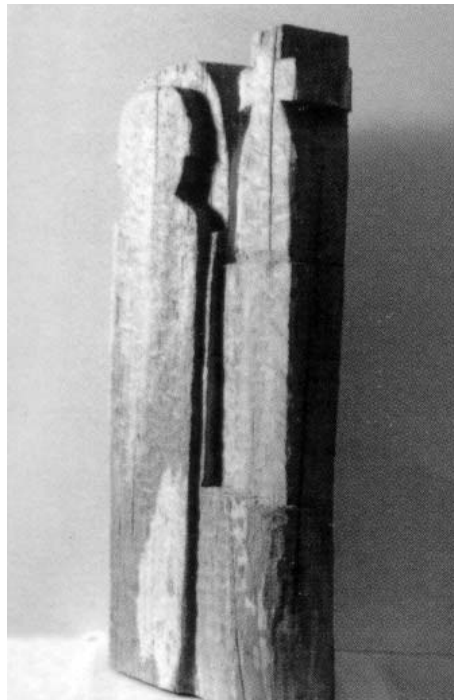
Али Нови завет је нешто ново, није више симболика него стварност. Лик Сина са Неба показа се сличан посињеном човеку који живи на земљи. Тај догађај оваплоћења Бога - рађање Бога у тијелу је прекретница и прелазак у Нови завет то јест у нови начин општења Бога са човеком. Христос рече: Ја сам с вама до свршетка века. Који Христос? Ево Његовог лика!

До Његовог оваплоћења Христос се сликао као Јагње (које иде на заклање) или као Риба (која не отвара уста своја). Пошто је Христос постао човек као реалност онда је довољно насликати га онаквог какав се могао видети земаљским очима. Својим оваплоћењем - рођењем Христос је открио невидљивог Бога у лику човека. Овим постаје јасан догмат да је у једном лику (личности) две природе Христове: Божанска и Човечанска. Није могуће насликати Божанску природу Господа Исуса Христа јер је она у Духу Светоме а Дух Свети нема материју. Сасвим је довољно за наше земаљске очи насликати лик онога који за себе каже: Ја сам пут, истина и живот!

О, да знате колико је крви људске проливено и жучних расправа вођено кроз 8 векова да се одбрани икона Христова. Печат одбране православне иконе дали су свети оци 7. Васељенског сабора, њих 367 у Никеји 787. године. Донешена је проста, разумна и јасна одлука: Ко поштује икону не клања се материји од чега је сачињена него се клања Творцу материје, а то је сам Бог на небесима! И тако, када је извојевала победу икона - лик Христов, а то значи и сам Христос онда није било спора да ли је допуштено или не сликати Богородицу, апостоле, светитеље, анђеле.

Икона јесте уметничко дело али је много, много више од тога. Икона је одраз и израз вере човекове у Бога, она је блавест за очи и Јеванђеље преточено у слику. Као што је Свето писмо реч Божја за уши тако је и икона реч Божја за око. Икона јекњига за

учене и неуче. Зато би прва сликоница за децу требало да буде икона Блавесте где се јавља радосна вест о рођењу Бога у тијелу. Затим икона Божића где мајка дете полаже у јасле овчије, затим икона Срећења где престарели Симеон прима на руке дете од 8 дана и пророкује: Овај лежи да многе обори... Затим икона БОгојављења и сусрета Св. Јована са оним за кога каже: Нисма Му достојан ремење на обући одвезати..., икона чуда Христовог у Кани Галилејској где вода постаје вино, те икона кад слепи од

рођења прогледа, хроми устаје те ходи, жена оздрави кад се дотаче скута хаљина Христових, када уста Лазар из четвородневне смрти, тајна вечера на којој Христос наговести страдање и смрт а установи свето причешће, икона распеће, полагања у гроб Никодимов (плаштаница) затим Бели анђео весник да је Христос победио смрт, жене мироносице, одлазак Христов на Небо, силазак Духа Светог на апостоле у виду огњених је-

зика, икона Христа Пандократора - Сведржитеља, Спаситеља, Судије...

И тако било коју икону ако дамо детету да погледа запитаће нас небројено пута, па како ово а зашто оно, а све то стоји у Јеванђељу Христовом.

Икона због своје светости има почасно поклоњење или како сам свети Сава рече: Ми иконе поштујемо зато их с љубављу цељавамо.

Недокучиви Бог, савршени Универзум, нашем уму није открио све тајне јер нам нису неопходне за спасење. Све иконе су универзалне јер су пресликане са пралика, само једна икона а то је Свете Тројице насликана је у виду симбола а то су три анђела који чине један вечни круг. То је икона која није завршена и представља јављање Свете Тројице а не саму суштину Тројичног Бога. Најлепши лик који срећемо на иконама јесте Богомајка са малим Христом. Та икона смекша и најокрутније срце човеково.

Треба напоменути да је икона „права“ само она која је пресликана. Не фотоапаратом него руком уметника. Ко најверодостојније преслика он је прави иконописац јер икона не допушта машту него стварност и непромењену реалност. Зато летећи балвани по иконама нашег Милића од Мачве, парају њену оригиналност и лика и с лика, па се може поставити питање да ли је то икона од искона и да ли је то слика са пра лика.

Уметници воле машту зато је данас најмање уметника који се баве иконописањем. На срећу стање се из дана у дан поправља што говори да све више увиђамо да је једино Господ уметник а да смо сви ми остали његови преписивачи. Онај уметник који се латио иконе осетио је да иконопишући прославља Бога, а онај уметник који осликава творевину Божију, портрете или мртву природу, он радећи жели да прослави себе. И из овога произилази да је икона одраз и израз вере човека односно уметника.

Да је икона стара колико и хришћанство имамо материјалних доказа а један од њих је баш лик Христов који је нађен у гробу после Васкрсења. Шта се десило? На убрису, пешкиру, платну које је стајало на лицу Хри-

стовом док је лежао у гробу осликан је на чудесан начин лик Христов. Он се и данас чува и зове се нерукотворени лик Господа Исуса Христа, јер није руком начињен. То нам је Христос оставио, нама неверним Томама, за уверу да је Христос био у гробу мртав и устао из мртвих - Васкрсао! Први хришћани сакупљали су се у катакомбама и ту су већ исписивали, иконописали, ликове Христа и Богородице. Касније у хришћанству Православног истока није се могло замислити градња светог храма без фресака то јест икона по зиду. Храм без икона личи на свештеника који служи без одјејанија.

Тако у Православљу икона има не само литургијски него и догматски карактер, јер је икона видљиво Јеванђеље.

Зато онај који иконопише он зна не само потребу да комбинује боје него упоредо с тим он мора своју душу свакодневно сједињавати са ликом којег изображава, да се моли личности коју иконопише да му помогне Духом Светим, да би препис био веран оригиналу. Иконописци морају бити дубоко верујући и покајничким животом живећи људи пуни Духа и истине, јер се чешће гледају лицем у лице са Богом, Богородицом, или неким од светих.

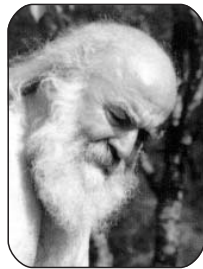
Познато је да су многе иконе чудотворне јер се у њима налази благодат Духа Светог. Тако имамо иконе које исцељују као Богомајка Чајничка или Хилендарска Тројеручица. Постоје иконе које плачу изливајући небеске сузе или мироточиво уље.

Зато, поштована господо, ова изложба није обична јер су у питању ликови бесмртника који нас а не ми њих гледамо. Данас је овај простор претворен у храм где треба да се прослави Бог.

Радујмо се васкрсом Христу, а поклонимо се данашњем угоднику Св. Ђорђу. Заблагодаримо сестрама Мирјани и Катици што су ову путујућу капелу доселиле данас у Вишеград. Рецимо хвала Бранку и онима који га подржаше у духу и материјално што је на најпримернији и богоугоднији начин и овде споменут јубилеј 2000 година Хришћанства.

Христос воскрес а свети Ђорђе да нам буде у помоћи. Амин.

*Протојереј Рајко
Цвјејковић*

детинства имам врло лепе успомене што се тиче православног Бадњег дана и Божића. Тако да су ме и те успомене, поред осталих, у црним данима тешиле и помагале ми да не губим наду у будућност и отпратиле све до данашњег дана.

А како си нас дочекао, како си нас одвео у цркву (ваш свештеник је заиста лепо говорио, молим те поздрави га у моје име, још увек чувам обсиљак који сам од њега добио), на гробље, у манастир, чинило ми се да си ти веран човек па ти Божић много значи. А чини се да не само појединцу него целом народу би користило да се прикључе духу који ваша Црква гаји.

Јевреји вековима чак ни државу нису имали. Али дух који су „свети предмети“ (ковчег, тора и света традиција) заступали, омогућио им је да сачувају идентитет.

Нећу да се правим паметан али пошто релативно дуго живим имао сам могућност да стекнем нека искуства. Како сваки појединац има своју судбину, има је и сваки народ. У последњој деценији двадесетог века на нашем небу се некако скупило исувише тамних облака. То не може да траје до бескрајности, али да би се то небо разведрило требаће вам што више таквих људи као што си ти, који се боре и жртвују за дух који има да сачува народ од распада. Ја навијам за вас.

У нади да ћете скоро видети и ведрије дане кажем ти:

Христос се роди!

срдечно Ђула

П.С. Поздрави госпођу. Сећам се пријатне атмосфере тренутака које сам могао у њеном присуству да проведем.

ДОБИ НАМ ОПЕТ ЧИКА ЂУЛА

Како је мало потребно пажње да би задобили благонаклоност великих људи. Ми тога често нисмо свесни да сваки наш поглед, осмех, пружена чаша воде од срца за некога значи много. Из писма којег је упутио нашем уметнику Бранку Никитовићу уметник и вајар Ђула Хадик из Мађарске видимо благодарност и саосећајност човека који нема неких посебних додирних тачака са Србима осим што је једно време живео у Србији и научио наш језик и писмо.

На срећу и част Вишеграда и РС већ шест година Уметничко братство манастира Добрун одржава уметничку колонију. Она траје седмицу пред славу манастира Велику Госпојину да би на дан славе сви из братства били у манастиру и заблагодарили Пресветој Богородици на успешном раду и духовној радости коју доживе за тих неколико дана. Захваљујући предивној души Бранка Никитовића и разумевању власти нашег града братство оправдава своје постојање не рачунајући на уметничку вредност радова која се сваке године све више и више множе. Иако се саберу са свих страна па и из далеких земаља то братство личи на једну кошницу пчела са неуморном матицом Бранком Никитовићем. Прекрасно је осетити тај дух братства којег ретко ко има. Колонија почиње обавезно молитвом за „свако добро дело“ у храму на Мегдану. Посебан је доживљај са олтара погледати на смирене уметничке душе и главе како сваки на свој начин а делују као целина приступају молитви из које ће изаћи инспирација, смиреност и братољубље сваког појединца.

Ове године на крају молитве добили су по стручак зеленог мирисног босиока, а један ето стиже до Мађарске и сачува се до нашег Божића.

Због лепоте и искрености старца (по вери католик) Ђуле Хадика доносимо у целости његово писмо из којег читаоц нека узме оно што му души прија.

*Протојереј Рајко
Цвјејковић*

ПЕТАР ЈОВИЋ

Животни пут српског ратног добровољца у Првом свјетском рату Петра Јовића, из босанског села Врбице карј Ливна, јесте једна типична прича и занимљива илустрација збивања на великим фронтовима у Галицији, Добруци и код Солуна, који су се преламали кроз добровољачки покрет српског народа за ослобођење од Аустроугарске монархије.

Петар Јовић је једини преживјели добровољац од 43.000 колико их је прошло кроз Балканске и Први свјетски рат и почасни је председник Удружења ратних добровољаца, њихових потомака и поштовалаца у Београду. Тај добровољац је жива легенда. Живи у Дому пензионера „Бежанијска коса“ у Београду и још је чио и бодар, и физички и духовно.

Рођен је у босанском селу Врбица, 30 км од Ливна, 27. октобра 1894. год. Његов отац, неписмени и отресити сељак Раде Јовић, имао је пет синова па је одлучио да једног да на школе, али није одредио који ће то бити. Петар је молио оца да он то буде.

Када је једног уторка, ујутро 1904. г. отац Раде кренуо оседланим коњем у Ливно, удаљено од Врбице дан хода, Петар је самоиницијативно оставио волове на пашњаку и мало поиздалека пратио оца. Отац друмом, Петар шумом. Када га је отац спазио, почео је да га грди и заповеда му да се врати воловима и кући. Петар се дао у плач и стао молити оца да га поведе у Ливно и упише у школу. Религиозни отац Раде закључи да је то судбина. Петар бележи у свом „Дневнику“ који је написао 1965. године:

„Наједном је зауставио коња и позвао ме да му приђем. Послушао сам га и пришао, а он ме узе и баци на коња. Рече ми: „Боже и Света Богородице, будите му у помоћи“.

Цијелог пута Петар је сједио на коњу, а Раде ишао пјешке. Предвече су стигли у Ливно. Сјутрадан је Петар постао ђак првак у 10-тој години живота.

Када је Петар завршио четири разреда основне школе у Ливну, отац Раде га је одвео крајем августа 1908. г. у Сарајево и уписао у гимназију. Петар је забележио у свом „Дневнику“:

„Требало је прећи преко 100 км од Врбице до железничке станице у Бугојну. То је био тежак и напоран пут, кога ћу се до гроба сјећати. Наиме, кренули смо на пут са једним оседланим коњем. Отац је рачунао да ја јашем, а да он пјешачи, и тек каткад да ја идем пјешице - да протегнем ноге, а он да се јашући одмори.

Десио се нешто неочекивано. Оца нажуљале нове ципеле. И тек што смо одмакли од Ливна, он застао па ни корака напријед. То је разлог да сам ја цео пут од 70 км. пјешачио... У Бугојну отац је оставио коња у једно хану и продужили смо пут возом до Сарајева“.

У Сарајеву се Петар Јовић уписао у гимназију. Ту се први пут срео са Гаврилом Принципом, који је из села Обљаја код Босанског Грахова доспио у Сарајево на сличан начин као и он из Врбице. Два сељачића, један од Ливна а други из Грахова, у далеком и непознатом туђем свијету приближили су се један другом. У Сарајеву су ишли у исту школу и у исти разред. Тада нико није могао претпоставити да ће Гаврило Принцип ући у све читанке историје, нити да ће Петар Јовић доживјети 107 година. Дечачки дани у гимназији у Сарајеву притицали су скромно и весело. У свом „Дневнику“, Петар детаљно

пише о својим школским друговима Богдану Билбији, Драгољубу Адамовићу, Кости Вуковићу и Гаврилу Принципу.

Принцип је искључен из 6. разреда гимназије због везе са једном ђачком организацијом против Аустроугарске. Петар Јовић је завршио средњу шумарску школу у прољеће 1914. године и запослио се као шумар у Гацку.

Од Гацка до Одесе

Чим се заратило, аустроугарске власти ухапсиле су и Петра Јовића и то у Зеници, а затим га пребациле у Мостар, па преко Добоја у Арад.

Јовић је у свом необјављеном „Дневнику“ једноставно и јасно описао мученички живот интернираца у Араду:

„Дође зима. Услед све мање бриге о хигијени и исхрани појави се трбушни тифус, а нарочито међу сељацима, који су лежали на земљи без покривача и простирача, а што је најгоре - безикакве љекарске помоћи. Болест је узела толико маха да је у фебруару 1915. године, једног јутра освануло 90 мртвих, које смо морали сахрањивати у заједничку гробницу“.

Јовић је преживео арадски логор. Мобилисан је у аустроугарску војску и 1917. године упућен на руско фронт у Галицији. Чим му се пружила прилика побјегао је Русима, као и десетине хиљада других Срба, који су били у аустроугарској војсци. Он се предао једном руском кувару, код Сокола у Галицији, на извору где је кувар прао суђе. У руској команди на саслушању питали су га да ли познаје Гаврила Принципа, који је извршио атентат на Фердинанда.

Кад су руски официри сазнали да је Јовић био школски друг Гаврила почели су се са поштовањем односити према њему.

Петар је из заробљеничког логора у Дарници код Кијева отишао у сабирни добровољачки центар у Одесу. При формирању 1. српске добровољачке дивизије априла 1917. године, међу првим је стао у њене редове. На фронту у Добруци унапријеђен је у чин потпоручника.

Послије једне битке код Кокарце у Добручи, у којој су погинула 24 официра и 256 војника, а рањено 93 официра и 3.250 војника, Петар се срео са својим братом Радом, такође добровољцем, који је, по причању његових другова увијек неустрашиво ишао напријед. Петар га је савјетовао да буде опрезан, да не срља, рекавши му: „Иди мудро, не погину лудо!“ Најважније је побједити, и при томе остати жив. Раде је касније рањен у Добручи, па Петар за њега није ништа мјесецима знао. Мислио је да је погинуо. И његов брат Божо такође је био добровољац. Три брата - Божо, Петар и Раде - три српска ратна добровољца, пребегла из аустроугарске војске Русима. Четврти брат, Мирко, заробљен на аустро-италијанском фронту такође се пријавио у добровољце, али га Италијани нијесу пустили у Грчку, на Солунски фронт.

Од Одесе до Кајмакчалана

Крајем августа 1917. године 2. добровољачка дивизија кренула је из Одесе за Солун правцем Архангелск - Баренцово море - Сјеверно море - Енглеска - Француска - Италија - Јонско море, и послје тромјесечног путовања стигла у Солун. Део 1. дивизије кренуо је крајем септембра истим правцем и стигла у Солун почетком јануара 1918. године. Друга бригада те дивизије, у којој је био и јунак ове приче, Петар Јовић, кренула је 12. новембра 1917. године истим правцем и стигла до Вологде. Ту се сазнало да су

се заледила сјеверна мора, и послје мјесец ипо чекања бригада је кренула преко Омска, Манџурије, Владивостока, Даирена, Јужног кинеског мора, Сингапура Коломба, и Суеца, и послје пет мјесеци путовања стигла крајем марта 1918. године у Солун. Браћа Божо и Петар Јовић поново су се срели на новом фронту, а трећи рањени брат Раде остао је у Русији.

Од добровољаца из Русије и Америке и једне бригаде Вардарске дивизије формирана је на Солунском фронту Југословенска (српска) дивизија са 22.000 бораца. Била је то најјача и најбројнија дивизија у саставу српске војске на Солунском фронту, кажу историчари. Јовићева чета била је у борбеним редовима у пробоју Солунског фронта 15. септембра 1918. године. Његова јединица напредовала је у правцу Кавадараца, Велеса, Кочана, Штипа и Царева Села.

Историчари никад нијесу објаснили зашто су српски ратни добровољци, послје пробоја Солунског фронта упућени на споредни правац напредовања, а не према Нишу, Београду, Сремским Карловцима и даље на сјевер, на правац на којем су завладали бескрајно одушевљење српског народа и усхићено клицање српским ратницима - ослободиоцима. Као да је неко желио да умањи заслуге и славу најоданијих и најпожртвованијих ратника у историји српског народа. Петар Јовић не може себи ни другима да објасни зашто су са тријумфалног похода и славе кроз српске земље одстрањени добровољци.

Предсједник Удружења добровољаца, њихових потомака и поштовалаца од 1969. до 1994. године

Петар Јовић је, послје академика Радивоја Кашанина, математи-

чара свјетског гласа, био 25 година (1969-1994) предсједник Удружења ратних добровољаца 1912-1918. године, њихових потомака и поштовалаца у Београду. Када је навршио 100 година живота, те послове су преузели млађи.

У дубокој старости они и данас изражава жељу да Удружење за његова живота поврати углед и морална и материјална права добровољаца, која су има ускраћена у Краљевини Југославији и у Другој Југославији, а прије свега да се Удружењу врати његов отети Дом у Београду, као и домови добровољаца у другим градовима бивше СФРЈ и да се наследницима врати Панчевачки рит и исплате добровољачке обвезнице, и то више због моралних него због материјалних принципа.

Зажелимо да му се те жеље испуне и да се објави његов „Дневник“, који има непроцењиву историјску вриједност за младе нараштаје српског народа.

Јунака ове приче упознао сам у октобру 1991. године у Сарајеву. Лично је дошао са подпредсједником Удружења, Стеваном Боснићем на оснивачку скупштину Подружнице Удружења солунских добровољаца, њихових потомака и поштовалаца, која је одржана у згради СО Ново Сарајево у сали на 4. спрату. Тада је Јовић у својој деведесетседмој години, без одмарања уз степенице се попео на четврти спрат. Многи посјетиоци ове свечане скупштине, млађи и по тридесет година од њега су застајкивали и одмарали се на другом и трећем спрату.

Милош М. Мочевих

ТРОДНЕВНО ПОКЛОНИЧКО ПУТОВАЊЕ МАТУРАНАТА СРБИЊСКЕ БОГОСЛОВИЈЕ, СВЕТИЊАМА У СРБИЈИ

Матуранти србињске богословије Св. Три Јерарха, са својим ректором Његовим Високопреосвештенством Митрополитом дабробосанским г. г. Николајем (Мрђом), разредним старешином протојерејем о. Данилом Црногорцем и вођом пута Душаном Радосављевићем, кренули су на духовно поклоничко путовање светињама мајке Србије у понедељак Светле Седмице на други дан Ускрса (1. 5. 2000).

Прво место обиласка, на овом поклоничком путовању, био је манастир Ваведења Пресвете Богородице у Овчарско-кабларској клисури. Сестринство овога манастира, на челу са игуманијом Февронијом, услужно је дочекало групу поклоника, приредивши доручак у овој светој обитељи. После упознавања манастира група је кренула даље упутивши се ка срцу Шумадије - Тополи.

Прво место у Тополи које је група поклоника посетила била је задужбина Карађорђа Петровића, црква Пресвете Богородице. У цркви су ђаке дочекали свештеници тополски, протојереј Миладин Михајловић и јереј Драгослав Богдановић. Прота Миладин Михаловић објаснио је присутнима историјат Карађорђевог цркве и ученицима објаснио вредност иконостаса који је дело мајстора дебарско-моравске школе (један од три постојећа). После посете Карађорђевог конака (музеју) и упознавши се са историјом Првог српског устанка, група је кренула на Опленец у Цркву Св.

Ђорђа, задужбину Карађорђевића - краља Петра I и Александра II Ујединитеља. Ту су ученици видели сјајно урађене фреске у мозаику и заједничку гробницу Карађорђевића. У Тополи је приређен ручак који су приредили поменути свештеници. После захвалне беседе Митрополита Николаја, група је кренула даље, поневши из Тополе лепа и пријатна осећања и мишљење о виђеном.

Прошавши кроз Смедеревску Паланку група је стигла у манастир Копорин, задужбину српског деспота Стефана Лазаревића који је по предању на том месту погинуо пошто је пао са коња. Ту су ђаци имали прилику да целивају мошти деспота Стефана. Игуманија м. Агнија дала је ђацима информације о овој св. обитељи и упознала дотичне са историјом манастира. Сестринство овог манастира које је иначе дошло из манастира Ћелија, послужило је групу. Уписавши се у књигу утисака група, богатија за нешто више знања и освежена благодаћу које влада у овом манастиру кренуло је даље.

Идући ауто-путем Београд-Ниш и прошавши Свилајнац, Деспотовац, Ћуприју, стигли су поклоници у манастир Манасију, велелепну задужбину деспота Стефана Лазаревића, који је под заштитом државе, ђаци су се упутили у цркву где их је монахиња овога манастира, сестра Амвросија, упознала са лепотом цркве, предивним, али нажалост оштећеним, фрескама, и давши им

основне податке о цркви и о крају око манастира. После 1 часа задржавања у овој светињи група је кренула ка задњем одредишту тога дана, манастиру Раваници.

Манастир Раваница главна је задужбина Св. кнеза Лазара, бисер Српске цркве са свим својим лепотама, примио је богослове, који су се поклонили и целивали мошти светог кнеза Лазара. Монахиња сестра Харитина одржала је кратку беседу о светом кнезу Лазару, о његовој породици, историјату и значају ове светиње за српски род. После вечере и изражене добродошлице од стране мати игуманије Гавриле у име целог сестринства, богослови су кренули на починак. Група од 15 ђака са протојерејем о. Данилом Црногорцем, упутило се на починак у манастир Сисојевац удаљен 16 км од ман. Раванице, где се налазе мошти Св. Сисоја Синаита. Та група имала је прилику да се упозна и са историјом тог манастира, а те информације пружила им је мати Магдалина.

2. 05. 2000. године (уторак Светле Седмице-трећи дан Ускрса)

Присуствовавши јутарњем богослужењу и доручку, захваливши се на гостопримству поклоници крећу даље, веома задовољни виђеним.

Пуни ишчекивања, група се упутила ка царском граду Крушевцу да би посетила знаменитост тог средњовековног српског града.

Прошавши кроз Параћин, Сталаћ и Ћићевац, аутобус са поклоницима

стигао је у центар Крушевца где се налази црква из новијег периода посвећена Св. великомуч. Георгију. Присуствовавши крају Св. Литургије, ученици су имали прилике да чују беседу Његовог Преосвештенства епископа нишког Иринеја и да приме благослов од њега. После завршене Литургије Митрополит г. г. Николај је одржао беседу и упознао присутни народ са историјатом богословије Св. Три Јерарха одакле долазе поклоници. Јереј Драгић Илић је богословима објаснио црквени живот крушевачког краја у прошлости. Послуживши се приређеном закуском ученици су обишли и чувену Лазарицу где је надлежни свештеник говорио о овој цркви која је служила као породична црква Хребелановића.

Из Крушевца преко Трстеника стигли су ученици у задужбину кнегиње Милице, жене кнеза Лазара, манастир Љубостињу, дело чувеног мајстора Рада Неимара. Група је дочекана фино, уз звук манастирских звона. Митрополита и ђаке дочекало је сестринство овог манастира на челу са игуманијом Христином и духовником манастира игуманом Николајем. Монахиња Ангелина дала је најбитније податке ученицима о манастиру и фрескама, о моштима кнегиње Милице и о гробу монахиње Јефимије која је ту сахрањена (ћерка господара Драче и жена Угљеше Мрњавчевића). Ту су ђаци направили кратки предах да би ручали.

Из манастира Љубостиње, преко Краљева група је стигла у прво седиште српске архиепископије манастир жички, задужбину Стефана Првовенчаног. Дочек је приредио Његово Преосвештенство епископ

жички г. г. Стефан, од ког су ђаци примили благослов. Присутнима обратио се архимандрит Герасим упознавши ђаке са стањем цркве и о томе колико је пута била рушена и обнављана. Владика Стефан приредио је и мали пријем, упутивши корисне савете богословима о школи и животу. Преко Богutowца

смо се упутили у царску лавру манастир Студеницу, задужбину Стефана Немање, велико жупана српског и родоначелника династије Немањић. Овај непоновљиви бисер српске цркве и културе, то непроцењиво благо, оставило је велики утисак на поклонице са својим појединостима. Дочек је приредио игуман Јулијан одржавши изванредну беседу како о манастиру, фрескама, моштима, тако и циљу човека у

овом животу и дужности његове као свештеника. Ученици су целивали мошти Св. Симеона Мироточивог (Стефана Немање), Св. Анастасије (Ане), и Св. Симона (Стефана Првовенчаног). После је приређена вечера и ученици су кренули на починак у удобно урађен конак манастира Студенице.

У јутро 3. 05. 2000. године (среду) матуранти србињске богословије састали су се на Св. Литургији у манастиру са матурантима Цетињске богословије који су исто на поклоничком путу ка Кападокији (Турска). После Литургије и доручка матуранти обе богословије су узели благослов од митрополита Николаја и Амфилохија и после заједничког сликања у царској лаври кренули свако ка своме даљем одредишту на овом поклоничком путовању.

Преко Ушћа идући ибарском магистралом стигла је група у манастир Градац из 13. века задужбину краљице Јелене Анжујске, жене краља Уроша II Немањића, који је посвећен Благовештењу Пресвете Богородице. Монахиња Ефимија говорила је о манастиру и о напостојама које су снашле овај манастир који је био скоро уништен. После послужења ученици су кренули даље.

Идући долином Раса, прошавши Рашку, дошли су у Нови Пазар где су посетили задужбину Стефана Немање из 1196. године, Петрову Цркву у којој се одиграо и историјски догађај Дежевски сабор, односно подела власти између Милутина и Драгутина 1282. године. Ту се налази и гроб блажене Стојне из манастира Девича, а митрополит је објаснио личност ове жене богословима.

Из Новог Пазара стигли смо у Сопоћане, манастир из 13. века који је посвећен Св. Тројици а био је рушен током 17. века у Аустро-турском рату. Манастир се налази под заштитом Унеска. Јеромонах Сергеј богословима је објаснио има овог манастира (сопот - ц. с. језик=извор, због извора реке Рашке, која се налази недалеко од манастира) и о другим детаљима манастира. Претпоставља се да се ту налаземошћу краља Уроша II. Ту се налазе и мошти Св. Дамјана и Козме (део моштију) које су премештене ту из манастира Зочиште са Косова 1999. године, који је срушен од стране Шиптара. Преко Сјенице стигли смо у Нову Варош где смо на кратко посетили цркву Св. Тројице, а о историјату цркве присутне је упознао протојереј Радмило Јањић.

Прошавши Пријепоље, поклоници су стигли на задње одредиште током тродневног поклоничког путовања светињама мајке Србије, а то је ман. Милешева. Дочек је приредио милешевски епископ г. г. Филарет. Ученици су од њега узели благослов и ушавши у цркву поклонили су се моштима краља Владислава чија је задужбина ман. Милешева. Јеромонах Серафим је богословима објаснио значај манастира и фресака, истичући фреску белог анђела која је непроцењиво богатство и светло наше Цркве. Манастир је посвећен Вазнесењу Господњем - Спасовдану.

Епископ Филарет је приредио поклоницима вечеру у хотелу Милешевци где су вечери поред поклоница присуствовали и угледне личности Пријепоља. Вечеру је улепшао својим присуством мешовити хор црквене општине из Пријепоља -

краља Владислава. На вечери добродошлицу поклоницима изразио је у име епископа Филарета г. Драган Морача, директор основне школе. На крају вечере митрополит је изразио велику захвалност владци Филарету на топлотом дочеку. Митрополит је упознао присутне о значају Духовне академије и богословије и о његовом раду на плану црквеног школства, оснивању богословије. На крају је извео закључак о значају тродневног поклоничког путовања. После вечере аутобус са групом поклоника упутио се ка богословији у Србињу.

Завршну реч у Србињу дао је вођа пута Душан Радосављевић говорећи о значају екскурзије и понесеном знању са троневног поклоничког путовања и о лепим утисцима током пута.

Било је то значајно путовање србињских матураната на путу јачања и развијања духовне и националне свести. Путовање је оставило снажан утисак на све ученике и оно ће допринети продубљивању знања о историји српског народа код богослова и духовном значају српских манастира за очување српства и православља као и на пољусваког богослова, за даљи подстрек и напредак ка свештеничком позиву и чину. Митрополит Николај - ректор, разредни старешина и матуранти србињске богословије изражавају захвалност свим оним манастирима, црквама и личностима за учињена гостопримства и братску љубав, на тродневном поклоничком путовању.

*Слободан Тијанић,
уч. V разр. бођосл.
Светија Три Јерарха
у Србињу*

ПОРОДИЧНИ ЖИВОТ - ПОСЕБНА ШКОЛА У ВЈЕРСКОМ ОДГОЈУ

Породица! Традиционално гледано један од три стуба сваког здравог друштва: породица, Црква и школа. Није нам тема овога пута да улазимо у разлоге, тј. да износимо доказе поменутог суда. Ако међутим, кренемо од њега као истинитог (а истинит је и тачан), тада нужно морамо закључити и да породица, тј. породични живот имају велику улогу и у религиозном, боље рећи, верском животу. Зашто?

Три су разлога за то!

Нема праве вере, нити правог верског живота који се не заснива, тј. не почива на љубави као основном начелу и врлини.

Шта је, односно, каква је права љубав?

Љубав, како каже свети апостол Павле, дуго трпи, она је добра, она не завиди, она се не хвали, не надима се. Не понаша се непристојно, не тражи своје, не урачунава у зло. Не радује се неправди, али се радује истини. Она све сноси, све верује, свему се нада, све трпи, љубав не престаје никада (1. Кор 13,4-8). Такава љубав рађа молитву, милосрђе и све остале врлине хришћанске етике.

Управо тој љубави је најсличнија љубав која влада у хришћанској породици, мада би слободно могли да кажемо да би она требала да влада и у свакој породици. Кроз такву љубав породица постаје нераздјељено јединство које ствара личности, свеобухватне, плодотворне и стваралачке и надасве моралне.

Друго, породица је истовремено и школа. Каква школа?

Управо школа такве љубави.

ЗАПИСНИК СА СЈЕДНИЦЕ ЕПАРХИЈСКОГ БИЛТЕНА „ДАБАР“

Дјеца, која су по хришћанском гледишту, дар Божји, васпитавају се и образују од самог рођења, у смислу реченог, тј. као потпуне личности, моралне, стваралачке, свеобухватне и плодотворне. Дјеца се међутим, не васпитавају и не образују пуким речима и причама, тј. не само тако, већ и непрестано гледајући на родитеље (како оца тако и мајку) и њихову моралну величину, моралну снагу љубави, која их постепено, али сигурно осваја, да остане у њима до краја живота. Рјечју, уче се и васпитавају прије свега кроз примере родитеља.

Речено пак, доводи до трећег разлога.

Родитељи се, да би могли бити таквим примјерима својој дјечи, и сами уче да некористољубиво воле. Пред чистим, невиним погледом детета све се страсти постиде, пороци украте а бучни испади смирују. Тако се, са уздизањем дјеце, уздижу на лествици усавршавања и родитељи.

Све речено доводи до тога да је породица светиште, у коме непрекидно гори небеска луча. Луча Истине и правде.

Беба Дражић

Састанак Одбора билтена „Дабар“ одржан је на приједлог Његовог високопреосвештенства митрополита г. Николаја са чијим благословом лист излази.

Састанку присуствују: Митрополит добробосански г. Николај, протојереј Момир Васиљевић, јеромонах Јован (Гардовић) - технички уредник и Златко Богдановић.

Редакцијски Одбор је одмах прешао на рад анализирајући досадашње активности на излажењу и садржини листа.

1. Одмах је истакнуто да се у листу не одступа од досадашње концепције: Не мјешати се у политичка збивања, а радити на зближавању и превазилажењу раздора у српском народу.

- Извршен је осврт на досадашњу издавачку дјелатност па је констатовано да осим билтена „Дабар“ који је због своје садржине (вјерско-моралне и научне приче и чланци) разумљив и лако схватљив за српски народ, а избио је у сами врх издаваштва СПЦ, издавачка кућа ДАБАР је издала и девет књига теолошке садржине.

- Дабар је постигао популарност код читалаца, али је донешена заједничка одлука Одбора да се већ од следећег броја почне са богословским темама, за које ће бити задужени професори Академије и Богословије.

- Извршити реорганизацију Редакције првенствено разрешењем неактивних чланова и о томе их писмено изјевити. Код именовања нових чланова истовремено одредити њихова задужења и обавезе.

2. Тешкоће при излажењу листа.

- Закључено је да је техничка опрема коју поседује Дабар веома скромна те да то успорава рад и утиче на квалитет листа.

- Неопходна је набавка бољег рачунара и претеће опреме.

- Не постоје редакцијске просторије ни канцеларије, што би такође у многоме олакшало припрему и излазак листа.

- Експедиција и продаја Дабра је задовољавајућа али би у појединим ЦО могла бити далеко боља.

- Редакција ће у будуће Дабар достављати на адресу: Председника РС, Министра вјера, Универзитета у Српском Сарајеву, редакцијама листова и Епископијама које своје листове достављају Митрополији добробосанској, повјереницима у иностранству, које умолити да пораде на ширењу листа.

- Црквене општине су дужне да у будуће достављају Дабар свим значајним установама, организацијама и појединцима, а о томе писмено да обавијесте надлежног Архиепископа.

- Извршити ревизију односно повећање тиража листа по ЦО и реализовати одлуку Редакције од прошле године да ЦО наизмјенично купују по 50 комада Дабра ради бесплатног дјељења парохијанима. (По двије ЦО од сваког броја по 50 ком).

3. - Искрпљен је материјал и литература која је до сада коришћена за садржај листа, умолити ЦО, свештенике и појединце који посједују Светоотачку, историјску и другу литературу која је погодна и блиска Дабровој концепцији, да нам или поклоне или посуде исту одакле би црпили материјал за нове бројеве.

- ЦО и свештеници да достављају своје прилоге и дописе, а поготово за Информатор.

- Потрудити се и порадити на томе да што прије изађе нови број Дабра.

Овим је састанак Редакције завршен 8. априла 2000. године у манастиру Добруну.

*Записник сачинио:
протојереј Момир
Васиљевић*

КРСТ ПУТ СПАСЕЊА

Дана 1. и 2. априла 2000. године, епископ далматински и администратор горњокарловачке епархије г. Фотије (Сладојевић) боравио је у првој службеној посети граду Ријеци, односно Српској православној црквеној општини и Управи парохије.

У недељу 2. априла о.г. у храму Св. Николе служио је свету архијерејску литургију уз саслужење тројице свештеника: јеромонаха Герасима, настојатеља манастира Крка, о. Милоша Ореља, пароха дрежничког и о. Драгана Антонића, пароха из Плашког. Свечана литургија окупила је више стотина православних Срба, којима је епископ Фотије, изражавајући радост због боравка у Ријеци и посвећујући своју пригодну поруку теми крста и распећа, говорио је о значају крста и трпљења у човековом животу, о томе да Српска православна црква у време Великог ускршњег поста удубљује се у тајну крста и тајну спасења. Већ 2000. година Христов крст је пут страдања и трпљења, једини пут човекова спасења.

Наш народ током читаве историје носи свој крст, дај Боже да га до краја изнесемо као побожни и чистити људи, као хришћани који се не стиде свога имена и вјере, да у овом тренутку када је велики притисак на православне Србе будемо честити и да се не стидимо своје вјере, да се смиримо пред Богом и будемо достојанствени пред људима - поручио је окупљеним верницима еп. Фотије.

ДАН ЦРКВЕ БОЖЈЕ

У граду Вуковару, дана 19. марта 2000. г. вечерњим богослужењем и пригодним програмом обележена је „Недеља Православља“.

Сваки дан у години посвећен је извесном догађају из историје нашег спасења или неком Божјем угоднику и светитељу, те нас наша Црква упућује у то: шта треба тога дана да нарочито буде предмет наше молитве.

А прва недеља Великог поста посвећује се само нашој светој Православној цркви. Поводом одлуке VII Васељенског сабора о поштовању икона, празнује се овај дан као дан победе истине над заблудама, као дан Православља.

Молитвена свечаност у поводу овог значајног дана је благословом Његовог преосвештенства г. Лукијана одржана у целој епархији Осјечкопољској и барањској на нивоу архијерејских намесништава.

У вуковарском Српском дому, где је привремена богомоља окупило се сво свештенство архијерејског намесништва вуковарског да заједно с вернима, српском децом и омладином подели ову духовну радост.

Најпре је служено вечерње богослужење, да би потом празничну беседу с темом „Икона је прозор у вечност“ одржао свештеник Слободан Блажић.

Икона за све верне је одувек имала чудотворно дејство јачајући веру и наду код сваког ко јој се искрено молио.

Зато победа православног учења о иконама блиста у хиљадама храмова, украшених најлепшом уметношћу надахнутих мајстора. Она се види по домовима милиона хришћана, који на најлепшим местима својих домова држе свете иконе моле

се Богу и Крсној слави пред њима и с побожношћу их целивају - биле су то речи поуке и поруке присутним вуковарчанима.

Након тога припремљен је пригодан рецитал а учешћа су узели ђаци - полазници веронауке из основних школа с вуковарског подручја. Деца су својим песмама било да су пјеване или рецитоване допринела да ова недеља Православља буде израз духовног просвећења, љубави и преданости светом Православљу.

Свечаности у Вуковару придружио се и сам епископ Лукијан који се на крају обратио свештенству и вернима истакавши да се Црква налазила у променљивим приликама кроз векове, те да данас свештенство које је остало са својим народом на овим просторима Р. Хрватске поред тога што чува изворе Божанског учења свете Цркве православне, брине се за сваког појединог члана и верника да се сачува од заблуда и других насртаја разних јеретика.

Многи наши чланови су задовољни својом привржености вери и традицији и узносе се мишљу да је довољно да су „крштени и славе славу уз обилну трпезу, јело и пиће“ - сматрајући се тиме „правим Србима и православцима“ што не може никакo бити исправно и довољно за спасење поручио је еп. Лукијан. Зато је епископ позвао присутне да се више користе благодатним средствима Цркве, јер кроз Цркву Христову човек прима благодат, сједињује се с Христом и постаје део тела његовог. Тек тако се у Цркви и кроз Цркву остварује наша вера у људском животу.

Јереј Предраг Азай

СЈЕЋАЊЕ ПИСМА ЧИТАЛАЦА

О. МИРОСЛАВ ГЛУШАЦ

Дошао сам до књиге свештеничког удружења БиХ у којој су поменути (наведени) свештеници (наводно сви) који су настрадали у току Другог светског рата, али не нађох име мог оца па узех оловку и мало папира да напишем неколико речи. Имам утисак да нису поменути нити су дате биографије свештеника који су настрадали од партизана (комуниста) па би можда требало извршити допуну са онима који су убијени у том периоду. Незнам тачно, али ми се чини да су биле 4 пададије које нису могле да регулишу пензије (међу којима је била и моја мајка, јер су, наводно, њихови мужеви припадали четничком покрету, па ниједан од њих није поменути као страдалник и жртва фашистичко-ушташко-комунистичког терора који је трпио српски народ од 1941. године па надаље. Решио сам да вам напишем мало биографије мог оца, па уколико сматрате да је био издајник српског народа и не заслужује да се нађе међу жртвама, или немате намеру да извршите допуну, будите љубазни па ми јавите разлог и сигурно љутњи неће бити места, бар код мене.

Мој покојни отац, Мирослав Глушац, завршио је богословију у Сарајеву и рукоположен за свештеника 1930. године. Био је парох хадравачке парохије са седиштем у Будимлић Јапри - бањалучка епархија, где се налазио на службовању све до јуна 1941. год. када је заједно са породицом отеран у логор Цапраг. Пре хапшења и протеривања у логор у мају 1941. год. био је ухапшен од ушташа и спроведен у Приједор и осуђен на смрт након 2 дана, али га

је спасао католички фратар из Овањске, мислим да се звао Тојшић. После проведених два месеца у логору, протерани смо у Србију и смештени у Аранђеловац где смо остали око 10-ак дана. Мој отац је добио парохију свештеника Синеше Петровића у Карану код Ужица који се налазио у заробљеништву стим да половину прихода даје пададији и деци. Са нама су кренули: прота Симо Кондић из Б. Новог - сада Нови град, (тетак моје мајке) и свештеник Момир Умићевић, парох из Велике Илове код Прњавора (брат моје мајке) са породицама пошто

нису добили никакве парохије да би се уз нас прехранили. После годину дана из заробљеништва се враћа свештеник Синеша Петровић и мој отац одлази у Субјел код Косјерића, срез Црногорски, јер га је позвао колега свештеник Драги Јовановић који је био болестан, па да мој отац ради у његовој парохији, а њему даје пола прихода. После десетак месеци убијен је свештеник у Сечој Реци и мој отац је добио ту парохију од владике Жичке епархије, где је прешао и наставио службовање. У Косјерићу (црногорски срез) била је власт Милана Недића и т.з. пољска

странка а по селима су углавном били четници који су од оца тражили да за њих врши све црквене обреде који су били потребни, а дешавали се на територијама горе наведених парохија - причест војника-четника, полагање заклетве и т.д. као и други обреди (морам напоменути да у тим пределима никад није било борби између четника и Недићевих људи), те му је то приписивано као грешка од стране Немаца и љотићеваца а касније од партизана што је најбоље осетила моја мајка која је била и затварана.

У јесен 1944. год., Дража Михаиловић је са својим људима почео да се повлачи из Србије, па је са собом повео (мобилицао) неке свештенике избеглице, међу којима је био и мој отац, надајући се да ће лакше проћи кроз Босну и Херцеговину, кад су свештеници са њим. Касније смо сазнали да се мој отац предао партизанима у Фочи (Србињу) крајем маја 1945. год., од пададије тадашњег свештеника Новака Станојевића, и заједно са групом од око 320 људи спроведен за Сарајево. У тој истој групи је био и г. Јован Рапајић, професор богословије и свештеник или монах Михајло Ђусић. Како рече пададија, кад је мој отац дошао код ње (послат од партизана) ради преноћишта са собом је водио једног дечака кога је представио као свог синовца (Рапајић и Ђусић су већ код ње били неколико дана). После више година се испоставило - сазнало се, да то није био његов синовац, већ 14-огодишњи син Николе Калабића, што је потврдила сестра тог дечака која сада живи у Ваљеву. Тек после овог рата сам сазнао да су сва тројица свештеника, тај дечко (Миша Калабић), са групом четника стрељани у Блажују код Сарајева јуна 1945. године.

*Прим. др Слободан
Глушац, ђензионер
из Крађујева*

КОД ОЦА МАРДАРИЈА У МАНАСТИРУ РЕЖЕВИЋИ

Ученици ОШ Вук Караџић из Добруна у организацији Манастира Добрун и ИК „Дабар“ од 24 до 27 јуна боравили су у Манастиру Режевићи код Будве. Наишли су на велико - Аврамово - гостопримство настојатеља манастира Архимандрита Мардарија, који је својим духовним поукама и љубазношћу освојио срца младих Христових слугу.

Како су скоро сва дјеца рођена током рата у Босни и многима је ово био први сусрет са приморјем то је и сам растањак са овом обитељи био сузан.

Пуни утисака и духовних поука дјеца Добруна су схватила да уз своју мајку имају још једну мајку чије је име ЦРКВА.

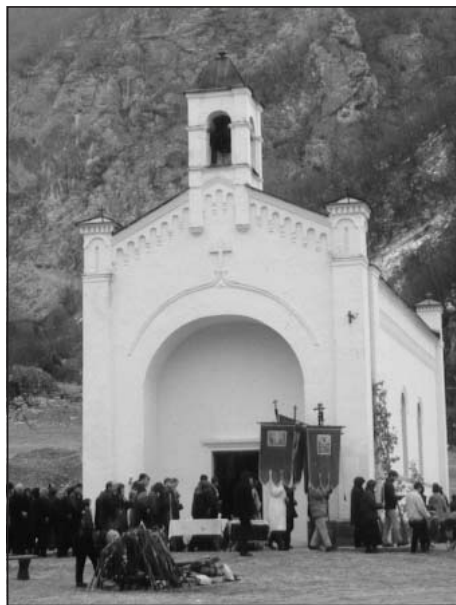
новима кнеза Михаила, вишеградски Срби су се крајем маја 1865. године обрађивали за помоћ влади у Београду, која им је одмах послала десетак дукаћа као помоћ за зидање школске зграде. Настава је почела у јесен исте године, у привременој просторији, а први учитељ био је Сава Делић, из Требиња. У новембру је школа примила од Министарства просвете у Београду "четири пакетица уџбеника". После смрти Саве Делића за учитеља је изабран 1866. године Јеврем Појовић, а исте године је почела грађна школе, а завршена је крајем лета 1867., јер су Турци ометали радове. Нова школска година почела је у овој згради са учитељем Милисавом Становићем, из Лознице. Како су, убрзо за тим, у српској црквеношколској општини настале прзавице, у школи је престала настава, а у јесен 1869. године је наставаљена. Желећи да имају учитеља из своје средине, Вишеградци су послали на школовање у Београд Саву Буровића који је завршио богословију и, уочи уштанка 1875., крајко време био са службом. За све то време српска влада је помагала рад у вишеградској основној школи, издржавајући учитеља и помажући ученике школским књигама".

Прото Јевто и Стојана имали су четири кћери (Тијану, Драгу, Миленију и Ану) и два сина, старијег Саву (рођен око 1853.) и Алексу (1855 - 1931.). Из кратког податка у горњем чланку из „Политике“ претпоставља се да је споменути Сава био син прота Јевта Буровића. Нажалост, писац овог текста (праунук прота Јевта) није имао прилику да било шта сазна о старијем Јевтовом сину. Једино што је у фамилији дуго трајала магловита прича: да је Сава пребегао у Србију, неочекивано и мистериозно, преко оближње границе, а што се подудара са погибијом турских аскера. Наводно, ови турски војници у патроли, у смирају дана једне касне јесени, наврате у протину кућу у Трнавцима, и након краћег задржавања напусте село. Али рано сутрадан наиђоше на побијену ову турску patrolу, наниже, „пошав Бурској воденици“.

Млађи син прота Јевта, Алекса Буровић (1855-1931), радио је у почетку као писар Суда у Ужицу. Ту је упознао Милеву Веснић (пореком из села Дунишиће код Сјенице), која је као сироче једно време боравила код својих рођака у Врби код Краљева.

По казивању покојног Весе Богдановића, неки грчки калуђери којима се свидела црква у Добруну саветовали су прота Јевта: „Што не запопиш Алексу?“ И тако је овај наставио породичну традицију.

Још као млад свештеник, Алекса је покушао да сачува стари град Добрун од заборава. - У „Источнику“, добро-босанском листу за црквено-просвјетне потребе српско-православног становништва у Босни и Херцеговини (Сарајево, 1887/8, број 2) штампан је његов прилог „Прво запуштење цркве манастирске у Добруну“, у коме је забележио легенде о старом Добруну и Вишеграду.

Почетком овога века прото Алекса је био истакнути повереник „Народне одбране“ у свом пограничном крају. На тзв. „велеиздајничком процесу“ у Сарајеву (1915-1917), заједно са једним бројем родољубивих Срба и из вишеградског краја, одговарао је пред аустријским судом. Суд је поседовао оптужујући материјал, обимну документацију, која је несрећним случајем пала у руке непријатељу када је 1915. године окупирао Србију. У оптужници на поменутом судском процесу Алекси Буровићу, поред осталог, стоји:

Сјериједа је исцрпљиво приказано, како је организација „Народне одбране“ била раз-

грађена те захваћила најдубљи коријен у БиХ. Показано је да је то друштво бројило у своје чланове људе из свију слојева ђачанства као и то да су најодлучнију улогу играли интелектуални слојеви, а међу њима у првом реду учитељи и попови. То је посве схваћено јер је њихов утицај на ђачанство најјачи и најсигурнији. Посве је разумљиво и то да у пограничним предјелима наше земље уз србијанску границу налазимо највећи број повјереника и чланова „Народне одбране“; шоме је прави узрок лака веза са србијанским личностима, којима бијаше повјерена организација „Народне одбране“ у Босни и Херцеговини.

Кад се уважи, да је окривљеник Алекса Буровић пребивао шик уз србијанску границу, да су му кћери удаше у Србију и то једна за србијанског часника, да је он у роду са србијанским послаником у Паризу, Веснићем, којим се и дописивао, да је прије него ишао је био заређен за свештеника, у Србију вршио службу шикног редарственика, да је тамо свршио своје науке, да је био у вези са Миланом Ђурићем, председником „Одбора Народне одбране“ у Ужицама те с учитељем Перковићем, који је ишакођер био радник у „Народној одбрани“, да се знаде са самим подјучковником Чедом Појовићем, којем бијаше повјерена организација „Народне одбране“ у крају његовог пребивалишта; надаље, да је био добар знанац и са многим дружим србијанским часницима, који су вршили службу у пограничним крајевима, те коначно, да је често прелазео у Србију, а да је његово политичко држање увијек било сумњиво и да га се сматрало невријаштељем Монархије, све и кад не би исправе или ишта друго пружало доказа, да је окривљеник ишакођер судјеловао у велеиздајничком предузећу за којим је ишла Краљевина Србија, горе истакнуто би нас о шоме могло увјерити. Но судбина није дозволила да велеиздајничко дјеловање окривљеника остане неошкривено: Након заузећа Београда по нашим четицама нађени су међу сисима србијанског војног министарства два документа, која одавају окривљеника као ревно радника на циљевима, за којима је ишла „Народна одбрана“. Те исправе су ове:

Извјештај дјо. Крађујевац/10.1908., кога је зет окривљеников, катешан Ђуро Даскаловић, ујавио на шефа генералног штаба у Београду. Следи садржај писма... За тим извјештај од 16. новембра 1912., кога је председник суда опшине мокрогорске Гвозден Тојаловић послао команданту 4. пука србијанске команде. Ево му садржаја...".

(Наставиће се)

НЕ СУДИ...

Пре сваке осуде сети се: и ти носиш одговорност за грех који осуђујеш. Можда си својим гресима условио грех најближега свога, који је својим грехом пренео твоју греховност као саблазан у грешника кога осуђујеш. Нигде закон узрочности није тако неоспоран, јасан и убедљив као у узрочности грешења. Ниједан грех не свршава се смрћу грешника, он улази у наслеђе човечанства до века. Ниси ти само грешни потомак Адамов, него си и сам, кадгод згрешиш, Адам. Пре сваке осуде сети се тога и не суди, јер ти, у ствари, себи судиш, себе осуђујеш.

Место осуде туђих злих поступака боље је да порадиш на уништењу њиховог извора: да злог човека учиниш добрим. Претвори срдитост своју и гњев у доброту и љубав, којом ћеш, у основу, излечити у ближњем болест греха. Јер осудом својом само ћеш позледити рану и учинити да она закрвави новим гресима. Једини мелем за живу рану греха јесте неизмерна доброта и љубав твоја. Љуби непрекидно грешника, и, веруј, под зрацима твоје љубави као под зрацима животворног сунца заздравље он у здравље праведника.

Не суди и не осуђуј, јер суђењима и осудама својим распирујеш коб освете, одмазде. Осуде су оне Самсонове лисице са буктињама о репу које пале у пожаре филистимска поља: јуре осуде кроз друштвени живот распаљујући страсти и злочине. И живот појединаца и живот народа опредељен је, врло често, тешким суђењима и још тежим осветама. Твој суд, твоја осуда семе је које урађа злим плодом. Суђење је нож са двома оштрицама: једним резом посекао си данас брата свог, другим резом посећиће те брат твој. „Не судите и неће вам се судити; и не осуђујте и нећете бити осуђени“ (Лк. 6,37).

Суђење је оштар мач, а свака осуда убуд лакши или тежи, према замаху и узаврелости гњева. Није само онај убојица који диже руку и потрже нож. Убојица је сваки човек који у грешну душу убада сечиво осуде. Мало си мудар, још мање добар човек, а најмање Хришћанин ако ти је душа постала корица за нож суда и осуде, најљућу и најотровнију каму, исковану и окаљену на пламену критике: кадгод судиш потежеш је, кадгод осуђујеш, зариваш је. Око духовно, бистрог и здравог вида, изоштрено у толикој мери да и мисао види као материју, као предмет, види у твом суђењу севање оштрице, која није никад далеко од злочина, од греха.

Најзад, својим судом о себи судиш. Својим судовима црташ своју слику. Њима одајеш своју узнемиреност, страсност, прекост, и не знајући да ће се, колико сутра, из тих врелих осећања родити грех. Својим судовима задојаваш своје грехове у себи већ зарођене: свака нова осуда њима је нови залог, нова храна до дана када ће, дурашни и омоћали, крочити у свет својим пустошним корацима. Не заваравaj се: осудом туђих грехова често правдаш своје. Праведан чо-

век не узрујава се лако и брзо туђим неправдама. Он стоји стаменито као столетни храст; не повијају га лахори и вихори. Прзницу, убојицу, лопова, злочинца лако узбуђују и распаљују туђи греси у тешке грехове.

Ако ти душа ускипи лако против греха ближњег, далеко си, врло далеко од свога мира. Ускипела течност пресипа се преко суда. У суђењима и осудама ускипела душа разлива се у свет брига, зла, и патње: бисер си свој, своју душу бацио, изгубио. Ништа теже од душевног немира. Хришћанско праштање уравнотежава; нехришћанско осуђивање разбија духовну и душевну уравнотеженост. Уздржавањем од суђења чуваш мир своје душе, мир који је Христос донео.

Не суди, брате, јер правду носи и дели Бог. Можда је грех већ осуда Божја. Да, сваки је грех по себи казна. И народ каже: брзо суђење рђаво рађење. Сваки грех носи, по Божјој вољи, овде на земљи казну, и грешника за један корак или сто, удаљава од Бога. Ко ти даје право да судиш и осуђујеш кад је већ пала осуда Божја? Зашто наваљујеш и ти бреме на обремененога? Смешно је, неправедно, врло грешно, ако не и богохулно, да се ти намећеш за судију Божје правде. Само је Бог судија и зла и добра.

А ако ти све ово није јасно, или је мало, или нимало убедљиво, и далеко ти стоји од ума и срца, ти, ако си хришћанин, пођи стопама Христовим, путем еванђелским, путем добре савести, мисли и срца, па ћеш се и сам уверити да је највећа радост у животу: не бацати камен на грешника, него га топлим плаштом праштања, плаштом љубави, заклонити од будућег греха, тј. њега спасти и, тако, свом спасењу допринети.

Д. Н.

ПСОВКА

На земљи одувек постоје две врсте плодова: телесни и духовни. И плодови су највећи украс на земљи, јер без њих свет би био одвратна пустиња. У плодове се рачуна биље, животиње и људи. У духовне плодове улазе само мисли људске, и оне су управо цвет и украс свега осталога. Није мало чудо кад једно зрно, бачено у земљу, пропадне и свој живот, помоћу сунца и воде, пренесе у клас и подигне се изнад земље, и умножи се. Оно једно претвори се у многе наследнике, и сваком од њих преда своје наслеђе у потпуности.

Но хиљаду пута веће је чудо кад се човек, по рођењу немоћнији од младунчади домаће стоке, уздигне до слободног посматрања свега видљивог света, а вером се уздигне до хвале и благодарења Богу. То је прави и славни духовни плод кад човек види више него што се очима види. Јер свет није заснован на хлебу, него на речи Божјој. Храна долази и пролази као вода, и не може да се запамти њен пут, јер њене стопе не могу да се урежу у душу. Мисао је много ближе души него трулежна храна. Ко би сад могао знати куда се све растурила, по облацима и морима, она вода којом су апостоли толили своју жеђ! Знамо да та вода није пропала, али не знамо где је. Но речи апостолске ево једнако долазе до нас, као што и ваздух долази до нас, као што и светлост долази до нас, и помажу нам да гледамо свет. Дакле, зрели плодови духа, загрејани Божјом истином, долазе до нас, да би и наша душа сазрела у сличан плод. Ма колико човек да отпадне од Бога, кад чује реч Божју, то дубље залази у његову опијену душу него ма која сласт његовог греха, што очевидно значи да је душа суд, лонац у који се смештају духовни плодови било зли, било добри.

Наш српски народ збаци турске ланце и окове, ради којих је добијао велику плату од Бога, па се лати најпакоснијег заната да зида паклену тамницу од псовке. Данас се српска села деле на правилног-

ворећа и на псовковладајућа. Прва мисао псовка, псовка увод у сваки посао. Као Адам што обележи све именима, и на све стави мислену марку, тако многи Срби данас већину ствари печате псовком. То им улази у речник, у граматику, у синтаксу, у идеологију, то је врста плувачке којом они плују на све. Потпуно су пијани, не могу никако да се истрезне, те да размисле какво изгледа њихово пијанство. Дошла је једна генерација сеоске омладине срећом делимично, која је потпуно усвојила епикурејску догматику - слушајући развратне речи и апологију неморала.

Христос је пред народом излазио са апостолима, да би народ, видећи човека кога прате људи, лакше поверовао у истину. Јер је за човека човек ипак највеће сведочанство. Па истина Божја са људима као сведоцима постаје за народ велика потребна стварност. Добро и вера уче се као сваки занат. И апостол Павле ишао је са пратиоцима да би са поверењем слушали проповед. И блажени Августин, епископ, уредио је своју збуњену и узбуњену епархију са једном десетином

монаха, са којима је заједно живео, заједно молио се Богу, заједно проповедао, заједно исповедао, заједно читао многобројне књиге црквене. Богумили су били разорили верску свежину у нашем народу за време Светог Саве. Но Св. Сава имао је доста својих помоћника кад је путовао по народу и бранио га од слепила и пожара.

Од времена Св. Саве, морална ведрина у народу никад тако није била у опасности као данас. Није псовка теоријски облак, него је она нејестественији живот: гњев, јарост, непоштовање, отпад од Бога, отпад од људи, отпад од самога себе. Коров неморала укоренио се у душу, слободно се развио, и кроз уста избија напоље. Псовка је чисто безумље, одвратна бесмислица, ватра пламена пакленог. У њој нема ни разлога ни сенке од разлога. Но она је, у исто време, печат, наслов и жиг једне велике душевне болести: Псовач изјављује и исповеда чиме је испуњена његова душа. Јер писмо вели: „Дан се са даном разговара, а ноћ са ноћи размишља“. Историја једног дана прелази у историју другог дана, и мудрост једне ноћи преноси се у мудрост друге ноћи. Тај језик васељена слуша, и ту мудрост васељена разматра - језик и мудрост који се стално носе, и као време стално падају. Свака твар казује се шта је. Добар човек сија Божјом добротој, а псовач се јавља из псовачке тамнице. Јер неваљали слуга не мрзи на господара чија је добра и дарове на своју пропаст упропастио. И дану и ноћи, и сунцу и камену, и живима и мртвима псовачи казују ко су, шта су и какви су. Дављеници страсти и скверних мисли, мир и благодат немају куда да им уђу у душу.

У молитвама које Црква с правом прописује да се читају пре него што се причестимо, каже се да је света причест огањ који спаљује у нашој души скверне и паклене помисли, злобу и завист, гњев и мржњу и масу мрачних болести од праоца Адама. Кад су те паклене мане на својој души осећали свети људи, који су се молитвом, даноноћном молитвом, чували од сваког зла, колико више ми, у до-

О СТУДЕНЦУ БЕСМРТНОСТИ

ба индустрије неморала, морамо неморал скидати с душе помоћу опаљујућег огња, помоћу светог причешћа.

Близу је памети, сасвим је близу памети, да псовка није ништа друго него бунцање душевно у греховном заносу. Одвратна бљувотина; нити може да стоји у души, нити може да нахрани душу, већ је само мучи. Душа се превиија и јадикује, да повраћа зло у земаљски свет. Зло се разглашује јер је несносно. Свако дело говори својим сопственим језиком.

Доста њих у народу изгубише црквени ред. Некоме 10, а некоме 20 година како се није причестио. Ко год се одели од Бога, њега земаљске бриге и греси почну притискивати и гурати у мрак, а нема већег мрака него мислити само о ономе што се очима види. Речи су следе, памћење је слепо, све ослепи кад љубав према добру ослепи. Бог са човеком разговара тајно, и човек са Богом разговара тајно. Умишљаји, планови и намере, у томе се састоји човеков морал, и највише човекова способност. човек је велики ако тајно призива Бога и све своје намере потчињава Божјим намерама. Радник је и сарадник на делима Божјим.

Против очевидне болести треба очевидан лек, проповед слова Божјег масама народним. Помоћи људима да раздвоје добро од зла. Научити их шта је грех. Замолити их да се исповеде. Замолити их да се ма колико боје Бога. Замолити их да се Богу моле бар са две речи: Боже, помози ми! Замолити их да се клоне од зла. Замолити их да не мрзе на суседе. Замолити их да чувају образ и поштење. Замолити их да чувају пост као очи у глави.

А народ је племенит па ће разумети. Ако је био тврдоглав у греху, постаће питом кад размисли о греху. Биће га срамота кад види да има људи који се противе злу. Бринути о ближњем, и замолити га да се спасава, значи не срдити се на његове псовке, него их лечити. Не мрзи мати болесно дете које умире, него плаче за њим. И Бог не воли пропасти људску, него хоће да се сви спасу. Нека нам Бог свима помогне да наш народ оздрави од псовке!

Свакоме од нас је познато да наш телесни живот ради свога одржавања захтева многе потребе, међу којима храна и пиће долазе на прво место. Сви се ми ревносно трудимо да све потребе, нарочито оне најглавније, прибавимо не само за данашњи и сутрашњи дан него, ако је могуће, за дужи временски период, па чак и за сав живот. Онога који у овоме успе, људи сматрају срећним човеком.

Материјална добра не чине човека срећним и не задовољавају све потребе човекове. Горко се вара ко мисли да обиље материјалних добара доноси безбрижност, спокојство, срећу и задовољава све потребе човекова бића. Ово нам откривају писмене исповести старозаветних царева Давида и Соломона. Усред материјалних изобиља и уживања, каква нико пре њих није имао, они су унутра, у центру бића свога осећали велику глад и жеђ: нешто у њима било је гладно и жедно. Пошто је набројао шта је све имао: куће, винограде, вртове, воћнаке, вештачка језера, шуме и паркове, слуге и слушкиње, певаче и певачице, сребра и злата, славу и моћ већу од свих пре њега, и како је уживао, испуњавајући сваку жељу срца и очију, Соломон, разочаран, исповеда се: „А кад погледах на све... где, све беше таштина и мука духу, и нема користи под Сунцем“ (Проп. 2,4-11). Док је тело његово благовало, душа у њему је гладовала.

Душа у човеку тражи своју храну и пиће. Материјална добра могу да засите тело, али не могу душу. Она

усред материјалног благостања и ситости тела остаје гладна и жедна. То показује да је њој потребна друга храна. На ту храну указује цар Давид, кад усред телесне ситости и уживања уздиже свој поглед небу и гладне душе вапије: „О, Боже, Ти си Бог мој, ја Те тражим од зоре; моја душа жедна је Тебе“ (Псал. 63, 2)! А на другом месту пак, ту глад и жеђ душе човекове за Богом изражава овим Речима: „Жедна је душа моја Бога, Бога живог. Као што јелен чезне за изворима воде, тако душа моја чезне за Тобом, Боже“ (Псал. 43,3,2)! Да је човеку поред телесне хране потребна и духовна, на то је Господ указао, кад је рекао: „Не живи човек само о хлебу, него о свакој речи која излази из уста Божјих“ (Мт. 4,4).

Храна и пиће душе човекове јесте Бог. У чему је глад и жеђ душе човекове? Пошто душа човекова није материјалне већ духовне природе, њу материјална добра не могу да насите, него јој је потребна друга, духовна храна. Као разумно биће, душа чезне за истином: о себи, својим пореклу, смислу живота и циљу, о свету који је окружује и праузроку свега што постоји. Као одблесак бесмртног божанског лика, она чезне за вечном красотом, добротом, вечним животом и блаженством. Као слободан дух, она чезне за савршенством. А све ово њој материјална добра не могу да пружи него само Бог, који је почетак и свршетак (Јн. 8,25; Откр.21, 6,22,13), сведржитељ и најсветији (Откр. 1,8; 4,8), истина и живот (Јн. 14,6; 11,25), љубав и савршенство (I Јн. 4,8; Мат. 5,48), све-

О ПРВИМ ВЕСНИЦИМА ВАСКРСЕЊА ХРИСТОВОГ

тлост свету и хлеб живота (Јн. 8,12;6,41,48), извор воде живе која тако гаси жеђ да се више никад не ожедни (Јн. 4,10,14).

Бог зове људе к Себи да их нахрани и напоји. Као творац човеков, Бог зна потребу душе човекове, па зато људе призива к Себи, да нахрани и напоји њихове душе: „Ја сам хлеб живота: који мени долази неће огладнети... Ко је жедан, нек дође к мени и пије. Ко у мене верује... неће никад ожеднети“ (Јн. 6,35;7,38). А у своме разговору са женом Самарјанком крај Јаковљевог студенца, о чему нам прича свето Еванђеље (Јн. 4,5-15), Господ Исус понудио јој је воду живу. За разлику од обичне воде, после које се опет ожедни, вода коју Он даје тако гаси жеђ, да се после ње више не ожедни: „Сваки који пије од ове (обичне) воде, рекао је Он, опет ће ожеднети; а који пије од воде коју ћу му ја дати, неће ожеднети никад, него ће вода коју ћу му ја дати бити у њему извор воде која тече у живот вечни“. Под „живом водом“ Господ подразумева, у ширем смислу, своју божанску науку, која је у стању да напоји душу човекову (ум, срце и вољу) у толикој мери, да он више не зажели друго пиће, другу науку. У ужем смислу, Он под „живом водом“ подразумева своје пресвето тело и своју пречисту крв, које Он даје као храну и пиће вернима у светој тајни причешћа.

Не заборавимо исповест и поуку коју нам цареви Давид и Соломон пружају. Побринимо се и за храну душе бар онолико колико се бринемо за храну тела. Одазовимо се позиву Господа који нас чека да нахрани и напоји душе наше храном и пићем после којих се више не гладни и не жедни.

Иако Бог, као апсолутна Љубав, воли сва своја створења, међу овима на првом месту човека, као круну свеколике твари и биће слично Себи, он својом љубављу особито награђује оне који Њега љубе „Љубим оне који мене љубе, и који ме добро траже, налазе ме“ (Приче 8,17). Ово нам потврђује случај жена мироносица, о којима нам говори свето Еванђеље (Лк. 24,1-11; Јн. 20,1-2; 11-18).

Ко су биле жене мироносице? То су биле Марија Магдалина, родом из Магдале, градића на обали Генисаретског језера, из које је Господ Исус истерао седам злих духова (Мк. 16,9); Марија, мати Јакова Малог, једног од дванаесторице ученика; Јована, жена Хузе, дворјанина Иродовог, и Саломија, мати Јакова и Јована, синова Зеведејевих. Оне се спомињу поименично, али је, по свој прилици, са њима било још жена.

Каква је њихова љубав према Господу? Док се за љубав ученика према Господу Исусу пре Његове смрти на крсту може рећи да је била из рачуна, јер су се надали

великим положајима у Његовом будућем Царству, о чему су сањали и међусобно се грабили све до Његове осуде на смрт (Мк. 10, 35-37,41), дотле се за љубав жена мироносица то не може рећи. Оне су искрено, из срца и душе, и несебично волеле Господа, пратиле Га и служиле Му имањем својим (Мт. 27,35), са великом тугом и болом у души присуствовале Његовим мукама на крсту, учествовале у скидању са крста и полагању у гроб. Страдања и смрт вољеног Учитеља, који је био оличење добра и љубави, још више су распалили њихову љубав према Њему мртвоме, и оне су пожуриле да ту љубав испоље према Његовом мртвом телу; купиле су мирисе и у освит недеље похитале гробу да њима, по јеврејском обичају, помажу Његово тело, и да се сите исплачу над њим, жртвом људске заслепљености и злобе. Али о чуда! Испуни се оно што је био прорекао Господ: „Жалост ваша окренуће се на радост“ (Јн. 16,20).

Оне су рви сведоци васкрсења Христовог. Њихову велику љубав Господ је наградио великом чапћу: да буду први сведоци васкрсења Његовог и први апостоли ове радосне вести свету. Нашавши гроб празан и чувши од анђела да је Господ васкрсао, оне „са великом радошћу потрчаше да јаве ученицима Његовим“ (Мт. 28,8).

Значајна је улога жена у ширењу Еванђеља Христовог. Нису само ове четири жене биле благовеснице еванђеља науке Сина Божјег. Оне су само на челу дугачке листе женских мисионара, чија су имена у потпуности само једном Богу позната. Неке од њих поименце наводи свети апостол Павле у својим посланицама, као своје активне помагаче у апостолској служби.

Угледајмо се на љубав мироносица према Господу и потрудимо се радосно у ширењу еванђелске науке Господа нашег, да бисмо се удостојили Његове награде у овом и оном свету.

СПОМЕН ПРЕПОДОБНЕ МАТЕРЕ НАШЕ АНАСТАСИЈЕ ПАТРИЦИЈЕ

У време цара Јустинијана Великог (од 527. до 565.) бејаше у Цариграду једна побожна и богобојажљива жена, по имену Анастасија, кћи високо-родних и богатих родитеља. Она беше прва патриција и дама на двору цара Јустинијана. Имајући страх Божји у срцу свом, она ревнотно држаше заповести Божје, живећи по њима беспрекорно. А била је изванредне телесне лепоте и изврских душевних особина. И била је толико добра и кротка, да су се духовно користили сви који су познавали њен живот. А многи су се трудили да подражавају њене врлине. И сам цар уважавао је веома. Но сејач кукоља ђаво, завидећи добрима, и не престајући војевати против рода људског и изазивати непријатељства међу људима, не остави на миру ни ову блажену Анастасију. Јер он внуши царици Теодори завист према врлинама ове блажене патриције; и она стаде непријатељевати против невиних слушкиње Божје. Сазнавши за то од једног пријатеља, Анастасија, пуна божанске мудрости, добро размисли о томе, и рече себи: Анастасијо, пошто ти се сада пружа оправдан и истинит разлог, спасавајући спаси душу своју, и тако ћеш царицу ослободити од неразумне зависти, и самој извојевати небеско царство.

Доневши такву одлуку, она тајно најми лађу. И поневши са собом нешто злата, а све остало оставивши, она отпутова у Александрију да нико не зна. Тамо, на једном месту удаљеном пет попришта од града, подиже мали манастир, и живљаше у њему служећи Богу и старајући се да само Њему угоди. У рукама јој је свагда

био ручни рад, а у устима непрекидно псалмопјеније и слављење Бога. И беше тај њен манастир потом велик и славан, назван Патриција по блаженој Анастасији патрицији.

После неколико година умре царица Теодора. И цар, сетивши се добре Анастасије патриције, посла на све стране људе да је брижљиво траже и пронађу. Дознавши за то, ова овчица Божја остави свој манастир, и ноћу оде у Скит код аве Данила, и исприча блаженом старцу све о себи. Преподобни је обуче у мушку монашку ризу, даде јој име Анастасије евнух, и одведе је у једну пећину која беше далеко од Скита. И затвори је тамо, давши јој правило и устав живота. И нареди јој да никада не излази из пећине, нити икога пушта к себи у пећину. И одреди једног од браћије да јој једном у недељи доноси помало хлеба и крчаг воде, оставља их

пред пећином на одређено место, и пошто добије од затворника молитвени благослов, одмах одлази.

И ова уистини дијамантска и храбра душа безизлазно проведе двадесет и осам година у пећини, држећи се непоколебљиво правила, јер јој нико и не долажаше, нити ко знађаше за њу осим брата који јој доношаше хлеб и воду. Па ни он није знао да је она жена, него је сматрао да је мушкарац евнух. И који ум може схватити, који језик исказати подвиге којима се ова блажена подвизаваше у току двадесет и осам година? Која рука може описати оно што она сваки дан приношаше као жртву Богу: сузе, уздихање, ридење, бдење, псалмопјеније, молитве, читање, стајање, клечање, постове, оскуђивање у најпотребнијем? А пре свега, ко може описати нападе и војевање демона против ње, па саблажњива потсећања на световне сласти и телесне удобности, и друге сличне ствари? И како све то одбациваше преподобна, и побеђиваше нападача? Усто двадесет и осам пуних година не изађе из пећине жена, која је раније живела у царским палатама много година, као великашица и прва патриција, и стално се кретала у друштву високих достојанственика и жена! То је оно што поражава сваки ум, запрепашћује мисао: како све то она презре, и искорени у души својој сећање на то, и како стече толико смирење, и навиче на толико пошћење и уздржање и себеизнуравање.

Тако се подвизавајући, блажена Анастасија постаде сасуд, и обиталиште Светога Духа; и угодивши Богу потпуно, она се приближи блаженој

кончини својој. И провидевши свој одлазак к Богу, она на једној ћерамиди написа старцу Данилу ово: Чесни оче поведи са собом брата који ми је доносио хлеб и воду, а понеси и потребан прибор за сахрану, и брзо дођи да сахраниш чедо твоје, Анастасија евнуха. - Написавши то, она метну пред врата од пећине. А преподобном Данилу то би откривено Богом у ноћном виђењу, и он рече своме ученику: Брате, похитај до пећине где живи брат наш Анастасије евнух, и погледај пред вратима од пећине, и наћи ћеш исписану ћерамиду, узми је и што пре донеси.

Брат оде, и као што му рече старац нађе исписану ћерамиду, и донесе је старцу. Старац је прочита, и расплака се. И узевши све што је потребно за сахрану, оде са оним братом. И кад отворише пећину, нађоше блаженог Анастасија у грозници. И обиснувши о врат њен, ава Данил плакаше говорећи: Блажен си, брате Анастасије, јер си, бринући се и мислећи стално на овај смртни час, презрео земаљско царство. А она рече: Блажен си и ти, нови Аврааме. Рече јој старац: Помоли се за нас Господу. Она на то одговори: Чесни оче, мени су потребније молитве ваше у овом часу. Старац рече: Да сам пре тебе скончао, ја бих се помолио за тебе. И она подигавши се седе на рогожу, целива старчеву главу, и молећи се за њега изговараше речи благослова. Затим старац узе ученика свог, и врже га пред ноге њене говорећи: Благослови овог ученика мог а чедо твоје! А она, деливавши га, рече: Боже отаца мојих, који у часу овом предстојиш овде да ме одвојиш од тела овог; Ти Господе, који знаш све корак и путовања која овај брат учини одлазећи и долазећи до ове пећине

ради имена Твог и ради немоћи и ништавости моје, учини да дух светих отаца отпочине на њему као што отпочину дух Илијин на Јелисеју!

Затим обраћајући се старцу рече: Господа ради, оче, немојте ми после смрти свлачити одело у које сам обучен, да се не би сазнало ко сам. - И причестивши се пречистим Тајнама Христовим, рече: Осени ме, оче, знамењем Христовим, и помолите се за мене! - и рекавши то, предаде душу своју у руке БОЖЈЕ, 563 године.

И расплака се ава Данил и његов ученик. И ископаше гроб пред пећином. Затим старац скиде са себе мантију коју ношаше, и рече ученику: Обуци брата, чедо, преко одела које је на њему (јер његово одело беше вето и подерано). А када брат облачаше блажену, случајно угледа њене дојке, сасушене као сухо лишће, али о томе ништа не рече старцу.

Пошто сахранише блажену и враћаху се у Скит, ученик рече старцу: Оче, ниси ли знао да је евнух Анастасије жена? Старац одговори: Знао сам, чедо, али да се то не би обелоданило, ја сам је обукао у мушку монашку одећу, и дао јој име Анастасије. То сам учинио, да бих отклонио свако подозрење, и да не би ко сазнао за њу, пошто ју је цар Јустинијан упорно тражио на све стране, по свима градовима и покрајинама, па и у овом нашем крају. Али ето, благодаћу Божјом она би сачувана у нас. И тада старац исприча подробно свом ученику цело житије блажене Анастасије. И потом га сазнаде и цео Скит. И би написано њено житије на корист читаоцима и слушаоцима, а у славу Христа Бога, прослављаног у светима његовим авек, амин.

*Из Житија свейих
за март*

МОРАЛНА СЛОБОДА - СЛОБОДА ДУХА

Морална слобода или слобода духа састоји се у тежњи човека за његовом моралном сврхом, у испуњавању моралног закона; то је управо слобода од греха. Док слобода воље значи могућност да се изабере добро или зло, слобода духа значи способност да се изабере само добро, а да се сузбије зло.

О слободи духа Свето писмо говори на многим местима и само такву слободу назива правом слободом. Кад је човек слободан не само од спољних препрека и незгода, него и од самих својих ђуди, афеката, страсти и нагона, онда је он у правом смислу слободан и разуман човек, који је далеко од греха и који без колебања чини само што је добро.

Свето писмо каже: „Познајте истину, и истина ће вас извести“ (Јов. 8,32). Ове речи кажују у чему је права слобода: воља треба да се руководи разумом, али само таквим који је постигао истину, дакле, воља треба да се руководи истином. У Светом писму још се каже: „Где је Дух Господњи, онде је слобода“ (II Кор. 3,17).

„Закон духа који оживљава у Исусу Христу опростио ме је од закона греховног и смрти“ (Рим. 8,2). Према томе онај који чини грех није слободан човек: „Сваки који чини грех роб је греху“ (Јов. 8,34).

Овакво схватање слободе налазимо често и у обичном животу и говору. Кад се родитељи и учитељи труде да упуте дете на разуман и добар пут, ми велимо да га они морално ослобађају.

Ако се на неки начин пијаница окане своје стрсти или крадљивац свога порока, каже се да се ослободио страсти и порока. Овакво изражавање показује како се човек одан злу сматра везан грехом као ланцима, а моралан човек слободним.

Према томе моралну слободу или слободу духа постиже човек кад не злоупотреби слободу своје воље, кад се у свима приликама одлучује само на оно што одговара његовом крајњем циљу. У том случају, кад је слободна воља упућена на оно што је добро, слобода воље и слобода духа значе једно исто.

Кад се пак човек одлучи на зло, он још има слободу воље - и зато је одговоран, - али је изгубио своју моралну слободу, постао је везан грехом или роб греха. Но ако губитак моралне слободе постане трајан, ако човек сасвим огрезне у греху, онда то повлачи и губитак слободне воље; човек постаје све мање способан да се поправи, макар да увиђа своје грешно стање и да жели да га се ослободи.

Зато слобода воље и слобода духа, иако су две разне способности, ипак су везане једна за другу, условљавају једна другу.

Морална вредност човека чини не слобода његове воље, већ слобода духа или морална слобода.

Дјечија страна

ДУХОВНА ЛЕПОТА

Многима је важна спољашња лепота
А не оно што човек у души носи.
Завири у срце погледај унутра
Сазнаћеш какав си, сазнаћеш ко си.

Овај је свијет пун искушења
Земаљске раскоши, блиставог сјаја
Али то није зајамни добро
Браће, хришћански пуш до раја.

Иако посрћеш и често падаш,
Храбар буди, чврсто на ноге сјани.
Крстом побијеђуј љубав да имаш,
Од сваког зла вјером се брани.

Немој мислити да си сам,
Још има добрих људи. С тобом је бог.
Буди му вјеран и добар слуга
До судњег дана, до страшног часа тог.

Драгана Вељовић

МОЛИТВА ТРОЈЕРУЧИЦИ

Пресвета Владичице Богородице.
Спаси и помилуј мене, моје родитеље
и браћу, сроднике, кумове и пријатеље,
али дај Мајко добро свим људима
на свијету. Искрено и са љубављу
приступам Ти, клањам се и молим:
Просвети ми разум и дај ми да из мојих
уста не излазе и не чују се ријечи
мржње, зла и псовке, него ријечи љубави,
њежности и слоге. Умоли Сина
Твога, да нам подари мир и љубав, да
у нашој кући влада слога и да са смирености
и братском пажњом гледамо један на другог.
Молим те Тројеручице, услиши моје молитве.

*Бранислав
Васиљевић*

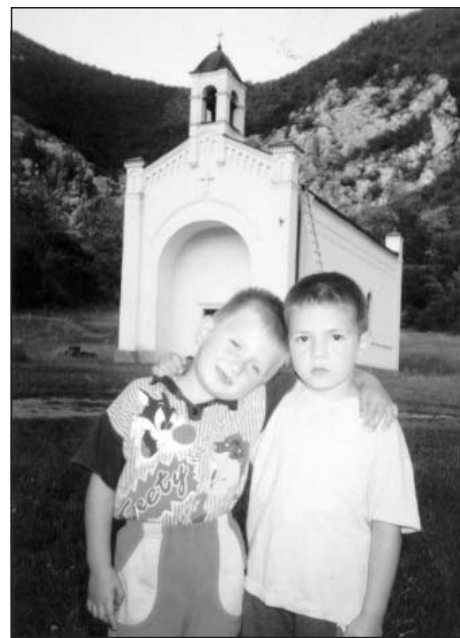
ВОЈНИЦИ

На бранику отаџбине
Храбро војник стоји.
Чува своју домовину
Никољ се не боји.

Он се бори за свој народ
И државу Српску
Неће Србин да дозволи
Владавину мрску.

Војници ће да се боре
Храбро док постоје
Неће дају Српске земље
Дедовине своје.

*Ивана Вељовић
VII, Соколац*

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

МИСЛИ

Живот... шта нас све у животу сусреће? Колико мука, патње, искушења? Некоме мање некоме више? А живот пролази, тече као ријека, понекад мирна, понекад валовита и узбуркана носи нас својим током. Мисли! Толико мисли пролази мојом главом. Желим све да их доведем у ред, али, нове мисли,... престижу једна другу, нижу се, роје се као пчеле у кошници. Безброј питања, а мало одговора. Поглед ми лута негдје далеко у бескрајном плаветнилу неба, желећи да се стоји са њим, док са државих усана клизе ријечи: „Госпode Исусе Христе, Сине Божји, помилуј ме грешну". Изговорим ове ријечи са надом за спасење. Ријечи молитве које представљају храну изгладњелој души, свјетлост слијепим очима, топлину окамењеном и хладном срцу...

Борим се, иако нисам толико јака да поднесем безброј превара и лажи. Иако су помало, морам да признам - последње неколике године које су прошле и тешка времена која долазе, а понајвише бол, туга и проблеми свакодневнице, окаменили моје срце. Ипак у њему има још увијек хришћанске љубави и доброте, скривене и сјетне мисли и ријечи. Али, када отворим усне ријечи одједном нестану, а остале дубоки и благи поглед, који неминушно шапуће и говори оно што усне не желе рећи.

Враћајући мисли у прошлост... сјећам се дана свог дјетињства. Низ лице се откидају бисерне сузе, при помисли како је само моје дјетиње срце било чисто, невино и неискварено попут младог ружиног пупољка поливеденог капима јутарње росе. Сада тек разумијем значење ријечи:

„Ако не будете као дијете“... заиста је лијепо бити дијете, радовати се свему, трчати босоногим зеленим пољима, уживати у бескрајној дјечијој слободи, вољети све око себе: људе, животиње, цвијеће, вољети све дјечијом љубављу, чистом љубављу како то само дјеца могу и знају. Мала дјевојчица дуге, златне, коврцаве косе, очију боје неба, са невиним дјечијим осмјехом налик малом анђелку. Сјећања! Таква је сва дјечија анђелска војска. Најсличнији су мирисним бијелим криновима, које милостиви Господ по својој вољи понекад убере из овог земаљског врта и однесе у СВОЈ ВРТ чувајући вјечно њихову чистоту и невиност. Благо њима, јер је њихово царство небеско. Зато не тугујте сродници што се привремено растадоште од најмирснијег и најљепшег цвијећа. Молите се за њих Богу, али и за себе, јер нам је једино то преостало и ништа нам неће бити потребно сем Бога.

Опрости нам Госпode што понекад скренемо са правог пута, а по својој несавршености често пута и не увиђамо да идемо у пропаст, због тврдоглавости толико ка дну. Немјерљива је милост и љубав Твоја Свемогући и не заборавља на нас грешне. Довољно је само да се искрено покајемо и све нам прашташ. Заиста много се жалостим што међу нама влада завист, мржња и неслога. Опрости нам Боже јер не знамо шта чинимо! Дај нам да имамо узајамну љубав. Да нас Твоја љубав уједини и завлада међу нама. Остаје нам вјера нада и љубав. Али је љубав највећа међу њима.

Драгана Вељовић

ПРЕСВЈАТАЈА БОГОРОДИЦЕ СПАСИ НАС

*Наднеси се лицем
Над њосићу болних
Сјави благу руку
На чело невољних.
Лице Твоје свейлост
У њами сјирадања
Руке Твоје мелем
У часу јецања.
Најсвейијеџ лица
Најнежније руке
Мајко над мајкама
Ублажи нам муке.*

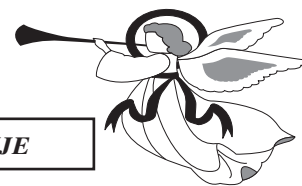
*Монахиња Јусџина
Канада*

јер је таквих Царство Божије.

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

1. **Мирослав (Митра) Васић**
рођен 1960.
Сарајево
погинуо 19.05.1992.
Озренска

2. **Милорад (Петра) Огњеновић**
рођен 1966.
Сарајево
погинуо 09.07.1992.
Озренска

3. **Жељко (Миленка) Тољ**
рођен 1967.
Врбас
погинуо 11.01.1994.
Куйрешка

4. **Митар (Милана) Рајчевић**
рођен 1938.
Трново
погинуо 25.05.1992.
Зајребачка

5. **Раденко (Добра) Ковачевић**
рођен 1960.
Сарајево
погинуо 06.06.1992.
Зајребачка

6. **Слободан (Гојка) Драшковић**
рођен 1952.
Сарајево
погинуо 08.06.1992.
Озренска

7. **Дане (Благоја) Лале**
рођен 1935.
Шишићи
погинуо 08.06.1992.
Озренска

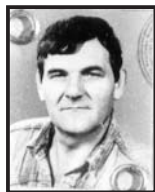
8. **Анђелко (Маринка) Кубура**
рођен 1934.
Довлићи
погинуо 15.06.1992.
Озренска

9. **Неђо (Душана) Вишњевац**
рођен 1949.
Сарајево
погинуо 05.06.1992.
Враца

10. **Ненад (Сима) Ковачевић**
рођен 1958.
Трново
погинуо 08.06.1992.
Зајорска

11. **Милимир (Богдана) Бејат**
рођен 1943.
Гацко
погинуо 08.06.1992.
Зајорска

12. **Драгомир (Радована) Вулиновић**
рођен 1935.
Олово
погинуо 08.06.1992.
Озренска

13. **Борислав (Василија) Тихо**
рођен 1941.
Чајниче
погинуо 08.06.1992.
Зајорска

14. **Бране (Рада) Драгаш**
рођен 1968.
Сарајево
погинуо 08.06.1992.
Озренска

15. **Саво (Милоша) Вуковић**
рођен 1953.
Трново
погинуо 08.06.1992.
Озренска

16. **Реденко (Риста) Елез**
рођен 1972.
Сарајево
погинуо 08.06.1992.
Озренска

17. **Миодраг (Милорада) Делић**
рођен 1959.
Сарајево
погинуо 09.06.1992.
Озренска

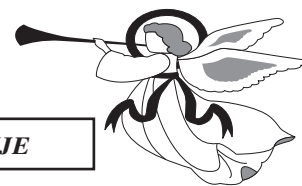

18. **Рајко (Рада) Томић**
рођен 1948.
Трново
погинуо 08.06.1992.
Озренска

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштройолија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

19. **Дарко** (Рада)
Сарић
рођен 1970.
Сарајево
погинуо 08.06.1992.
Милинкладска

20. **Душан** (Сима)
Симеуновић
рођен 1936.
Бос. Шамац
погинуо 17.06.1992.
Загорска

21. **Горан** (Сава)
Кулашинац
рођен 1960.
Сарајево
погинуо 17.06.1992.
Загорска

22. **Миливоје** (Петка)
Шкипина
рођен 1935.
Прача
погинуо 19.06.1992.
Озренска

23. **Чедо** (Обрена)
Маћан
рођен 1936.
Калиновик
погинуо 17.06.1992.
Загорска

24. **Зоран** (Лазара)
Дрљан
рођен 1963.
Сарајево
погинуо 10.05.1992.
Милинкладска

25. **Милош**
(Бождара) **Стевић**
рођен 1952.
Сарајево
погинуо 10.05.1992.
Милинкладска

26. **Момчило**
(Николе) **Пророк**
рођен 1958.
Калиновик
погинуо 10.05.1992.
Милинкладска

27. **Коста** (Луке)
Сладоје
рођен 1952.
Калиновик
погинуо 10.05.1992.
Милинкладска

28. **Јосиф** (Божа)
Црњак
рођен 1935.
Калиновик
погинуо 10.05.1992.
Милинкладска

29. **Жарко** (Тодора)
Јовић
рођен 1940.
Калиновик
погинуо 10.05.1992.
Милинкладска

30. **Страјко** (Уроша)
Пандуревић
рођен 1961.
Пале
погинуо 02.03.1992.
Бриш. и јед.

31. **Миле** (Груја)
Пандуревић
рођен 1952.
Пале
погинуо 02.05.1992.
Моравска

32. **Ранко** (Рајка)
Пандуревић
рођен 1964.
Павловац
умро 06.05.1992.,
ВМА

33. **Борислав** (Митра)
Марковић
рођен 1938.
Фоча
погинуо 04.05.1992.
Милинкладска

34. **Драган** (Богдана)
Ковачевић
рођен 1958.
погинуо 08.06.1992.
Озренска

35. **Вељко** (Трипуна)
Мумовић
рођен 1952.
Олово
погинуо 25.06.1992.
Грбавица

36. **Миленко** (Рада)
Цвијетић
рођен 1945.
Хан Пијесак
погинуо 27.06.1992.
Милинкладска

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

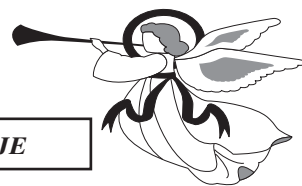

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

37. **Драган** (Рајка)
Милинковић
рођен 1960.
Сарајево
погинуо 27.06.1992.
Милинкладска

38. **Гордан** (Рада)
Зуровац
рођен 1970.
Сарајево
погинуо 27.06.1992.
Милинкладска

39. **Славко** (Пера)
Пандуревић
рођен 1931.
Пале
погинуо 27.06.1992.
Милинкладска

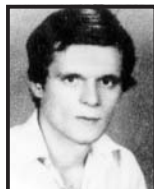
40. **Миломир** (Бора)
Ђека
рођен 1967.
Сарајево
погинуо 27.06.1992.
Милинкладска

41. **Рајко** (Милана)
Чаваркапа
рођен 1939.
погинуо 04.07.1992.
Милинкладска

42. **Тихомир** (Влада)
Кларић
рођен 1954.
Калиновик
погинуо 27.06.1992.
Озренска

43. **Владимир** (Стева)
Бохатјук
рођен 1953.
Сарајево
погинуо 11.07.1992.

44. **Станко**
(Борислава) **Бојић**
рођен 1953.
Колашин
погинуо 11.07.1992
Врбања мост

45. **Гордана** (Бранка)
Тешановић
рођена 1963.
Сарајево
погинула 13.07.1992.
Озренска

46. **Томислав** (Ђорђа)
Чечар
рођен 1959.
Пале
погинуо 05.08.1992.
Озренска

47. **Ранко** (Влада)
Папић
рођен 1967.
Сарајево
погинуо 16.05.1992.
Грбавица

48. **Ацо** (Максима)
Трапара
рођен 1932.
Лукавица
погинуо 16.05.1992.
Мојило

49. **Срђан** (Милоша)
Беатовић
рођен 1966.
Суботица
погинуо 27.06.1992.
Мојило

50. **Томислав** (Пера)
Обрадовић
рођен 1954.
Рогатица
умро 13.08.1992.,
ВМА

51. **Тодор** (Душана)
Кнежеввић
рођен 1957.
Сарајево
погинуо 28.05.1992.
Грбавица I

52. **Неђо** (Влада)
Гавриловић
рођен 1928.
Пале
погинуо 28.08.1992.
Мојило

53. **Јован** (Луке)
Радоња
рођен 1939.
Лукавица
погинуо 02.09.1992.
Озренска

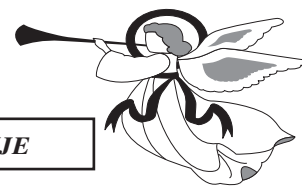

54. **Петар** (Данила)
Кубура
рођен 1938.
Сарајево
погинуо 08.09.1992.
Озренска

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Мийтрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

55. **Миленко**
(Душана) **Бјелица**
рођен 1935.
Трново
погинуо 05.09.1992.
Пале

56. **Никола** (Данила)
Голијанин
рођен 1945.
Трново
погинуо 16.05.1992.
Сремска

57. **Жарко** (Пера)
Пандуревих
рођен 1939.
Пале
погинуо 05.10.1992.
Загорска

58. **Ненад** (Милоша)
Ивић
рођен 1949.
Сарајево
погинуо 06.10.1992.
Озренска

59. **Бранимир**
(Милована) **Рашевих**
рођен 1969.
Сарајево
погинуо 05.10.1992.
Шанац

60. **Војислав** (Славка)
Спахић
рођен 1954.
Сарајево
погинуо 05.10.1992.
Шанац

61. **Огњен** (Марка)
Симових
рођен 1957.
Пале
погинуо 05.10.1992.
Шанац

62. **Миленко**
(Новице) **Маркових**
рођен 1938.
Горажде
погинуо 06.10.1992.
Шанац

63. **Радован**
(Момчила) **Гутић**
рођен 1969.
Сарајево
погинуо 14.10.1992.
?????

64. **Петар** (Васа)
Тушевљак
рођен 1934.
Трново
погинуо 03.09.1992.
Загорска

65. **Симо** (Манојла)
Костових
рођен 1934.
Фоча
погинуо 05.04.1992.
Озренска

66. **Марко** (Тома)
Шакота
рођен 1950.
Гацко
погинуо 23.10.1992.
Озренска

67. **Перо** (Данила)
Лучић-Говедарица
рођен 1943.
Калиновик
погинуо 30.10.1992.
Озренска

68. **Давор** (Благоја)
Мандић
рођен 1970.
Сарајево
погинуо 03.11.1992.
Озренска

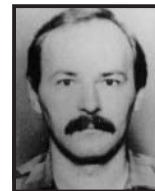
69. **Мићо** (Михајла)
Јанјетових
рођен 1945.
Босански Нови
погинуо 12.11.1992.
Загребачка

70. **Ненад**
(Владимира)
Попових
рођен 1967.
погинуо 13.11.1992.
Враца

71. **Зоран** (Трива)
Јованових
рођен 1957.
Бијељина
погинуо 20.11.1992.
Озренска

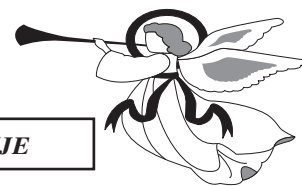

72. **Милан** (Мила)
Влаткових
рођен 1956.
Сарајево
погинуо 21.11.1992.
„Жељезничар“

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

73. **Младен** (Ранка)
Јоксимовић
рођен 1965.
Сарајево
погинуо 21.11.1992.
„Железничар“

74. **Неђо** (Митра)
Тешић
рођен 1953.
Власеница
погинуо 24.11.1992.
Загорска

75. **Славица**
(Живана) **Васиљевић**
рођен 1971.
Параћин
погинуо 30.11.1992.
Загорска

76. **Симо** (Миленка)
Миовчић
рођен 1949.
Трново
погинуо 11.12.1992.
Озренска

77. **Дарио** (Жарка)
Мијатовић
рођен 1973.
Сарајево
погинуо 11.12.1992.
Озренска

78. **Радослав**
(Бранка) **Зобеница**
рођен 1957.
Београд
погинуо 13.12.1992.
Озренска

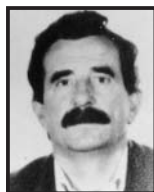
79. **Николија** (Ређе)
Ђокановић
рођена 1949.
Трново
погинула 21.12.1992.
Озренска

80. **Зоран** (Душана)
Витковић
рођен 1956.
Сарајево
погинуо 25.06.1992.
Добриња

81. **Предраг**
(Вукашина) **Мочевећ**
рођен 1969.
Сарајево
погинуо 22.04.1992.
Грбавица

82. **Јован** (Сретка)
Ристић
рођен 1938.
Трново
погинуо 27.12.1992.
Озренска

83. **Ненад** (Марка)
Сладоје
рођен 1970.
Сарајево
погинуо 27.12.1992.
Озренска

84. **Веселин** (Јована)
Мајмуновић
рођен 1969.
Сарајево
умро 29.12.1992.,
ВМА

85. **Миладин** (Марка)
Чечар
рођен 1938.
Пале
умро 31.12.1992.,
ВМА

86. **Ранко**
(Милутина) **Тадих**
рођен 1935.
Пале
погинуо 16.01.1993.
Озренска

87. **Душко** (Младена)
Чајић
рођен 1949.
Соколац
погинуо 11.01.1993.
Озренска

88. **Драган** (Сима)
Кајганић
рођен 1969.
Сарајево
погинуо 12.01.1993.
Озренска

89. **Милош** (Млађена)
Тодоровић
рођен 1951.
Фоча
погинуо 20.01.1993.
Озренска

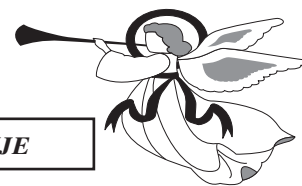

90. **Богих** (Милисав)
Вукадиновић
рођен 1939.
Мојковац
погинуо 01.01.1993.
Загорска

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Мийројолија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

91. **Љубомир** (Мирка)
Мухаремовић
рођен 1957.
Пале
погинуо 24.11.1992.
Рајловац

92. **Миломир** (Пера)
Лучић
рођен 1969.
Калиновик
погинуо 04.02.1993.
Озренска

93. **Јован** (Петра)
Говедарица
рођен 1946.
Фоча
погинуо 04.02.1993.
Асимово брдо

94. **Петко** (Алексе)
Ковачевић
рођен 1960.
Калиновик
погинуо 04.02.1993.
Асимово брдо

95. **Радослав**
(Алеске) **Ковачевић**
рођен 1957.
Калиновик
погинуо 04.02.1993.
Асимово брдо

96. **Недељко** (Ранка)
Ступар
рођен 1962.
Сарајево
погинуо 25.02.1993.
Озренска

97. **Радомир** (Сава)
Толимир
рођен 1959.
Гламоч
погинуо 10.03.1993.
Требевић

98. **Дејан** (Реље)
Петровић
рођен 1930.
Сарајево
погинуо 10.03.1993.
Озренска

99. **Младен** (Крста)
Гверић
рођен 1954.
Сарајево
погинуо 12.03.1993.
Брай. и јед.

100. **Ивица** (Илије)
Јелавић
рођен 1956.
Богошћа
погинуо 16.03.1993.
Озренска

101. **Момчило**
(Николе) **Пандуревић**
рођен 1939.
Сарајево
погинуо 19.03.1993.
Б. Шурбаића

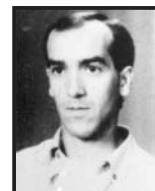
102. **Боро** (Мирка)
Чамур
рођен 1951.
Сарајево
погинуо 01.04.1993.
Озренска

103. **Слободан**
(Вељка) **Лале**
рођен 1946.
Шишићи
погинуо 19.04.1993.
Озренска

104. **Александар**
(Трајка) **Цоневски**
рођен 1938.
Крива Паланка
погинуо 20.04.1993.
Загребачка

105. **Милош** (Обрена)
Томић
рођен 1967.
Сарајево
погинуо 13.04.1993.
Сйраж. мј. бр. 4

106. **Драгомир** (Сава)
Кубура
рођен 1955.
Пале
погинуо 30.04.1993.
Озренска

107. **Војин** (Обрада)
Цвијетић
рођен 1939.
Фоча
погинуо 04.05.1993.
Кујрешка

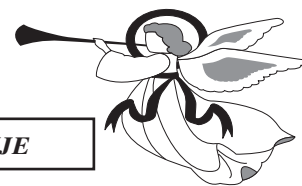

108. **Војислав**
(Павла) **Маринковић**
рођен 1949.
Пљевља
погинуо 03.05.1993.
Б. Јефтића

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Мийтройолија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

109. **Недељко**
(Бранка) **Даниловић**
рођен 1948.
Пљевља
погинуо 03.05.1993.
Бањалучка

110. **Милош**
(Милана) **Кушић**
рођен 1944.
Рогатица
погинуо 05.05.1993.
Озренска

111. **Предраг**
(Љубана) **Бундало**
рођен 1957.
Сарајево
погинуо 10.05.1993.
Лењинова

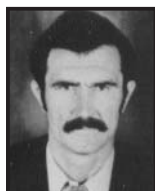
112. **Младен** (Илије)
Мрковић
рођен 1965.
Сарајево
погинуо 21.05.1993.
Озренска

113. **Драган**
(Миленка) **Бјелица**
рођен 1959.
Сарајево
погинуо 25.05.1993.
Радничка

114. **Душко** (Ђура)
Стојисављевић
рођен 1947.
Пале
погинуо 31.05.1993.
Загребачка

115. **Перо** (Бошка)
Рајић
рођен 1933.
Требиње
умро 06.06.1993.,
ВМА

116. **Лазар О.**
Чечар
рођен 1933.
Пале
погинуо 17.06.1993.
Озренска

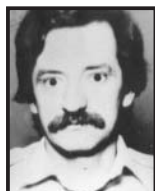
117. **Драган** (Новака)
Шекарић
рођен 1958.
Сарајево
погинуо 12.06.1992.
Ђ. Салаја

118. **Јелица** (Новка)
Пандуревић
рођена 1962.
Сарајево
погинула 12.05.1992.
мост Брай. и јед.

119. **Томислав**
(Милована) **Шкобо**
рођен 1971.
Фоча
погинуо 15.07.1992.
обала 27. јули

120. **Милан**
(Слободана) **Шкалак**
рођен 1948.
Сарајево
погинуо 19.07.1992.
обала 27. јули

121. **Горан** (Здравка)
Самарџија
рођен 1965.
Н. Градишка
погинуо 24.07.1992.
мост Брай. и јед.

122. **Младен**
(Борислава) **Јокић**
рођен 1959.
Сарајево
погинуо 09.12.1992.
мост Брай. и јед.

123. **Милорад**
(Бождара) **Бабић**
рођен 1953.
Сарајево
погинуо 25.01.1993.
Раве Јанковић

124. **Рагиб** (Јунуза)
Халиловић
рођен 1958.
Сарајево
погинуо 19.05.1993.
Београдска

125. **Мирко** (Рајка)
Шиљевић
рођен 1964.
Сарајево
погинуо 06.08.1992.
Враца

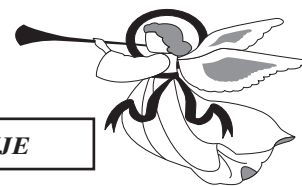

126. **Зоран** (Сава)
Илишковић
рођен 1965.
Сарајево
погинуо 10.07.1993.
Трново

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Мийројолија Дабробосанска

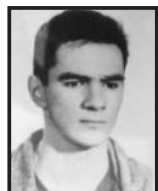
САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

127. **Петар** (Неђа)
Марковић
рођен 1942.
Трново
умро 13.07.1993.,
ВМА

128. **Винко** (Драга)
Ристић
рођен 1960.
Рогатица
погинуо 19.07.1993.
Игман

129. **Зоран**
(Драгољуба) **Главошевић**
рођен 1972.
Сарајево
погинуо 09.08.1993.
Пале

130. **Радоје** (Вукана)
Елез
рођен 1960.
Калиновик
погинуо 29.08.1993.
Бјелойољска

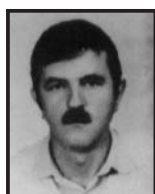
131. **Душан** (Влада)
Дамјановић
рођен 1958.
Сарајево
погинуо 27.08.1993.
Толик

132. **Радомир** (Риста)
Стојановић
рођен 1961.
Рогатица
погинуо 03.09.1993.
Шанац

133. **Жељко** (Рада)
Орашанин
рођен 1972.
Сарајево
погинуо 12.09.1993.
Озренска

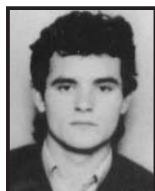
134. **Видак** (Рада)
Батинић
рођен 1948.
Сарајево
погинуо 05.10.1993.
Касиндо

135. **Небојша**
(Михајла) **Вукота**
рођен 1969.
Сарајево
умро 11.10.1993.,
ВМА

136. **Милорад**
(Николе)
Пандуревић
рођен 1940., Пале
погинуо 01.11.1993.
Озренска

137. **Милан** (Борка)
Ђурић
рођен 1967.
Фоча
погинуо 15.11.1993.
Озренска

138. **Љепосава**
(Крста) **Јововић**
рођена 1946.
Калиновик
погинула 27.11.1993.
Озренска

139. **Милорад**
(Павла) **Голијанин**
рођен 1932.
Трново
погинуо 01.12.1993.
Озренска

140. **Боро** (Лазара)
Мајмуновић
рођен 1962.
Сарајево
погинуо 23.12.1993.
Озренска

141. **Јово**
(Константина) **Савић**
рођен 1952.
Маглај
погинуо 23.12.1993.
Озренска

142. **Нико** (Влада)
Тешановић
рођен 1956.
Сарајево
погинуо 23.12.1993.
Озренска

143. **Слађан**
(Војислава) **Јововић**
рођен 1973.
Сарајево
погинуо 23.12.1993.
Озренска

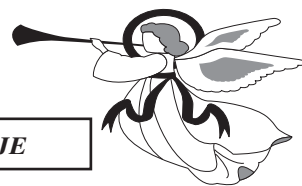

144. **Зоран** (Милоша)
Бореновић
рођен 1966.
Сарајево
погинуо 25.12.1993.
Озренска

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

145. **Зоран** (Станка)
Глишић
рођен 1967.
Скопје
погинуо 06.01.1994.
Зајребачка

146. **Зоран** (Мила)
Самарџија
рођен 1970.
Београд
погинуо 11.01.1994.
Оштрељска

147. **Милован** (Мила)
Лучић
рођен 1954.
Сарајево
погинуо 18.01.1994.
Мачак, Нишићи

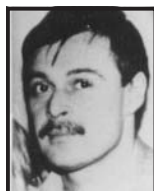
148. **Милорад**
(Јована) **Баровић**
рођен 1947.
Црвенка
погинуо 22.01.1994.
Лењинова

149. **Жарко** (Станка)
Патковић
рођен 1935.
Б. Шамац
погинуо 11.09.1994.
Моравска

150. **Петар** (Стојана)
Ђукић
рођен 1936.
Теслић
погинуо 21.10.1994.
Шанац

151. **Мирослав**
(Владислава)
Гроздановић
рођен 1946., Сарајево
погинуо 03.12.1994.
Полом

152. **Драгољуб**
(Алексе) **Ласица**
рођен 1936.
Сарајево
умро 13.01.1995.,
болница Касиндо

153. **Слободан**
(Јљубомира) **Марић**
рођен 1959.
Сарајево
погинуо 12.02.1995.
Трескавица

154. **Радован**
(Милисав) **Панић**
рођен 1938.
Чајниче
погинуо 26.04.1995.
Озренска

155. **Ненад** (Алексе)
Штрбо
рођен 1951.
Сарајево
погинуо 27.05.1995.
Врбања мост

156. **Миленко** (Драга)
Митрић
рођен 1960.
Модрича
погинуо 27.05.1995.
Врбања мост

157. **Милан** (Рада)
Тешановић
рођен 1954.
Сарајево
погинуо 30.05.1995.
Трескавица

158. **Душан** (Пера)
Васковић
рођен 1954.
Сарајево
погинуо 16.06.1995.
„Шћука“

159. **Слободан**
(Недељка) **Савић**
рођен 1946.
Сарајево
погинуо 19.06.1995.,
Богатић

160. **Ранко** (Која)
Шкрба
рођен 1953.
Сарајево
погинуо 22.06.1995.
Трново

161. **Марко**
(Александра) **Чуповић**
рођен 1952.
Сарајево
погинуо 05.07.1995.
Озренска

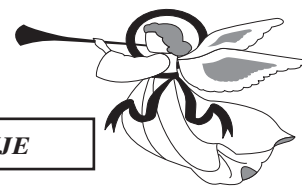

162. **Јован** (Мирка)
Голијанин
рођен 1937.
Трново
погинуо 05.07.1995.
Озренска

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

163. **Богдан** (Богдана)
Вукашиновић
рођен 1947.
Рогатица
погинуо 05.07.1995.
Озренска

164. **Младен** (Митра)
Јакић
рођен 1965.
Калиновик
погинуо 07.07.1995.
Команда 2. ч.

165. **Драган** (Сава)
Бањеглав
рођен 1956.
Сарајево
погинуо 18.06.1995.
Тресковица

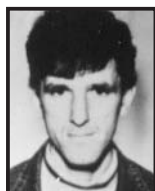
166. **Милинко**
(Мићка) **Голијанић**
рођен 1952.
Трново
погинуо 15.07.1995.
Загорска

167. **Горан** (Рајка)
Панчић
рођен 1972.
Сарајево
умро 13.07.1995.,
ВМА

168. **Небојша**
(Милоша) **Шкобо**
рођен 1962.
Сарајево
погинуо 22.07.1995.
Загорска

169. **Предраг**
(Станоја) **Главојић**
рођен 1964.
Сарајево
погинуо 08.08.1995.
Бањалучка

170. **Чедо** (Митра) **Ковач**
рођен 1940., Сарајево
погинуо 08.06.1992., Озренска

171. **Перо** (Николе) **Пејичић**
рођен 1966., Сарајево
погинуо 27.06.1992., Милинкладска

172. **Предраг** (Милоша) **Војиновић**
рођен 1968., погинуо 27.06.1992.,
Милинкладска

173. **Горан** (Марка) **Тешић**
рођен 1952., Лопаре
погинуо 15.09.1992., Озренска

174. **Звонко** (Виктора) **Краснички**
рођен 1970., Вареш
погинуо 24.11.1992., Загорска

175. **Бранимир** (Душанке) **Брауновић**
рођен 1951., Београд
погинуо 28.11.1992., Грбавица

176. **Саво** (Милана) **Панић**
рођен 1928., Ср. Каменица
погинуо 03.12.1992., Озренска

177. **Небојша** (Драгољуба) **Бајић**
рођен 1962., Сарајево
погинуо 09.12.1992., Шах клуб, СА

178. **Мирко** (Мирка) **Брчић**
рођен 1948., Сарајево
умро 04.02.1993., ВМА

179. **Александар** (Николе) **Вучинић**
рођен 1968., Сарајево
погинуо 04.05.1993., Грбавица

180. **Раде** (Божа) **Прстојевић**
рођен 1947., Зрењанин
погинуо 16.06.1993., Пале

181. **Драгослав** (Милана) **Бугарин**
рођен 1951., Сарајево
погинуо 06.09.1992., Раковица

182. **Раде** (Уроша) **Драгичевић**
рођен 1966.,
погинуо 23.05.1992., ОШ „Р. Лалић“

183. **Добро** (Рајка) **Тодић**
рођен 1957., Илијаш
погинуо 12.07.1992., обала 27. јули

184. **Иван** (Антонија) **Јаковљевић**
рођен 1952., Љубљана
погинуо 07.07.1992., Ђ. Салаја

185. **Жарко** (Ђорђа) **Братић**
рођен 1958., Калиновик
погинуо 23.04.1993., М. Баруна

186. **Бранко** (Милосава) **Новаковић**
рођен 1961., Сарајево
погинуо 27.01.1994., Раве Јанковић

187. **Јово** (Џвијетина) **Шаркановић**
рођен 1934., Градачац
умро 09.01.1995., Бане ??

188. **Илија** (Ивана) **Врљић**
рођен 1939., Купрес
умро 26.02.1995, болница Касиндо

189. **Владо** (Бошка) **Веселиновић**
рођен 1959., Сарајево
погинуо 30.05.1995., Тресковица

190. **Дејан** (Јована) **Ђирић**
рођен 1972., Сарајево
погинуо 08.08.1995., Бањалучка

191. **Горан** (Младена) **Симић**
рођен 1976., Сарајево
погинуо 25.08.1995., Шестиљево

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ВРАТИМО СЕ ХРИСТУ И БИЋЕ НАМ ДОБРО

Као што сунчана светлост и топлота јасно и истинито сведоче да сунце постоји, тако исто и свето Еванђеље и Света православна црква сведоче истинито, јасно и гласно, да вечито постоји Света Тројица: Отац, Син и Дух Свети. Као што је немогуће замислити сунчану светлост и топлоту без сунца, тако је исто немогуће замислити свето Еванђеље и Свету православну цркву без Исуса Христа Сина Божјег, Спаситеља нашег. Зато се с пуним правом може рећи: као што сунце стално осветљава и загревава куглу земаљску, тако Господ Исус Христос без престанка осветљава праве верујуће душе истином светог Еванђеља и загревава нас кроз Своју свету Цркву која нас усавршава у духовном животу. И као што би без сунца и његове светлости и топлоте мрак обавио целу земљу и наступило смрзавање свега што је живо на земљи, тако би наступило и духовно помрачење у свету и умирање свих светих и узвишених идеала, који загревају и одушевљавају човечанство за братољубље и човекољубље без Господа Исуса Христа, светог Еванђеља и Цркве Његове. Што ближе сунцу то ближе светлости и топлоти; што ближе Христу, Еванђељу и Цркви, то ближе: правди, истини, љубави, самоодрицању у корист ближњих - бранећи своје. Што даље од сунца даље од светлости и топлоте, а ближе тами и залеђивању; што даље од Христа, Еванђеља и Свете православне цркве, то даље од основних животних закона, а ближе безакоњу, себичности, хаосу, небратству, корупцији, мржњи и самоуништењу.

Као што слатки гроздови сведоче о чокоту, тако исто и светитељи цркве Христове, слатки духовни гроздови, сведоче нам о вечито слатком чокоту Христу. Као што слатко воће говори и племенитости добродродног дрвета, тако исто и светитељи, медоносно слатко воће духовно, говоре нам најубедљивије да се само кроз Христа, Цркву и Еванђеље може унети сласт братољубља и човеко-

љубља у горку и чемерну садашњицу. Горак, чемеран и отрован је живот без слаткога Христа. Горко, чемерно и отровано је човекољубље без Христољубља.

Превртљива је људска правда. Лажна је људска истина у колико се не базира на Христовој истини. Јер Христос је савршена Истина. Људски су путеви странпутице у колико не полазе са пута Христовог. Јер Христос је непогрешив, непропадљив и незаменљив пут ка мирном животу земаљском и блаженом животу небеском. Људски животни компаси кваре се у колико нису у сагласности са Еванђелским компасом. Отуд данас лутање у животу. А то лутање у животу уноси страх и бојазан у душе и срца наша. Зато Христос једини, вечити, живи и исправни компас и каже: „Да се не плаши срце ваше верујте у Бога и у Мене“. Слушајте Бога и слушајте Мене. Као што правилан компас показује морепловцу стално пут којим треба да иде, тако и Црква Христова увек нам показује како треба живети и радити, којим путем треба ићи. Као што се морепловцу свети ако се не управља по исправном компасу, тако и нама морепловцима у животном тору, љуто се свети непослушност и неуправљање по Христовом компасу - светом Еванђељу, кога свето чува и непогрешиво проповеда Света православна апостолска црква. Зато ко слуша Цркву, слуша свето Еванђеље, а ко живи Еванђелским животом тај слуша Христа. А ко слуша Спаситеља Христа, Христос је са њим. А кад је Он са њим благо њему.

Благо кући у којој је Христов дух. Благо држави у којој се Христос слуша и поштује изнад свега и пре свега. Мед љубави и млеко братољубља и човекољубља тећи ће у тој држави. Благо човечанству ако окрене лице своје Христу, отвори срце своје Њему - правом пријатељу и спаситељу, ошлемени душу своју најплеменитијим Еванђелским идеалима и ако просвети себе правим Просветитељем - Христом. Благо служи и господару ако

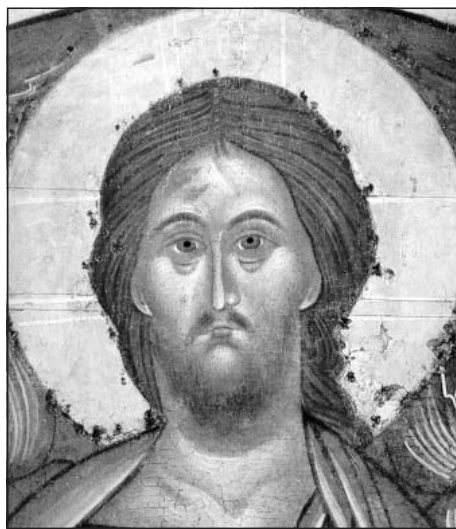
своје поступке регулишу Христовом животворном науком. Благо законодавцима, судијама и слушаочима закона ако над собом признају непогрешивог законодавца и судију Бога, ако своје законе пројму законом Божјим и ако се такав закон примењује на све и на сваког поједнако. Благо цару и држављанима ако у животу процењују сваку своју мисао, реч и дело Христовим судом - судом вечности и ако све своје поступке мере Еванђелским кантаром. Благо трговцу и занатлији ако своју трговину или занат воде, руководећи се златним Христовим правилом: „што не желиш да теби други чини, не чини и ти другом; и што хоћеш да теби други чини, чини и ти другом“. Благо раднику и земљораднику ако свој посао поштено и са љубављу врше. Благо послодавцима којима није циљ само једино увећање свога богатства. Тешко оним послодавцима који ради увећавања свога капитала бездушно поступају са својим радницима, држећи се језуитског правила: „циљ оправдава средство“, примењујући парољубиву и тиранску тактику: „што више рада, а што мање наднице“. Ко тако ради нека протрља очи и нека се одмах буди из сладострасног сна и погледа истини у очи. Ко тако ради нека чује савет светог апостола Павла, који гласи: „Све ми је слободно, али ми све није на корист; све ми је слободно, али нећу да будем савладан од нечег!“ Ко ово не усвоји за правило рада, тај је сам свој највећи непријатељ. Благо зајмодавцу ако није дерикожа и зеленаш; јер су дерикоже и зеленаши проузроковачи великих несрећа у народу. Благо лекару и апотекару ако свој узвишени позив отправљају савесно, стављајући оздрављење болесника на прво, а примање награде на друго место. Такав лекарски рад јесте у истини хришћански. Тешко оним лекарима и апотекарима, који омогућавају, олакшавају, дају лекарије и врше побачаје. Они се на тај начин показују као боготорци и непоштоваоци закона Божјег,

јер Бог је рекао: „рађајте се и множите се и напуните земљу и владајте њом“. Такви лекарско-апотекарски поступци велика су опасност за кућу, државу и човечанство. Нажалост данас у свету има доста тих лекара и апотекара, који омогућавају модерним богаташким па и сиромашким дамама да се ослободе детета да би безбрижније проводиле живот и уживале неку назови слободу, која је у ствари ропство и припрема за вечито мучилиште. Зато, о ви лекари тела људских, не будите тровачи невине дечице у утробама не-савесних матера ни за чију љубав, ни за какво благо. То није ваш посао. То је посао безаконика; а ви нисте безаконици. О ви безумне супруге, знате ли да и вас на свету не би било да су ваше мајке поступале са вама, као што ви лакомислено поступате са вашим чедом у утроби!? Ако тако чините нисте отмене даме као што себе називате, већ сте разбојници и убице. Благо верним супругама, јер су усрећитељке својих домова. А тешко неверним супругама јер су разорачице кућног мира и слоге, реда, рада и напретка. Тешко њима, јер пропасте и своју и туђу кућу. Благо честитим и чедним девојкама и момцима. Они су сјајна будућност наша. Они су радост родитељима, мелем срцу њиховом, узданица Отаџбине наше. Јер се само од таквих будућних супруга може очекивати срећан и благословен брак и здрав пород. А ово двоје јесу највеће благо за Цркву и Државу. Тешко Цркви и Држави, домовима, селима и градовима, ако се код омладине не чува образ и поштење, честитост и чедност. Заиста где тога нема, ту нема напотребнијих услова за културни развистак и напредак. Благо људској заједници, друштву, ако чланови те заједнице сваки свој поступак сами на основу Христове науке просуђују и осуђују. Благо људима ако о свом животу и раду доносе пресуду:

„Ни по бабу ни по стричевима
Већ по правди Бога истинога“.

Чинећи тако испуњавају спасоносни савет апостолски: „кад би смо сами себе расуђивали, не би осуђивани били“. О како ли би диван и мио живот био када би

човек господарећи над собом правилно сваку своју мисао, реч и дело хришћанским судом судио. Зато људи, браћо, постајајте се да савладате своје страсти, као што се старате да владате морем и електрицитетом. Тешко човеку и друштву када осуђују поступке других не осуђујући прво себе. А баш у данашњој друштвеној заједници има много оваквих чланова, који су гнојави чир на друштвеном телу. За њих свезнајући Господ и каже: „Зашто видиш трун у оку брата свог, а у твојем оку не видиш греду“. „Лекару

излечи се сам“, па онда лечи друге; духовни слепче и вођа отвори помоћу Еванђеља прво твоје духовне очи, а затим просвећуј, лечи и отварај духовни вид и другима. У противном упропастићеш и себе и друге око себе. Јер како ће слепац водити слепца? Зар неће обојица пасти у амбис? Како ће неук учити неук? Зар је то могуће? Благо војводама и војницима, који су спремни да заклету верношћу Краљу и Отаџбини, ако устреба и својом крвљу запечате. То су хероји, то су деца Југовића. Њихова су имена урезана и биће урезана златним словима у књизи правде. Тешко Бранковићима и кукавицама. Благо раднику који своју поштено зарађену пару потроши разумно за добро своје куће; а тешко оним радницима, који своју надницу зарађену у

зноју лица потроше улудо, по кафанама, у друштву алкохоличара и проблематичних жена. Тешко њима, јер док они тако чине, њихова јадна дечица немају довољно хлеба нити најпотребнијих животних потреба.

Благо христољубивим и богољубивим пастирима и стаду Свете православне цркве који живе како Црква и Христос уче и који су готови да себе, живот свој жртвују за Христа, Еванђеље и Цркву, а да Христа, Еванђеље и Цркву никад и низашта не жртвују. Благо њима ако им је у животу увек пред очима спасоносно правило: главу дајем а веру не дајем, што даље значи: све за образ, а образ низашта. Јер каква је корист човеку ако цео свет задобије, а част и карактер никад и низашта. Ова животворна правила најпотребнија су данашњој хришћанској култури.

Као што је плућима потребан ваздух, телу хлеб и одело, вода, светлост и топлота, тако нам је исто потребна Еванђелска светлост и топлота Свете мајке православне цркве. јер само култура просвећена и проткана спасоносним Еванђељем, осветљена Христом, који је „Светлост Света“, а подгревана љубављу мајке Цркве, чија је света мисија била, јесте и биће да се у свету зацари: правда, истина, поштење, поверење и делотворно братољубље, може нам гарантовати избављење од свих зала и патњи које су свет притисле као црна мора.

Ради свега тога, свих тих недаћа, патњи и мука, вратимо се Христу и биће нам добро. Хришћани по имену будимо то и по духу и по делу. Да би такви били узвикимо покајнички: Господе Исусе Христe Сине Божји, ево Ти срце наше, ево руке наше - води нас, Светосавска православна цркви, мајко наша, сачувај нас. Јер као што се чедо осећа срећно и слободно у крилу матере своје, тако ћемо се и сви ми осећати срећни и слободни само под окриљем твојим, света наша цркви Православна.

Крагујевац, 1936. г.

*Драгослав Ж.
Величковић, свешт.*

ЧЕТВРТА ЗАПОВЕСТ БОЖИЈА

Сјећај се дана од одмора да га свеишкујеш... (2 Мој. 20,8)

Свемогући Створитељ наш изабрао је на овој земљи нарочита и особита места и времена, где ће Му и када људи одавати поштовање, а Он њима пружати милост своју и доброчинства у сваком изобиљу. Он неограничени Господар свих времена, милијарди минулих дана у прошлости и милијарди будућих дана у вечности, изабрао је за Своје поштовање један једини дан. Тај дан у Ст. Завету био је последњи дан у недељи, субота, и он је имао да подсећа људе на свешетак стварања света. „Сјећај се“, говорио је Бог изабраном народу Свом, „дана од одмора да га светкујеш. Шест дана ради и свршуј све послове своје. А седми је дан одмор Господу Богу твојему; тада немој радити ни једнога посла, ни ти, ни син твој, ни кћи твоја, ни слуга твој, ни слушкиња твоја, ни живинче твоје, ни странац који је међу вратима твојим“ (2 Мој. 20,8-11).

Као што видимо најважнији догађај у читавој историји Ст. Завета било је створење света. А светковање суботе имало је да подсећа људе на то велико дело Божије.

Али за нас Хришћане, није створење света најважнији догађај. Питам вас: шта би нам вредио цео овај лепи свет, а да нас грешне није искупио милостиви Бог? Да ли би ми имали више права да се радујемо животу своме, или да кукамо над њим, лишени за увек вечног спасења?

Предобри Отац наш Небески, Који нас љуби најнежнијом родитељском љубављу, из Чијих руку примамо безбројна доброчинства, који простире,

сваки дан, сто и за богате и за сироте, који се стара за све потребе наше и који жели да Му се једном и у Очински загрљај вратимо, Тај предобри Отац наш небески, послао је заблуделој деци Својој Јединородног Сина Свога, Спаситеља, да им Он, кроз страдања Своја, страшну голготску смрт и славно васкрсење, укаже пут, који води вечног спасењу.

Дакле славно васкрсење Христово, које се збило у недељу, важнији је догађај за нас Хришћане, него стварање света. То је дан победе над смрћу, дан спасења грешника, дан новог створења нашег. Св. Апостол Павле кличе: „Ми смо ново створење, створени у Исусу Христу, за добра дела“ (Еф. 2,10).

И зато су већ св. апостоли пренели светковање дана одмора, са суботе, на дан васкрења - недељу. У недељу је сишао и Дух св. на апостоле, обновио лице земљи и просветио сву васељену. У недељу је ударен и темељ св. Цркви нашој, којој ни врата адава одолети неће. У недељу је почео Бог и да свет ствара, говорећи: „Нека буде светлост“ и светлост је постала. Видите: Недеља је дан светлости, дан створења! Недеља је дан искупљења, дан спасења! Недеља је дан обновљења, дан просвећења!

Па зар тога дана да се не сетимо, скрушеним и захвалним срцем својим: Бога Оца - Створитеља свога, Бога Сина - Искупитеља свога и Бога Духа Светог - просветитеља свога!

Два су разлога зашто је Бог одредио дан седми, као дан одмора и као дан славе Своје. Један је разлог чисто земаљског значаја, а други чисто духовног значаја.

Човек је саздан из тела и душе. Телом својим везан је он за земљу, а душом својом за небо. У зноју лица свога суђено је човеку да заслужије свагдашњи хлебца свој. И њему тешком труденику ове трњем и коровом обрасле њиве, њему уморном и прашњавом путнику овоземаљског живота, неопходно је потребан одмор, ако мисли да не пропадне пре времена. Ко ће га бранити од туђег нечовечштва? Ко ће га напослетку бранити и од њега самога, ако га прекомерне бриге натерају, да се одрекне и тога толико потребног мира и одмора? Ко други? Ако не Ти Врховни Законодавче у чијој су власти и моћи сви људи и богати и убоги и велики и мали! Свима њима и претпостављенима и потчињенима рекао си Ти: „Сјећај се дана од одмора да га светкујеш“. То је свети дан Господњи - св. Недеља. Дан мира и покоја, када сваки човек треба да прикупља нову снагу за даља прегнућа, за даљи рад. То је дан када се уморан родитељ враћа огњишту своме, породици својој, деци својој.

Али „Не живи човек о самоме хлебу, но о свакој ријечи, која излази из уста Божјих“ (Мат. 4,4). Много је важнији значај Недеље за духовно добро наше. Телом својим вратићемо се у земљу из које смо и узети; прах ће се вратити праху своме. Али и духом својим треба се вратити Ономе од Кога смо и потекли.

Побожна браћо моја и сестре моје! Водите ли рачуна о томе повратку своме? Водите ли бригу о души својој?

Многи и многи и сувише лакоми-слено проводе овај кратки земаљски

век свој. Колико их је и колико, који живе, тако, као да су само за земљу створени. Као да ништа узвишенијег, ништа племенитијег и ништа лепшег нема од овог грешног праха земаљског. Колико их је и колико који заборављају на ону непобитну истину да је „Човек само зато створен, да Бога позна, да њему служи и да зато вечно блаженство заслужи“ (св. Игњатије). Ми можемо зажмурити пред овом истином, али је на силу не можемо уништити.

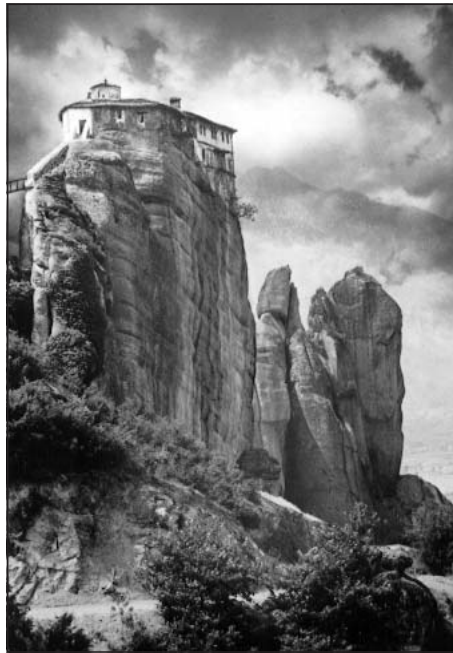
Бог је тај, који је Себи одредио св. места на овој земљи. Његовом вољом изникли су милиони veleљених храмова, подигнути у славу Његову. Његовом св. вољом са високих звоника њихових у дан Господњи, одјекују звона, као глас небеске трубе са онога света, која нам кличе: „Горје имјеим срдца“. Горе уздигнимо срца своја, к небу, где је вечна домовина наша!

Молим вас реците ми: има ли лепшег, достијнијег и светијег места за прослављање Оца Небеског од овог храма Божијег? Ту на светој и божанственој служби Божијој, приноси сам Себе, Јединородни Син Божији, на жртву Богу. Приноси тело своје за оне, који се ту предано и искрено Њему моле и говори им: „Узмите и једите ово је тело Моје, које се за вас ломи, за опроштај грехова“. И пролива крв Своју и говори им: „Пијте... ово је крв Моја, која се за вас пролива, за опроштај грехова“!

Одазивате ли се, љубазни моји, гласу овог безазленог и непорочног Јагњета Божијег? Узимате ли учешћа у тој преболној и страшној жртви Сина Човечијег? Или долазите овамо само обичаја ради, или разоноде ради? Или присуствујете само телом својим, а мислима својим, ду-

хом својим, блудите тамо око домова својих, њива својих и стада својих?

Када је Мојсије стајао пред горућом купином Бог му је рекао: „Изуј обућу своју с ногу својих, јер је место где стојиш света земља“ (2 Мој. 3,5). И вас се тиче, слушаоци моји, ова опомена, још у већој мери! Када отворите врата овог св. Храма Божијег, изујте обућу своју, али у духовном смислу. Оставите на улазу његовом све мисли земаљске и бриге

ваше и реците им као оно што је Спаситељ рекао ученицима својим, улазећи у Гетсиманију: „Останите овде, док ја идем да се помолим“ (Мат. 26,36). Ишчупајте из срца својих све што је грешно и земаљско, јер место, то где стојите, свето је место! Светије него горућа купина Мојсијева; светије него место где је Јаков видео лествице и Анђеле Божије.

Да ли вас је глас звона затекао увек у овом светом месту, или, можда, на недостојном месту ком и при

нечасном послу ком? Не знате ли, да ће доћи време, када ћете полагати рачуна о томе, како сте светковали дан Господњи?

Не заборавите и то, да у дан Господњи и сам Господ кроз цркву Своју говори!

Па зар да га не чујемо? Зар да не осетимо потребу да Му се једном у седмици не приближимо? Зар да не сазнамо из св. уста Његових, а кроз св. Цркву нашу све оно што нам је потребно да постигнемо крајњи циљ свој?

Или, можда, ви друкчије мислите?

Мислиш ли, можда, ти вредни сељаче, да је благослов Божији и берићет баш над оним снопом твојим, кога си ти у св. Недељу увезао? Мислите ли можда, и ви трговци и вредне занатлије да вас благослов Божији прати, баш онда, када вас св. Недељом на послу затекне? Љуто се варате! Јер све муке ваше, тога дана и сви трудови ваши, у њему су само хула на Бога. Јер сам је Бог рекао: „Ко би год радио какав посао у тај дан, да се погуби“ (2 Мој. 31,15).

А сада чујте само још шта је обећао Бог изабраном народу свом, у Ст. Завету, ако испоштује Његове заповести:

„Даваћу вам кишу на време и земаља ће рађати род свој, и дрвета ће у пољу рађати род свој; И даћу мир земаљи... И мач неће прелазити преко ње; И обратићу се к вама и учинићу да растете, и умножићу вас и утврдићу завет свој са вама; И наместићу стан свој међу вама и ходићу међу вама, и бићу вам Бог и ви ћете бити народ Мој“ (3 Мој. 26,2-12).

Светкујте и ви, дан Господњи, изабрани народе Новог Завета, па ће и вас благословити Бог, сада и увек и кроза све векове.

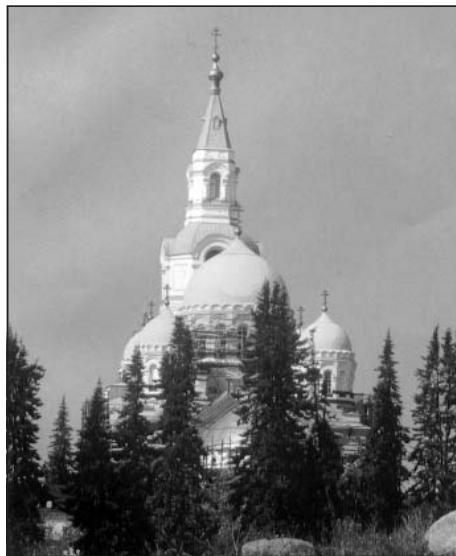
О НАЈТЕЖЕМ СЛЕПИЛУ - ДУХОВНОМ

Тешка је и великог нашег сажаљења достојна слепоћа телесна. Заиста, шта има теже него бити лишен телесног вида; не видети Сунце, Месец и звездано небо над собом, јутарњу зору, цветна поља и долине, баште и паркове, раскошно шаренило цвећа и птица; не видети лица својих милих и драгих: родитеља, браће и сестара, сродника и пријатеља - живети у вечном мраку?

Духовно слепило теже и опасније од телесног. Ма како тешко било за човека телесно слепило, духовно слепило је теже и опасније, јер док је оно прво привремено, ограничено на овај пролазни живот, оно друго је вечно.

У чему се састоји духовно слепило? Оно се састоји у незнању Бога и неверовању, а ово двоје последица је човековог одвајања и удаљавања од Бога. Бог је светлост: „Ја сам светлост свету. Ко за мном иде, неће ходити по тами, него ће имати светлост живота“, рекао је Господ Исус (Јн. 8,12; 1,5,9). Према томе, ко се год од Бога одвоји, одвојио се од истинске светлости и обрео у мраку. А човек се одваја од Бога, кад погази заповести Његове и учини грех. Тако грех као какав зид одваја човека и скрива му Бога (Еф. 4,18). И као што телесни слепац не види куда иде, спотиче се, пада и сваког часа је у опасности да погине; тако и духовни слепац лута по духовном мраку, не види праву стазу живота него се спотиче по страпутицама, док се не стрмоглави у понор пакла (Јн. 13,35 - 36). Да спасе људе од ове опасности и избави из духовне таме, Син Божји сишао је на Земљу и донео светлост. Али мно-

гим људима, гресима укаљаним, милија је тама греха него божанска светлост, јер се на светлости откривају њихова зла дела. А онај који чини дела Богу угодна, тај воли божанску светлост, јер живи у њој, и не стиди се својих дела, јер су добра (Јн. 3,19 - 21). Грех је, дакле, узрочник духовне таме, а он је ђаволски изум и дело. Зато ко грех чини, ђаволу робује (Јн. 3,8). Зато је Син Божји дошао на Земљу „да раскопа дела ђавоља“ (I Јн. 3,8) и избави људе из тамног ропства ђаволовог (Јн. 8,34,36).

Од духовног слепила лечи само Христос. У данашњем светом Еванђељу описује се како је Господ Исус даровао телесни вид слепом Вартимеју, који је седео крај пута и просио милостињу од пролазника. Чувши да мимо њега пролази гомила света и сазнавши од некога из ње да је то Исус из Назарета, о чијим је чудесним исцељењима и он чуо, почео је да виче из свег гласа: „Сине Дави-

дов, Исусе, смилуј се на мене!“ чу Господ његову вику и нареди да Му га приведу. И кад приђе, запита га: „Шта хоћеш да ти учиним?“ - Господе, да прогледам, одговори слепац. „Прогледај, рече му Господ, вера твоја поможе ти“. И слепац одмах прогледа, и пође за Њим хвалећи Бога.

Као што је само Христос Господ могао да исцели од телесног слепила, тако само Он може да исцели и од духовног слепила. Јер је само Он извор здравља, које лечи сваку болест, и светлост, која побеђује сваку таму. Али да би се људи исцелили од духовног слепила, треба прво да се одврате од греха и окрену срцем својим ка Христу Господу. Јер онај који хоће да се избави из таме и види Сунце, по мудрим речима светог Тихона Задонског, „треба да се окрене Сунцу, па тако и онај који хоће да позна и види Бога, треба да Му се обрати срцем. Како могу да виде Бога они који су се окренули од Њега и срцем прилепили уз грех и свет? Ако хоћемо да се просветимо и од слепила исцелимо, треба Богу да се обратимо. Докле човек служи греху и свету, ум и срце његово покривени су неком копреном, а кад се обрати Богу, тада се благодаћу Христовом скида та копрена и он се просвећује, и Бога упознаје, и Христа Сина Његовог. Тада му светлост душевна, као зора после ноћи, почиње да светли и да га у делу спасења просвећује и уразумљава“.

Закључак. Док нас тама греха није потпуно прогутала и свукла на дно пакла, припаднимо Господу, као слепи Вартимеј, и завапимо Му: Исусе, Сине Божји, смилуј се на мене и учини да духовно прогледам! Он је милостив и једва чека да Му се обратимо за милост.

О НАДИ

Нада је хришћанска врлина која се састоји у томе што ми са потпуним уверењем очекујемо од бескрајне доброте Божје, а због заслуга Христа Спаситеља, наше вечно спасење и благодатне дарове који су нам за спасење потребни.

Суштина је хришћанске наде у томе, што се будући предмети жеља и очекивања хришћанских, који су циљ хришћанског живота, приказују као да се сада испуњавају.

Главни предмет хришћанске наде и вере је Бог, сједињење с Њим и вечно блаженство.

Предмет хришћанске наде може бити и садашњи живот и привремена блага, као: усавршавање ума, јачање воље, одржање живота и здравља. Али те благодатне дарове можемо желети и тражити само уколико они подржавају наше спасење. Спаситељ каже: „Иштите најпре царства Божјега и правде његове, и остало ће вам се све додати“ (Мат. 6,33).

Основи или разлози наше наде јесу: Божја свемоћ, јер Бог као свемоћно биће може учинити све; Божја доброта и љубав према нама, јер је Бог неизмерно добар, па хоће радо да испуни наше умесне наде; Божје обећање које је дато из љубави и због заслуге Христа Спаситеља, јер је Бог истинит и увек испуни оно што обећа; Божја милост, јер Бог прашта ономе који се каје и који се у њега нада.

Хришћанска је нада за спасење преко потребна.

У Светом писму на многим се местима прописује да сву наду у свима животним приликама полагемо у Бога, и вели се да Он не оставља оне који се у Њега уздају. Псалмопевац вели: „У теби је уздање, Боже Спаситељу наш, узданицо свих крајева земаљских и народа преко мора далеко“ (Псал. 65,1-5).

Црква сматра као одбачене оне који умиру у очајању, без наде.

Дужност да радимо за наше спасење била би узалудна и бесплодна, кад не бисмо имали наде да ће се оно постићи.

Човек који се нада у Бога спокојан је у животу и одлучан у сваком добром предузећу. У времену тегоба и беде он не маљаксава, јер зна коме се обраћа за помоћ, и с вером и љубављу предаје Богу судбу своју и својих ближњих.

Без наде, дакле, живот би био тежак, готово немогућ.

Нада треба да је постојана. Постојаност хришћанске наде испољава се у томе, што човек не сумља да му Бог може и хоће испунити оно што жели и очекује, макар му то не било одмах испуњено. Бог најбоље зна да ли нам треба дати што од њега очекујемо, и када ће нам то дати.

Нада ваља да је оправдана. Људи су дужни да са своје стране развијају све телесне и духовне способности и да предузму све што могу за своје спасење, а не да све очекују само од Бога. човек се мора са своје стране и својим силама борити против рђавих склоности и грешних навика, избегавати сва искушења, дакле, испуњавати захтеве моралног закона.

Нада мора бити умесна. Умесност наде испољава се у томе, што хришћанин очекује од Бога само оно што се слаже с Божјом вољом, јер Бог неће помоћи људима да чине оно што није добро.

Нада треба да је смерна. Човек се не сме превише уздати у себе, своје моћи, своје богаство и власт, него у милост и свемоћ Божју, јер без Божје помоћи не можемо ништа помоћи.

Претерују у надању који се одвише надају у милосрђе Божје. Такви људи од Бога очекују и оно што Он није обећао, или се надају да ће постићи све што је обећано, а да са своје стране не испуне погодбе које тражи Свето писмо, то јест не врше закон Божји, не испуњавају верно заповести црквене, не избегавају све случајеве где се може погрешити, и не боре се с рђавим склоностима и грешним навикама.

Претерују обрнуто у нади и они који се уздају поглавито и једино у своје моћи и своје богаство и власт. Ови потсећају на јеванђелског безумног богаташа, који је замишљао да је за његову душу довољно големо богаство које је зарадио, а није полагао наду у Бога.

Исто тако греше и они који се уздају сувише у друге људе, а не у помоћ Божју. Свето писмо вели: „Не уздај се у кнезове и синове људске, у њима нема помоћи“ (Псал.146,3).

Грех је и недостатак наде у Бога. Где нема наде, ту наступа очајање. Очајавају они:

- који због многих и ужасних својих греха губе сасвим наду да ће добити опроштај тих греха;

- који се боје да неће поправити своје рђаве навике, јер су стекли уверење о својој слабости, па се и не старају о поправци;

- код којих нема поуздања у Божје провиђење, кад је реч о душевној или пролазној помоћи која им је потребна, нити су стрпљиви у несрећним животним случајевима, већ у невољи и болести желе смрт или је сами проузрокују, уместо да стрпљиво подносе зла и да сву наду положе у Бога.

СЕЋАЊЕ НА СМРТ

Уколико човек више стари, смрт му је све ближе. Он страхује кад год чује да је неко умро. Одмах пита: „Колико је покојник имао година?“ и упоређује га са собом. „Па ја сам млађи, ја још треба да живим“ теши се он. Али деси се понекад да човек остане сам, да сви његови вршњаци оду, поумиру. И тада настаје неподносиво страховање од смртног часа које човек не напушта ни дању, ни ноћу. Човек се осећа као да она, смрт, стално иде за њим, као да га прати у стопу. Он скоро чује њене кораке. У некој старој особи он чак препознаје њу, своју смрт. Како се човек тада непријатно осећа видећемо у краткој причи руског приповедача Ивана Тургенева, коју ћемо сада читирати. Прича носи наслов „Бака“.

„Ишао сам широким пољем - прича он. Наједанпут чујем за собом лаке, обазриве кораке. Неко је ишао за мном. Ја се освртох и видех малу, погурену старицу, сву замотану у похабани огртач. Само је лице бакино вирило из тих јадних крпа: лице жуто, зборано, без зуба, са оштрим носом.

Ја јој приђем ближе... Она застаде.

- Ко си ти! Шта хоћеш? Јеси ли просјакиња? Хоћеш ли милостињу?

Бака није одговарала. Ја јој приђох још ближе и видех да су јој оба ока била превучена са полупровидном белом опном, као што је имају птице: оне њоме чувају очи од јаке светлости. Али у баке се та опна није подизала ни откривала зеницу. Из тога сам закључио да је она слепа.

- Хоћеш ли милостињу? - упитам је поново. - Зашто идеш стално за мном?

Но бака је као и раније ћутала и само се мало стресла. Окренуо сам се и пошао даље. И опет чух за собом исте лаке, одмерене, скоро нечујне кораке.

„Опет та жена! - помислим и сав претрнем. Шта ли је она за мном та-

ко пристала?“ Но одмах у мислима додадох: „Пошто је слепа, то је она по свој прилици изгубила пут, па сада иде по слуху за мојим корацима, да би са мном заједно дошла међу људе. Да, да то ће и бити“.

Но за мало па ме обузе неки необичан немир. Мени се почело причинјавати као да та бака не иде само за мном, већ да ме она управља сад овамо, сад онамо; да ме она гура час десно, час лево и да је ја несвесно слушам.

Но, свеједно, ја сам ишао даље... Али, гле, испред мене на путу нешто се црни и шири се... Нека јама!

„Гробница!“ - севнуло ми је кроз главу. - „Тамо ли она мене гура? Е, нећеш!“ - помислим и нагло се окренем. Бака опет преда мном... Али она види! Она ме гледа великим, злим очима, као у птице грабљивице. Нагнух се ближе њеном лицу, њеним очима. И опет је преда мном та мутна опна, тај слепи и тупи израз.

„Ох, - помислим - та бака, то је моја судба, то је моја смрт, од које не могу побећи. - Шта, не могу побећи? Зар заиста не могу побећи? - То је глупост! Треба покушати!“ И ја се окретох на другу страну и пођох другим правцем.

Ишао сам брзо. Али, као и пре, чујем за собом лаке кораке где шуште све ближе и ближе. А испред мене опет се црни јама.

Опет променим правац. И опет исти шум за мном и та иста страшна црна мрља преда мном. И ма куда да се окренем, ма куда да погледам, увек исто.

„Е, стој! Доскочићу ти! - помислим. Преварићу ја њу! Нећу никуд ићи!“ И ја се истог часа посадох на земљу.

Бака стоји једно два корака иза мене. Ја је не чујем, али осећам да је она ту.

И тама сам помислио да сам нашао добро решење, кад одједном угледам: а то мрља, која се црnilа у даљини, плива све ближе и мили сама к мени.

„Боже! - крикнух и окретох се. Бака ме гледа право у очи, а на њеним безубим устима видим подсмех и чујем шапат:

- Не можеш утећи!... ”

Тако гласи прича, а ту нам истину и свакодневни живот потврђује. Нико од рођених на земљи није смрт избегао. Али ако је не можемо избећи, ми је можемо и морамо дочекати спремни. Морамо се раније припремати за сусрет са њом. А припремићемо се ако „преостало време живота својега проведемо у миру и покајању“ - како се и молимо на сваком богослужењу у прозбеној јектенији. „Хришћански крај живота нашега“ треба да нас затекне мирне и непостидне. А затећи ће нас такве само у том случају, ако читавог живота будемо добри и послушни синови св.

Цркве, ако се будемо држали заповести Божјих. Када ми пазимо на одело своје: како ћемо се обући и обути при одласку у госте, онда, утолико пре треба да пазимо да пред праведног судију - Бога Господа изиђемо чистих руку и светла образа. Треба на то стално да мислимо, јер као што знамо, Бог не пита шта је ко у животу био, ни какав је положај заузимао, већ Га интересују само праведна дела наша. По делима нашим биће нам суђено! Дела ће нас или оправдати пред Богом, или ће навући на нас праведни гнев Његов. Јеванђеља су пуна упозорења и савета: „Будите опрезни, јер не знате дана ни часа када ћете бити позвани да станете пред лице Божје... Не теците себи блага на земљи, где их мољац и рђа кваре и где их лупежи поткопавају и краду; него теците себи блага на небу, где вам их нико не може одузети“. „Богатите се у Богу“, - саветује нас св. апостол Павле. То јест: богатите се богоугодним делима, старајте се за будући живот, мислите на сусрет са Богом, сећајте се смрти.

Све ми то знамо. Све смо ми то много пута и чули и прочитали. Па ипак, како лако заборављамо на све то! Много пута оборимо своје главе према земљи и идемо замишљени данима и месецима. Испред себе тада видимо само земљу, само овај кратки, варљиви живот. Бога се сетимо најчешће само онда када нас задеси каква невоља. Међутим, часови и дани нашега живота пролазе непрестано и нико их не може зауставити. И док погледамо, а ми смо већ близу краја свог животног пута. Не одлажимо увек за сутра најважнију своју бригу - бригу о спасењу душе своје! Почнимо што пре да је хранимо здравом духовном храном, да како не малакше, не ослаби и не поклекне пред искушењима овога света. Саблазни је много, а ми смо слаби. Ојачани вером, ми ћемо све препреке лако савладати и доћи ћемо у близину Божју, којој треба сви да тежимо и сада и свагда.

РЕЧ О КРАЈУ СВЕТА

Бојте се страха и трепета на Суду Божјем. Тај дан ће доћи изненада. Ако се не спремимо врлинама, бићемо осуђени на неугасиви огањ. Живите у страху Божјем, овај живот је кратак, као дим ишчежава и много ћемо имати муке због својих грехова: навалу безбожника, у црквама непоредак, лоше управљање власти, недостојност свештеника, који ће почети да угађају телу, а оно што је духовно ће заборавити. У људе ће ући неверје и блуд, остављаће ближњег, и почеће да чине неправду. И онај ко се тих дана успе одржати, великим ће се назвати у Царству Небеском. Тако беше и у дане праведног Ноја: јеђаху, пијаху, жењаху се... И дође потоп и погуби их све због безакоња... И док је Ноје правио ковчег, како му је Господ заповедио, слонове из Индије и персијски лавови иђаху заједно са овцама и козама, не наудивши једни другима; сакупљаху се звери и птице ту где је Ноје правио ковчег.

И Ноје плачући говораше људима: „Покајте се, јер иде на вас потоп“. А они, иако све то видеше, не разумеваху, нити слушаху учења, док их не потопи вода и не дође им такав зли крај... Бојмо се, јер све што је написано то ће да се догоди, и већ видимо да се описана знамења збивају; већ нам је мало живота и века. Зато, ако хоћемо да се спасемо, потрудимо се у смирењу и чињењу милостиње.

Не саосећамо са онима који немају, не удаљујемо се од злобе и нећемо да приклонимо срца на покајање. Ништа није извесно у човеку, него је све пролазно и краткога века. Један има много, а други оскудева, и први никако да се насити, сиротињу потчињава

и продаје. Неки краду и разбијају да би тиме стекли имање, но, тиме само привлаче огањ изнад своје главе. Нема правде у свету. Деца не поштују родитеље, мужеви варају жене... Ласкање и завист живе у вама, стално сте незасити, а Бога нико не помиње, као да сте бесмртни... И земља се од лица Господњег тресе због ових грехова и многе несреће беху попуштене гњевом Божјим. Но не уплашисмо се и не престасмо са чињењем зла, па Господ пусти поган на синове и кћери, не би ли смо се уплашили... Но ми и даље неправду чинимо, гњев и завис не остављамо, блуда, пијанства и грабежи се не лишавамо...

Док има времена за покајање, трудимо се у врлинама, и будимо милостиви, да би и Господ према нама био милостив. Видите да Господ не поштеде ни своје цркве, ни свете књиге када остави земљу пусту због злобе људске, да би их принудио на покајање. Ако смо и кажњени, а после казне се нисмо покајали, очекује нас још већа патња и вечне муке... Како је рекао св. Јован Богослов: „Ко љуби овај свет, нема љубави Очевој у њему“. Неизвесно је у који ће час доћи смрт. Многи здрави легаше увече, али ноћу изненада умреше... Пазите на спасење ваших душа, јер је страшан Судија онима који не чинише добро. О, љубљени, шта ћемо чинити када сам Господ дође, када буде буре и гром... када буде Страшни суд, ако се овде и сада не припремимо?!

Јер као што муња излази од истока и сине до запада, тако ће бити и долазак Сина Човјечијег.

ЈЕДАН ИСТИНИТИ ДОГАЂАЈ

Првих дана маја месеца 1911. године дошао је мојој кући у Пожези Косто Станојевић земљод. из Пријановића, под ручне ми парохије, угледан домаћин, стар и погурен чичица. После поздрава и уобичајених разговора о стварима домаћим, привредним и свакодневним, рећи ће ми сасвим озбиљно и тајанствено: „Ама господине попо, да ти се жалим на једну своју невољу, баш сам због тога теби свратио. Разговарао сам о томе са неким пријатељима и познаницима и у селу и овде у чаршији, па они терају шалу са мном. - У чему је ствар Косто - реци ми, па ћу ти казати своје мишљење? - Бојим се, господине, да ме и ти нећеш разумети и да ћеш ми се, може бити, насмијати или ћеш ствар схватити као и други, којима сам се пожалио, а они нису поверовали моме казивању, па су чак збијали и шалу на моју штету и на штету моје чељади и комшилука, а ствар није за шалу!

- Да ти испричам, попо, што се дешава код моје куће и због чега патим.

- Има 7-8 дана како сам и ја и моја чељад у страху. - Сваког дана од тада, па и сваке ноћи са размаком у времену подиже се ситно камење око моје куће, некад у мањем броју а некад у већем и пада на кров, удара у прозоре, улеће кроз рупе на брвницама, и на отворена врата. Кров ми је покривен ћерамидом па кад подигнуто камење падне на њега, настане чагрљање као да се ораси просипају по ћерамиди. Када ја или ко од куће чељади појемо на воду, обично носимо на обрамачи буцу или бакрач, дешава се врло често, да се каменчићи из њиве куда пролазимо, дижу и лете на нас, ударају у нас или у судове, а удар је слаб, не боли, јер камење не лети из какве даљине, већ пада из близине, само се подиже са површине земље и поле-

ће к нама. То се дешава у сред бела дана, дешава се вечером, јутром као и ноћи. - Ти знаш да ја нисам плашљив човек и да се само Бога бојим, али ме ови догађаји забрињавају, па ме ухватио неки страх и у чуду се питам: шта је ово и шта значи?

- Ја би те молио, попо, да ме саветујеш: шта да радим и како ово чудо да отклоним од своје куће и моје чељади? - Веруј ми, истина је што ти испричам.

Ради свога ауторитета и метода у опхођењу са својим парохијанима, нисам испољио своју неверицу на демонстративан начин, али сам му доста одлучно рекао: - Ама Косто, ја мислим да је то немогуће. Како ће камење само падати на кућу, како ће се подизати из њиве око куће и поред пута којим идете на извор и падати на тебе и твоју чељад? - Каменчићи имају своју тежину и без неке снаге не могу се сами подизати и одлетати овамо и онамо? - Теби се то само тако учинило, или пак привиђаш ти па то привиђају и сви твоји укућани. - Да нисте што болесни и да нисте у каквој врућици, па вам се због тога привиђа? Саветујем ти, да свако вече запалиш свећу, окадиш чељад и кућу и да се заједно Богу помолите. Ништа ти више не уум казати, а надам се да ће то проћи.

- Добро, попо, учинићу тако, али дај Боже, да ме се то окане!

Косто је отишао кући мало умирен, али ипак довољно не. Осетио сам да је очекивао више саучешћа и утехе. Желео је да му више верујем.

После 7-8 дана видео сам на пожешкој пијаци Коста и упитао га: да ли чини оно што сам му рекао и да ли се оно чудо понавља и даље? - Понавља, попо, непрестано и ако ја палим свећу, кадим кућу редовно и молимо се Богу, што сам и ра-

није чинио. - Не могу овако, морам нешто чинити или се селити из куће.

Од тада је прошло још неколико дана, али се догађај стално обнављао.

Не питајући ме, а по савету неких људи из села, Косто је отишао ср. начелнику у Пожегу и испричао му целу ствар. Начелник је ствар схватио као да се ради о некој подвали, да му неко из комшилука или из села приређује те сцене у намери да Косто омрзне своју кућу и своје имање, па да се одатле одсели на неку страну или на друго место свога имања. У том циљу водио је разговор са Костом, али кад је Косто остао упоран, да то није по среди, већ нека чудна појава, начелник му је ипак дао два жандарма, да за 24 сата ствар посматрају и испитају. Али и у присуству жандарма чудна појава се понављала на исти начин. Поднаредник жандармеријски пуцао је око куће приликом тих појава, али ништа није помогло, све се понављало као и ранијих дана. Жандарми су и ноћили код Костове куће и ноћу пуцали, када осете падање камења. - Вратили су се без могућности да Косту укажу помоћ.

На дан Цара Константина и Јелене дошао је понова Косто к мени. Не знајући да се Косто обраћао и ср. начелнику, и за излазак жандарма његовој кући - сам ми поче причати шта је даље све радио, али му ништа није помогло. На крају ме моли: - Хајде, попо, молим те, да ми осветаш кућу, надам се, да ће ми то помоћи.

О овој чудној појави не само да је говорио и знао само џемат Станојевића у Пријановићима, већ је знало цело село, општина, жандарми, ср. начелник, па се и на пожешкој пијаци почело о томе говорити.

Сазнавши то све нешто од Коста, нешто од других људи, - решим се да учи-

ним Косту по вољи. Замолим га да сачека док црквену славу у Пожези проведемо, па ћу онда поћи његовој кући. И Косто је чекао ту и усрдно се Богу молио. По свршетку црквене славе око 11 часова кажем му да иде полако кући својој, а ја - велим - одох да спреим коња, па ћу брзо стићи, пошто није далеко, а коњ ми је срчан.

Пре растанка са Костом питао сам га: да ли ће се поновити догађај кад ја дођем и да ли ћу ја то моћи видети? - На то ми је он рекао: - да је се још јутрос пре његовог поласка у Пожегу поновила појава и да ће се, вероватно, поновити када ми дођемо кући.

Спремио сам се, понео потребне одежде и ствари за освећење куће, узјахао коња и пошао у Станојевиће. Сунчан, ведар и весео мајски дан чинио је нарочито пријатним путовање на коњу. Мирис расцветалог ливадског цвећа, дубоко зелено воћа и шумског дрвећа и бујност вегетације били су прекрасан декор дану Цара Константина и Јелене. Све то било је сведок и пратилац моје знамените улоге у томе часу. Осећао сам тежину задатка. Страховао сам, да ли ћу у својој молици успети...

Тачно у 1 час по подне стигао сам Костовој кући. На капији дворишта дочекао ме је Косто са својом чељадом. Прихватили коња и срдечно се поздравили. И Косто ме као стар човек пољуби у руку. Са Костом сам сео на трonoжну столицу више куће, где је зеленило у дворишту. По обичају послужен чашом воде и кафе, продужим разговор о свима појавама дотле пројављеним. Поред горе изложеног још ми је саопштио, да је пре 2-3 вечери седео у кући за вечером са кућанима. На вратима су кључанице биле заринглале. У један мах врата и кључанице отвориле су се а у кућу је улетело ситног камења у великој количини, могла би

се накупити једна торбица. Даље, у собу кроз штакатор пролази камење, а нигде рупе и отвора нема. Исто тако на прозоре, онда хартијом разапете.

Био сам савршено прибран. У души сам признавао своју недостојност и недостатке. Дошао сам, поред свега, кући Костовој са неверицом. Прегледао сам собу, кућу, таван кућни, разгледао околне зграде, терен и положај око куће. Узимао сам каменчиће који махом са доње стране куће - из оближње њиве - полећу на кућни кров. То су махом белутци, који су у величини мањих и већих ораха у њиви лежали. Познају се по влази, која је на њима а на оном делу који је у земљи лежао; други је део од сунчане топлоте сух. Има их у величини кокошињег јајета.

После детаљног прегледа установио сам, како ћу контролу вршити у случају поновљене појаве. Са чељадима свима био сам више куће на благој узвишици, одакле могу све да посматрам. Тако сам у полулажњи посматрао и ишчекивао, а у исто време посматрао чељад. Сви су већ били навикли на појаву овог чуда, нису били заплашени.

После пола часа разговора видео сам и чуо 2-3 камичка како благо на кућу падају, ћерамида је звонила. Ја сам устао и хладно гледао. Све јаче и јаче и више и више почело је камење да се, тако рећи, роји. Падало је из њиве - управо дизало се. Облетио сам 2-3 пута око куће, ћерамида на крову звонила је. Каменчићи су падали благо, без снаге. Падали пред моје ноге, где сам са чељадима стајао. Одмах сам их узимао у руке и посматрао. Обично камење из њиве, ништа нарочито. Тако сам накупио пола кожных торби и кући донео.

Гледао сам својим очима у простор њиве и утврдио, као се у полу-лету камење подиже. Запазио сам и места лежишта њихових.

Када је се ово утишало и када сам се уверио у ову чудесну појаву, наредио сам, да се на наћвару постави велика ћаса са водом, кадионица и свећа. Почео сам освећење воде, па потом даље. У току освећења воде нешто је у неједнаком треску треснуло на источним вратима куће. Престао сам да чинодејствујем и у истом тренутку истрчао на отворена врата. Погледам око куће и изнад, никога живог створа нема. Простор је прегледан. Вратим се натраг. Између врата и прага са унутрашње стране - у кући гомила ситног камења и једна цигла. То камење и цигла постављени су били с пола пред прагом. Са те цигле и тога ситног камења корачало се на праг или преко прага унутра у кућу. Све је то у једном магновењу, покупљено неком чудном снагом - треснуло у врата. Посведочио се све оно што ми је Косто казивао.

Осветио сам водицу, потом покропио кућу, а освећеним јелејем - по пропису помазао све стране куће и кућних одаја.

До тада ово је моја најусрднија, најтоплија и најмоћнија молитва. Случајеви се нису више понављали. Ја сам се са страхом обавештавао од Коста и њихових комшија - сви су били задовољни, јер је чудна појава престала. И село је пратило мој долазак и успех молитве. То је се и даље чуло. У оно доба писао је о овоме догађају Светислав Јеремић, бив. трговац из Чачка у „Малом Журналу“, али је он то приказао као сензацију. Ја тада нисам хтео о томе да пишем, као најобавештенији и најпозванији. Није му ни време било. Тај је случај и у мојој духовној садржини учинио велики преврат. Можда је провиђење и то хтело!

априла 1937. г. Ужице

*Вийомир М.
Видаковић
јиројереј
- јирох ужички*

ПРИКАЗ КЊИГЕ

Др Милош Ердџан

Општи увод у Свето Писмо
Старога завета

Паралелно са гледиштем да у канон књига Старог завета спадају тзв. неканонске књиге (деветероканонске), којих нема у јеврејском канону, код многих истакнутих Отаца и Учитеља Цркве наилазимо и на супротно становиште, тј. да у канон спадају само књиге које Јевреји признају.

Источни Оци

Мелитон, еп. сардски (+ пре 195. године) у своме писму Онисиму (сачуваном код Јевреја, Hist. eccles. 4,26.12-14) каже: „Отишао сам на Исток, у крај где су дата пророштва и написане књиге; тако сам савесно изучавао старозаветне књиге и шаљем ти њихов списак. Имена њихова су следећа: (следи набрајање књига)“. У списку се набрајају само књиге јеврејског канона, при чему је изостављена књига о Јестири, или, због њеног „специфичног јудејског карактера“ (тако мисли Diestel), или можда, и због тога што се у њену каноничност

сумњало и код Јевреја. Не спомиње се ни Плач Јеремијин, ни Немеја, свакако због тога што се прва прибравља књизи Јеремије, а друга, Књизи Јездре. Свакако да ту Мелитон даје списак канона који сматра обавезним за Хришћанску цркву, а не само за Јевреје (како то мисли Cornely).

Ориген (око 184-254. године) у свом тумачењу првог писма вели: „Код Јевреја одувек постоје 22 књиге (следи набрајање књига јеврејског канона). *Макавејске* (књиге) су *изван ових*“. У овом списку недостаје књига „дванаест пророка“, што је свакако испуштено грешком преписивача, јер би иначе број књига износио 21, а не 22 (у латинском преводу Руфина наводи се и ова књига). Осим књига јеврејског канона, наводи се и Посланица Јеремије. За књиге Тов, Јдт, Прем. Сир, Ориген у Ном. 27 in Numeri вели да се оне „требају читати оглашенима пошто они не могу примати тврду храну која се садржи у тајанственим богонадахнутим списима“.

Св. Атанасије Велики (275-373. године) у својој 39. посланици (Επιστολὴ ἐορταστικὴ - Epistola festalis) 367. године каже: „...изволело ми се да све од почетка изложим које су књиге примљене у канон (τὰ κανονιζόμενα), и које су нам предане предањем (καὶ παραδοθέντα) и које се сматрају божанским (πιστευθέντα τὶ θεῖα εἶναι βιβλία). И тако свих књига Старог завета има 22 пошто је толико и слова - како сам слушао - у употреби код Јевреја. По реду имену, оне су следеће: (следи набрајање). Једино се у њима објављује учење благочешћа“. У списку се набрајају све књиге јеврејског канона осим Књиге о Јестири (као и Мелитон), а уз књигу Јеремије се набраја Варух и Посланица Јеремије.

Даље се у посланици наставља: „Осим ових, има и других књига, које нису канонске (οὐ κανονιζόμενα), али су одређене од Отаца за читање новоприступившима и за оне који желе да буду оглашени славом благочешћа: Прем. Сир, Јест, Јдт, Тов ...“ При томе, пошто су прве примљене у канон, а друге одређене за читање (ἀναγιγνῶσκόμενα), нигде се не спомињу и поименице апокрифне које су људи измислили. Штавише, св. Атанасије вели да има и апокрифних књига, које су измишљотине јеретика, како је ко хтео с намером да се преваре прости људи. Заповест Атанасијеу да се број свештених књига не увећава ни умањује (μηδεὶς τούτων ἐπεβαλλέτω μηδὲ τούτων ἀφαιρέσθωτι) сачувала је Православна и Римокатоличка црква до дана данашњег. ...

ОТАЦБИНО,
ОПРОСТИ

(посвећено Косову)

*Што то муџина вода шече
Низ Долину јоргована
И што ми се мркло вече
Причињава сваког дана?*

*Њишће ли то морни коњи
Недораслих ђосиодара
Или ми то јад ђоџињи
Болно ваји из њедара?*

*Чији лоџор крај Сиџинице
Свеју земљу мачем џируни,
Ко то џрља свијејло лице
Изворима, нашој Круни?*

*Подари ми, о Госиоде,
Да освейа све намири
И оџросиџи, Оџацбино,
Оџросиџиџе, Манасџири!*

Миленко Јевђевић

ХРИСТОВО
ВАСКРЕСЕЊЕ

*Прим небом облаци миле,
бијеле боје као од свиле.*

*Тама је свуда,
само жена џар.
Сџије крај гроба,
Хрисџу носе дар.*

*Ал велико чудо, џрије зоре би.
Пуче камена џлоча, земља се џоџпреса,
сину муња
обасја небеса.
У храму се џоцјеџа завјеса.*

*Хрисџос Вакрсе из мрџивих,
и усџаше све невине душе.
Па и они џиџио џа не џоџзнаше,
са џири џрсџа себе џрекрсџиџе.*

*Радуџе се и дјеџо и џуди,
радуџе се и све Њему хрли.
Вакрсеџо је онај ко нас воли,
онај коџа расџеише умрли.*

*Ви џиџио сџе збоџ џуџе,
џорке сузе лили.
У живџиу мноџо џроџаџиџли,
над у Вакрсење и вјеру имаџиџе.
Данас срећом сџаџиџе и Хрисџу џјеваџиџе.*

Свеџлана Ђеранић

СЈЕЋАЊЕ

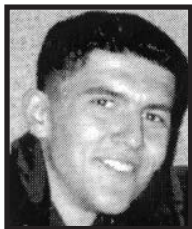
† Војислав Вујичић, рођ. 1947.
погинуо 17. 06. 1992, Добриња

СЈЕЋАЊЕ

† Сњежана Вујичић, рођ. 1970.
погинула 12. 05. 1986.

СЈЕЋАЊЕ

† Славиша Милић, рођ. 1980.
трагич. изгубио живот 27.08.1999.

*Одмора шраже очи наше
ал њивога блага нема лика
усйомене нам још осйаше
Божје чедо, Божје и наше.*

Отац Златомир, мајка Љиља, брат Саша

Свети Антоније Велики исприча Кронију ово: „Целу годину дана ја сам се молио да ми се открије место праведних и грешних. И ја видех огромног црног исполина где досеже до облака и рукама додирује небо; испод њега беше језеро, велико као море. Затим видех душе људске где лете као птице, и оне које прелетеше руке и главу исполина, беху сачуване од Анђела; а они које он удараше својим рукама, падаху у језеро. И дође ми глас говорећи: ове душе које видиш да прелећу руке и главу исполина, јесу душе праведника, њих Анђели чувају у рају; а оне душе које црни исполин удара рукама, потапају се у ад, јер су их телесне жеље вукле доле, и оне су се предавале злопамћењу.

Лавсаик

Када је свети Макарије једнога дана у зору седео у својој ћелији, један комарац паде му на ногу и уједе га. Осетивши бол, он га уби својом руком, јер се беше напио крви. Али се затим стаде кајати што се осветио за себе, и осуди себе за овај грех: да шест месеци се ди наг у баруштини Скита која се налази усред пустиње. Комарци су тамо као и осе и пробадају чак кожу дивљих свиња. Ови су га комарци тако изболи и изуједали по целом телу, да су неки мислили да је губав. А када се после шест месеци врати у своју ћелију по гласу су само познали да је то сам господин Макарије.

Лавсаик

ПРИЛОЖНИЦИ ДАБРА

Милан Ступар, Србиње	25 KM
О. Борис Бандука, Какањ	15 KM
Боро и Рајка Шимшић, за здравље Јелене и Биљане	10 KM
Саво Ивановић, Чајниче за покој душе мајке Неде	10 KM
С.З.Т.Р. „Рашо“, Пале	100 KM
Бранка Бошњак, Сарајево за покој душе мајке Анке	100 KM
„Вердер“, Соколац	300 KM

Билтен излази тромесечно

**С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ НИКОЛАЈА**

Главни и одговорни уредник:
синђел Калистирај (Бобушић)

Технички уредник:
синђел Јован (Гардовић)

Секретар:
јројојереј Момир Васиљевић

Редакција:
*јројојереј Богдан Сијанишић,
јројојереј Рајко Цвјетковић,
јројојереј Милосав Видаковић,
јројојереј Ранко М. Билинац,
јеромонах Михаило (Боровић),
Злајко Богдановић*

Фотографије:
Саша Савовић, Младен Томић

Сарадници:
*Теодора Пајић, Рајко Боловић,
Ненад Сијејић, Марица Бузанчић,
Мирко Кошљаја, Радоје Тасић,
Милош М. Мочевић*

Уредништво
и администрација:
**МАНАСТИР УСПЕЊА
ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ
Добрун, Република Српска**

Адреса редакције:
*Манастир Добрун, 73247 Добрун, РС;
Манастир Добрун, 31243 Мокра Гора, ЈУ*

Телефони:
(+ 387) (0)58 612-603, 612-747

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
2000 примерака

Штампа:
„Миho Соколовић“ Рођајица

Припрема штампе:
Издавачка кућа „ДАБАР“

Решењем Министарства информација
Републике Српске, број 01-280/96 од
12.7.1996. године, Билтен Манастира
Успења Пресвете Богородице
у Добруну под називом „Дабар“ је
уписан у Регистар јавних гласила
под редним бројем 152.

Прошло је пар недјеља откако она, моја мајка ка Господу оде. Иако стара, изненадила ме. Иако болесна, њен се живот преко ноћи угаси. Некако сам мислио да моја мајка неће никада умријети.

Била је стара, коса осједила, лице изборано, и све то нисам прихватао, нисам хтио да видим. Она је моја мајка, она ми треба, она ми уноси снагу и када ме сви оставе, и када се све наде поруше, њене ријечи, пуне топлине и њежности, поврате ме из смутње и туробности. Говорила је: „Даће Бог, дијете моје, биће боље“. Нисам ни знао колико ми је значао сваки сусрет са њом. Увијек нас је сачекивала на прагу кад смо долазили.

Имала је два лица. Када се молила Богу то није била она... У разговору, увијек ме је заплускивала њена љубав и доброта: „Дијете моје, чувај се, свијет је пун зла. Бога што чешће призивај“.

И данас, као и задњих дана, тражим То што сам изгубио. Осјећам да То морам наћи - То што ми недостаје, без Тога даље не могу...

Након што прислужих свијећу на њеном гробу кренух, али застадох крај цркве. Сједох на камен и отиснух се у дубока размишљања сјећајући се покојне мајке.

Нисам ни примјетио да је ту поред мене свештеник. Приђе ми савим близу, стави руку на моје раме и проговори: „Шта ћеш, то нас све чека. Моли се Богу и молитва ће ти испунити празнину“. Упитах га: „Оче, могу ли ја да учиним не-

што за своју мајку?“ Он се благо насмија, па рече: „Сад ћемо заједно да нешто учинимо“.

И свештеник отпоче молитву, кадећи гроб моје мајке. Дивно је пјевао. Одежде које су сијале подсјећале су ме на Небо, сваки по-

крет је био складан. Све то изазва у мојој души потрес и почех се и ја молити са сузама. При крају молитве осјетих да нађох То што сам изгубио. Душа ми се испуни неким осјећајем пуноће и осјетих да је То оно што ми недостаје. То је оно исто што ми је и покојна мајка пружала у разговору, само Ово је пуније и веће. Свештеник се поздрави самном и као да му је био познат мој осјећај на растанку рече: „Видиш, сад је и нама и њеној души боље. Моли се и даље и мир ћеш имати“.

С. Ј. Г.